

1. LUKION TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA

1.1 Arvot

Helsingin kaupungin lukioissa arvostetaan monipuolista yleissivistystä ja valmiutta jatkuvaan oppimiseen sekä tuetaan myönteistä kasvua aikuisuuteen. Rakennetaan suomalaista kulttuuria ja identiteettiä sekä edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa ja edistetään tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta; ei hyväksytä väkivaltaa, syrjintää eikä rasismia. Pidetään huolta turvallisesta opiskelu- ja työympäristöstä sekä yksilön ja yhteisön hyvinvoinnista. Kouluyhteisössä vahvistetaan osallisuutta ja vastuunottoa, hyvää käytöstä ja yhteistyötä. Toimitaan elämää ja ympäristöä kunnioittaen sekä kestävästä tulevaisuudesta rakentaen.

Alppilan lukiossa arvostetaan ajattelun taitoja ja niiden kautta syntyvää kokonaisuutta painottavaa tiedonkäsitystä. Rohkaistaan arvioimaan myös kriittisesti yhteiskuntaa ja siinä tapahtuvia muutoksia niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan kokemaan suomalainen kulttuuri ja yhteiskunta omakseen ja arvostamaan myös muita kulttuureita.

Alppilan lukiossa arvostetaan ja kunnioitetaan jokaisen yksilöllisyyttä. Pyritään myös vahvistamaan opiskelijoiden identiteettiä ja itsetuntoa. Lisäksi pyritään luomaan vastuullinen suhtautuminen luontoon, ympäristöön, kuluttamiseen ja yhteiseen omaisuuteen.

1.2 Tehtävä ja tavoitteet

Alppilan lukiossa tarjotaan opiskelijoille hyvät tiedonhankinta- ja tietoyhteiskuntataidot sekä mediaosaamisen ja kriittisen arvioinnin perustaidot. Opiskelija voi tiedon, ajattelun ja elämysten avulla muodostaa omakohtaisen perustellun elämänkatsomuksensa, joka joustavasti kehittyy aikuistumisen myötä.

Alppilan lukion opetussuunnitelma on laaja yleissivistävä kokonaisuus, jolla turvataan opiskelijoiden mahdollisuudet kaikkiin jatko-opintosuuntiin. Opiskelijoita rohkaistaan hyödyntämään laajasti tuntijaon eri aineiden oppimääriä sekä hankkimaan monipuoliset valmiudet tiedoissa ja taidoissa.

1.3. Toiminta-ajatus

Alppilan lukiossa pyritään antamaan opiskelijoille monipuolinen sivistys ja tukemaan heitä henkisessä kasvussa ja itsensä etsimisessä. Ajattelun taidot ja niiden kautta syntyvä kokonaisuus painottava tiedonkäsitys sekä jatkuvan tiedonhalun säilyminen ovat toiminnan tavoitteita.

Kannustavassa ilmapiirissä opiskelijan itsetunto ja sosiaaliset valmiudet kehittyvät. Samalla ne tukevat hänen kasvuaan aikuisuuteen. Ponnistelu ja asioiden

kunnolla tekeminen tuovat työniloa sekä auttavat päämäärän saavuttamisessa ja hyvän elämän rakentamisessa.

2. KOULUN TOIMINTAKULTTUURI

2.1 Toimintakulttuuriin pääpiirteet

Toimintakulttuuri on koulussa vallitsevien erilaisten ajattelu- ja toimintatapojen ja toimintaa ohjaavien arvostusten kokonaisuus. Toimintakulttuuriin vaikuttavat sekä koulun ulkopuoliset että sisäiset tekijät. Toimintakulttuuri puolestaan vaikuttaa opiskeluympäristöön, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Kaikki yhteisön jäsenet muovaavat koulun toimintakulttuuria.

Helsingin lukioissa tavoitteena on toimiva vuorovaikutus sekä avoin, myönteinen ja rauhallinen ilmapiiri. Toista kunnioittava, rehellinen ja oikeudenmukaisuuteen pyrkivä toiminta on toimintakulttuurin ydin.

Helsingin lukioissa kehitetään käytäntöjä, jotka tukevat yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista, yhteistyötä ja osallisuutta, rakentavaa kriittisyyttä sekä kaikkien koulussa työskentelevien vastuun ottoa omasta toiminnastaan ja yhteisestä työskentelystä.

Punnittaessa erilaisia toimintatapoja ja pedagogisia käytäntöjä Alppilan lukiossa kaksi kysymystä nousee päällimmäiseksi: Miten valitut ratkaisut ja vaihtoehdot edistävät oppimista? Kohdellaanko opiskelijoita oikeudenmukaisesti ja kunnioittavasti?

Opiskelijoita ohjataan niin, että he sitoutuvat työntekoon ja hyviin käytöstapoihin sekä oppivat tuntemaan vastuuta kaikkien työyhteisön jäsenten hyvinvoinnista.

2.2 Oppimiskäsitys

Helsingin lukioiden oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on prosessi, jossa oppija on aktiivinen subjekti. Oppiminen edellyttää tavoitteellista opiskelua vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa. Opettaja opettaa ja ohjaa opiskelua.

Oppiminen nähdään ongelmanratkaisua sisältävänä prosessina, jossa oppija liittyy uusia tietoja ja taitoja aiemmin opittuun sekä muokkaa oppimaansa. Oppimisessa keskeistä on omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä uuden tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltaista; siihen vaikuttavat myös elämykset ja tunteet. Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus vahvistavat opiskelijan minäkuva. Oppimisen taitoja kehittämällä luodaan pohja koko elämän kestäväälle oppimiselle.

Oppiminen on tilannesidonnaista. Siihen vaikuttavat sekä koulun tarjoama että yhteiskunnallinen ympäristö. Opiskelijan kulttuurisessa ja sosiaalisessa elinpiirissä syntyneet kokemukset ovat oppimisen lähtökohta. Oppiminen puolestaan avaa mahdollisuuksia ymmärtää kulttuuria ja osallistua yhteiskunnan toimintaan. Alppilan lukiossa painotetaan opiskelumotivaation ja -taitojen sekä kannustuksen

merkitystä hyvien oppimistulosten saavuttamiselle. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja valmiutensa sekä kehittymistarpeensa oppijana. Lisäksi häntä harjaannutetaan suunnittelemaan ja tekemään omia valintojaan ja ottamaan vastuun niistä.

2.3 Opiskeluympäristö

Helsingin lukioissa opiskeluympäristöä kehitetään määrätietoisesti. Opiskelu-ympäristö muodostuu fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä pedagogisista tekijöistä. Tavoitteena on ympäristö, joka tukee opiskelijan kasvua, oppimista ja itseohjautuvuutta. Se ottaa huomioon erilaiset oppijat ja oppimisen tavat, innostaa ja kannustaa oppimiseen sekä tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen kehittymiseen. Oppimisen esteet ja oppimisvaikeudet pyritään tunnistamaan varhain ja toimitaan niiden voittamiseksi.

Helsingin lukioissa opiskeluympäristön tehtävänä on tukea myönteistä opiskelu-asennetta ja edistää opiskelijan osallisuutta ja hyvinvointia. Opiskeluympäristön turvallisuutta vaarantaviin asioihin puututaan heti.

Opetuksessa hyödynnetään verkkoympäristöjä ja koulun ulkopuolisia opiskelu-ympäristöjä, erityisesti Helsingin monipuolisia mahdollisuuksia ja yhteistyötä muiden oppilaitosten kanssa.

Vastuu opiskeluympäristöstä on koulun henkilöstöllä ja opiskelijoilla. Yhteistyö huoltajien kanssa on osa hyvää opiskeluympäristöä ja sen kehittämistä.

2.4 Opetusmenetelmät ja työtavat

Helsingin lukioissa opetusmenetelmät ja työtavat valitaan niin, että ne vahvistavat koulun arvoja ja auttavat saavuttamaan opetussuunnitelman tavoitteet. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon yksilölliset erot ja opiskelijoiden erilaiset tavat oppia.

Opetuksessa käytetään oppiaineille ominaisia, monipuolisia menetelmiä ja työtapoja. Tutkivaa, toiminnallista ja ongelmalähtöistä työskentelyä painotetaan ja hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

Työtapojen tehtävänä on tukea monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, kehittää oppimaan oppimisen taitoja ja yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tarjota tilaisuuksia elämykselliseen ja luovaan toimintaan.

Alppilan lukiossa tuetaan sopivilla ja vaihtelevilla työtavoilla opetussuunnitelman eheyttämistä. Pedagogisissa keskusteluissa jaetaan keskinäistä tietämystä uusista opetusmenetelmistä ja niitä koskevista tutkimustuloksista sekä pyritään löytämään entistä parempia keinoja, joilla voitaisiin lisätä lukioikäisten opiskelijoiden tuntemusta.

2.5 Opiskelijoiden osallisuus

Helsingin lukioissa opiskelijat ovat työyhteisön jäseniä, joilla on sekä vastuuta

yhteisöstä että mahdollisuus vaikuttaa monipuolisesti koulun toimintaan. Tavoitteena on luoda jokaiseen lukioon toiminnalliset rakenteet, jotka edistävät opiskelijoiden aktiivista osallisuutta koulussa ja yhteiskunnassa.

Oppilaskuntatoiminta on tärkeä osa lukioden toimintakulttuuria. Osallistumalla ja vaikuttamalla opiskelijat oppivat ottamaan vastuuta ja harjaantuvat toimimaan demokraattisessa yhteiskunnassa.

Alppilan lukion oppilaskunnan hallitus kokoontuu säännöllisesti pohtimaan koulun toimintaan liittyviä asioita. Perinteisiin, juhliin ja kulttuuritapahtumiin osallistuminen sen lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus järjestää koulussa muita tilaisuuksia ja teemapäiviä opiskelijoiden, opettajien ja koko työyhteisön virkistykseksi. Kaikissa hankkeissa korostetaan yhteisöllisyyden merkitystä jopa niin, että kouluyhteisö saa säännöllisesti tilaisuuden nähdä itsensä kokonaisuutena ja olla ylpeä omasta koulustaan. Yhteistilaisuudet myös tarjoavat opiskelijoille esiintymismahdollisuuksia ja harjaannuttavat heitä ilmaisemaan itseään, omia mielipiteitään sekä kykyjään ja taitojaan.

Tutoropiskelijat esittelevät koulua peruskoulunsa päättävälle oppilaille avointen ovien päivänä ja opastavat uusia lukiolaisia lukio-opintojen suunnittelussa sekä perehdyttävät koulun käytänteisiin. Tutortoiminta luo ja ylläpitää myönteistä ilmapiiriä koulussamme.

2.6 Yhteistyö

Alppilan lukiossa pyritään koulun ja kodin välisessä yhteistyössä avoimeen, luontevaan keskusteluun ja vuorovaikutukseen opiskelijan, kodin ja yhteiskunnan kesken. Kodin ja koulun yhteistyöllä pyritään kehittämään koulua suhteessa ympäristöön ja yhteiskuntaan. Eri opiskeluvaiheessa olevien opiskelijoiden huoltajille järjestetään vuosittain vanhempainiltoja, joissa käsitellään koulun ajankohtaisia ja opiskelijoita koskevia asioita sekä koulun kehittämistä. Opiskelijoiden huoltajat voivat neuvotella rehtorin, opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan sekä aineenopettajien kanssa opiskeluun liittyvistä asioista. Lukio huolehtii tiedottamisesta kodin ja koulun välillä. Alppilan lukio osallistuu Helsingin kaupungin toisen asteen oppilaitosten yhteistyöhön. Opiskelijoilla on mahdollisuus valita kursseja kaupungin yhteiseltä kurssitarjottimelta. Lisäksi lukio on mukana toisen asteen alueyhteistyössä alueen muiden oppilaitosten kanssa. Alueyhteistyö on opiskelijälähtöistä toimintaa, jonka suunnittelusta ja kehittämisestä vastaavat ns. aluetutorit.

3. OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

3.1 Alppilan lukion tuntijako

Alppilan lukion tuntijako

	Pakolliset	Valtakunnalliset syventävät	Koulukohtaiset syventävät	Soveltavat
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3	2	
Journalismi			2	
Ilmaisutaito			1	
Kulttuurikurssi			1	
Lue-kurssi			2	
A-englanti	6	2	3	
A-ranska	6	2		
A-ruotsi	6	2		
A-saksa	6	2		
A-espanja	6	2		
B1-ruotsi	5	2		
B2-ranska		8		
B2-saksa		8		
B2-espanja		8		
B3-espanja		8	1	
B3-ranska		8		
B3-saksa		8		
Latina			1	
Matematiikka, pitkä	10	3	1	
Matematiikka, lyhyt	6	2	2	
Tietojenkäsittely			5	
Fysiikka	1	7	2	
Kemia	1	4	3	
Biologia	2	3	2	
Maantiede	2	2	1	
Uskonto, ev.lut.	3	2	1	
Uskonto, ortod.	3	2		
Elämäntietomustieto	3	2		
Filosofia	1	3	4	
Historia	4	2		
Yhteiskuntaoppi	2	2		
Psykologia	1	4	2	
Stressinhallinta			1	
Kuvataide	1–2	3	5	
Elokuva ja video			3	
Elokuvan historia			1	
Musiikki	1–2	3	2	
Liikunta	2	3	1	
Terveystieto	1	2		
Opinto-ohjaus	1	1		
Tutortoiminta				1
Oppilaskuntatoiminta				1
Tutkielma/produktio				1
Matkailun opintokokonaisuus				4

3.2. Kieliohjelma

Helsingin kaupungin lukioden kielitarjonta on monipuolinen. Lukioissa tarjolla olevat A-kielet ovat englantia, ruotsi, saksa, ranska ja venäjä. B1-kielinä tarjotaan ruotsia ja englantia ja muina B-kielinä saksaa, ranskaa, espanjaa, venäjää, italiaa ja latinaa. Lukiot voivat lisäksi tarjota kursseja muissa kielissä.⁵ Helsingissä toimivien yksityisten ja valtion lukioden sekä aikuislukioden kieliohjelmat täydentävät kaupungin lukioden kielitarjontaa. A-kielen opetusta järjestetään em. kielten lisäksi espanjan kielessä.

Kielten tarjonta, opetusryhmien muodostuminen sekä opiskelun jatkuvuus turvataan lukioden yhteistyöllä ja kaupungin toisen asteen yhteistä kurssitarjontaa hyödyntäen.

Helsingissä käytetään toisesta kotimaisesta ja vieraista kielistä seuraavia valtakunnallisia koodeja:

RU ruotsin kieli
 EN englannin kieli
 LA latinan kieli
 RA ranskan kieli
 SA saksan kieli
 VE venäjän kieli
 IA italian kieli
 EA espanjan kieli
 PO portugalin kieli
 KX muu kieli

Alppilan lukion kieliohjelma:

A-kielet englantia, ranska, ruotsi, saksa, espanja
 B1-kielet ruotsi
 B2-kielet ranska, saksa, espanja
 B3-kielet espanja, ranska, saksa

Lisäksi opiskelijat voivat valita ohjelmaansa yhden latinan kielen kurssin.

Alkavan ryhmän minimikoko määritellään vuosittain koulun toimintasuunnitelmassa ja ilmoitetaan opetusviraston tuottamassa valintaoppaassa.

Jos johonkin ohjelman A-kieleen ei muodostu opetusryhmää, pyritään A-tasoista opiskelua järjestämään käyttäen apuna yhteistyötä B-oppimäärien opetuksen kanssa, itsenäistä opiskelua ja aikuislukiossa suoritettavia kursseja.

Niissä kielissä, joissa on sekä B2- että B3-oppimäärä (ranska, espanja ja saksa), pyritään opiskelun jatkuvuus tarvittaessa turvaamaan oppimäärien välisellä yhteistyöllä siten, kuin on kuvattu Lukion opetussuunnitelman perusteissa (Liite 1 Kielten opiskelun mahdollisuuksia kuvaava kaavio).

Alppilan lukion kieliohjelman kuvaus täydentyy luvussa 7.2 kielten ainekohtaisessa osuudessa. Siinä määritellään opetuksen yleiset tavoitteet, kielten opetukselle

ominaiset työtavat sekä itsenäisen suorittamisen ja arvioinnin periaatteet. Luku sisältää myös kunkin kielen kurssikuvaukset.

3.3 Koulun painotukset

Tuntijako on tarkkaan harkittu kokonaisuus, jossa kaikissa aineryhmissä tarjotaan enemmän kursseja kuin valtakunnallisesti edellytetään. Näin opiskelija opinnoissa edetessään rakentaa monitahoisen sivistyksen elämänvalintoja tukemaan.

3.4 Opiskelijaksi otto

Lukioon haetaan toisen asteen koulutuksen yhteishaussa. Rehtori ottaa opiskelijat oppilaitokseen peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon osoittamassa paremmuusjärjestyksessä.

3.5 Koulun opetusjärjestelyt

Lukio-opiskelunsa alkuvaiheessa opiskelijat laativat alustavan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa.

Koulun vuosittainen kurssitarjotin laaditaan vastaamaan mahdollisimman hyvin opiskelijoiden keväällä esittämiä toivomuksia. Opiskelijat valitsevat tarjottimesta valintaa helpottavien ohjeiden avulla jaksokohtaiset kurssinsa. Opiskelijan työjärjestys syntyy vuosittaisen tuntikaavion ja päiväjärjestyksen perusteella.

3.6 Itsenäinen opiskelu ja etäopiskelu

Kursseja voi perustelluista syistä suorittaa itsenäisesti. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi päällekkäisyys kurssitarjottimessa jonkin toisen aineen kanssa tai erityisen hyvät oppiaineen taidot. Pääsääntöisesti kurssi suoritetaan itsenäisesti yhtä aikaa kurssitarjottimella olevan kurssin kanssa. Kurssin itsenäiseen suoritukseen tarvitaan aineenopettajan ja rehtorin lupa. (Ks. luku 6.1.3.)

3.7 Oppilaitosten yhteiset opetusjärjestelyt

Helsingin kaupungin yhteistä kurssitarjottimesta opiskelijat voivat valita toisten oppilaitosten kursseja.

Valintamahdollisuuksia kehitetään kurssikokonaisuuksien toteuttamisen suuntaan, jolloin opiskelija siirtyy koko jaksoksi toiseen oppilaitokseen.

3.8 Muut opetusjärjestelyt

Pyritään ylläpitämään kansainvälisiä ystävyys-suhteita lukioasteisiin oppilaitoksiin mm. kuoro- ja näyttelyvierailuin ja hyödyntämään pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja tiedetarjontaa.

4. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Ohjaustoiminta

Opiskelijoiden yksilölliset ohjaukselliset tarpeet ovat ohjaustoiminnan lähtökohta. Tavoitteena on tukea lukio-opintojen sujumista ja vahvistaa opiskelijoiden tasa-arvoa. Ohjaus tukee opiskelijaa lukio-opiskeluun liittyvissä valinta- ja päätöksentekotilanteissa sekä henkilökohtaisissa opiskelun ja elämäntilanteen kysymyksissä. Ohjauksen avulla opiskelija oppii ymmärtämään, miten hänen tekemänsä valinnat ja päätökset vaikuttavat ura- ja elämänsuunnitteluun. Helsingin lukioissa ohjauksen toteuttamiseen osallistuu koko opettajakunta. Lukio laatii ohjaussuunnitelman, josta käyvät ilmi ohjausta toteuttavat henkilöt, heidän tehtävänsä ja vastualueensa. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen tiedotetaan ohjauksen muodoista ja ohjausta antavien henkilöiden tehtäväjaosta. Ohjaussuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain.

Opinto-ohjaus

Opinto-ohjaajalla on päävastuu ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta sekä opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä. Opinto-ohjaaja suunnittelee ohjauksen kokonaisuutta yhteistyössä rehtorin, ryhmäohjaajien, aineenopettajien, erityisopettajien ja muun kouluyhteisön jäsenten kanssa. Opinto-ohjausta toteutetaan henkilökohtaisena ohjauksena, pienryhmäohjauksena ja opinto-ohjauksen kursseina. On tärkeää huolehtia opiskelijan mahdollisuudesta saada riittävästi henkilökohtaista ohjausta.

Opinto-ohjaajan erityisellä vastuulla on opiskelijoiden lukioaikaiseen opiskeluun liittyvien valintojen ohjaaminen sekä jatkokoulutus- ja elämänsuunnitelmiin liittyvät ohjaukselliset kysymykset. Opiskelijan päätöksenteon ohjaus on koko lukio-ajan kestävä prosessi, johon varataan aikaa sekä henkilökohtaisena että ryhmäohjauksena. Lisäksi huolehditaan siitä, että opiskelijat oppivat käyttämään keskeisiä tietolähteitä sekä yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita.

4.1 Ohjaustoiminnan tehtävä ja tavoitteet

Alppilan lukiossa ohjaus on koko koulun tehtävä. Tavoitteena on, että tuore ylioppilas

- on valmis ottamaan itse vastuuta omasta elämästään
- kykenee tekemään tulevaisuuttaan koskevia valintoja ja suunnitelmia
- on kasvanut aktiiviseksi ja itseohjautuvaksi aikuiseksi.

4.2 Ohjauksen osa-alueet

Ohjaus on koko lukion kestävä prosessi, jonka aikana opiskelija saa tukea henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa. Ensimmäisen syksyn aikana opiskelija laatii suunnitelman lukio-opintojen sisällöstä ja suoritustajasta. Oppilaanohjauskurssilla opastetaan suunnitelman tekemisessä sekä valintojen pohtimisessa ja uudelleen arvioimisessa. Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan jatkuvasti. Aineenopettajat ja ohjaushenkilöstö ovat tiiviissä yhteistyössä ongelmien ennaltaehkäisemiseksi

-opiskeluvalmiuksiensa parantamisessa. Kaikille yhteisen oppilaanohjauskurssin opiskelija saa perustiedot ja taidot oppimistyyleistä ja opiskelutekniikoista sekä kehittämisestä. Aineenopetuksessa opiskelija saa jatkuvasti ohjausta oppimaan oppimisen taitojen ja valmiuksien edistämiseksi.

-jatko-opintojen ja ammatillisen suuntautumisen suunnittelussa. Opiskelija saa kannustavaa palautetta, joka parantaa hänen itsetuntemustaan ja auttaa häntä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Opiskelija opastetaan hankkimaan ajoissa riittävästi tietoa, jotta hän voi tehdä tulevaisuuttaan koskevia valintoja ja suunnitelmia. Opiskelija pystyy tekemään opinto-ohjelmansa ottaen huomioon elämänsuunnitelmansa, erityisesti jatko-opinnot ja uravalinnan.

4.3 Ohjauksen toteuttaminen, työnjako ja tehtävät

Alppilan lukiossa pakollinen oppilaanohjauskurssi järjestetään ensimmäisen lukiovuoden alussa ja syventävä kurssi toisen lukiovuoden keväästä alkaen. Viikoittaisissa ryhmänohjaustuokioissa jaetaan ajankohtaista tietoa. Opinto-ohjaajan ja opiskelijan välisten henkilökohtaisten ohjauskeskustelujen tulisi olla säännöllisiä, ja niiden tavoitteena on

- elämäntilanteen kartoittaminen
- mahdollisten ongelmien käsitteleminen
- suunnitelmien laatiminen
- tavoitteiden selkiyttäminen
- vahvuuksien löytäminen
- rohkaiseminen luottamaan omiin valmiuksiinsa ja kannustaminen niiden kehittämiseen.

Työnjako ja tehtävät

Tutoropiskelija

- toisen vuoden opiskelija, joka toimii yhteistyössä opinto-ohjaajan ja uusien lukiolaisten ryhmänohjaajien kanssa
- esittelee lukiota peruskoulun 9. luokkalaisille
- opastaa ensimmäisen vuoden opiskelijoita kurssitarjottimen tulokinnassa ja kurssivalintalomakkeen täytössä
- perehdyttää koulun käytänteisiin ja lukiokulttuuriin.

Aineenopettaja

- antaa ainekohtaista oppimisen ohjausta

- integroi urasuunnittelun ohjausta opetukseensa mahdollisuuksien mukaan
- ohjaa opiskelijan itsenäistä opiskelua
- ohjaa opiskelijan ylioppilastutkintoon valmistautumista opettamassaan aiheessa.

Ryhmänohjaaja

- toimii lähiohjaajana ja tapaa oman ryhmänsä viikoittaisissa ryhmänohjaustuokioissa
- perehdyttää lukio-opiskeluun ja koulun käytänteisiin
- seuraa opintojen etenemistä ja poissaoloja sekä keskustelee opiskelijan kanssa tarvittaessa
- seuraa oman ryhmänsä ylioppilastutkintosuunnitelman toteutumista yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja kotien kanssa
- jakaa lukio-opintojen suunnitteluun ja koulun toimintaan liittyvää tietoa
- pitää yhteyttä koteihin tarvittaessa.

Opinto-ohjaaja

- koordinoi koulun ohjaustoimintaa
- pitää pakollisen oppilaanohjauskurssin ensimmäisen vuoden opiskelijoille 1. jaksossa ja syventävän OP-kurssin toisen vuoden keväästä alkaen
- ohjaa henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien ja urasuunnitelmien laatimista ja toteuttamista (säännölliset ohjauskeskustelut koko lukion ajan)
- opastaa oppimaan oppimisessa ja opiskeluvaikeuksissa
- ohjaa opintojaan hidastavia ja hajauttavia
- vastaa tutortoiminnasta
- hoitaa koulun markkinointia (avointen ovien päivät, vanhempainillat, yhteydenpito yläasteiden opinto-ohjaajiin)
- pitää yhteyttä jatko-oppilaitosten edustajiin sekä työvoima-, koulu- ja muiden viranomaisten kanssa
- on mukana suunnittelemassa ja kehittämässä Helsingin toisen asteen oppilaitosten yhteistyötä
- tekee alueellista yhteistyötä toisella asteella.

Erityisopettaja

- osallistuu tarvittaessa erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opintojen suunnitteluun ja valintojen tekoon yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa
- ohjaa opiskelijaa sopivien opiskelumenetelmien löytämiseksi.

Rehtori

- luo ohjauksen toimintamahdollisuudet ja tukee ohjauksen suunnittelua
- vastaa ohjauksen resursoinnista ja siitä, että opiskelijan oikeus riittävään henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu
- pitää tiedotustilaisuuksia ylioppilastutkinnosta sekä opiskelijoille että heidän huoltajilleen
- hyväksyy muualla suoritettut kurssit.

4.4 Ohjauksellinen tiedottaminen

Ohjauksen muodoista ja ohjausta antavien henkilöiden työnjaosta tiedotetaan opiskelijoille ja heidän huoltajilleen ryhmäohjauksessa, vanhempainilloissa ja koulun kotisivuilla. Lukio-opintoihin ja ylioppilastutkintoon kuuluvista asioista tiedotetaan opiskelijoille ja heidän huoltajilleen ryhmäohjauksessa, abi-infoissa, vanhempainilloissa, koulun kotisivuilla ja erillisessä koulun hankkimassa Abin ohjeistossa, joka jaetaan kaikille ylioppilaskokelaille.

4.5 Ohjaukseen liittyvä yhteistyö

Yhteistyötä tehdään muiden oppilaitosten kanssa, eri asiantuntijoiden, kuten terveydenhoitajan ja psykologin kanssa, huoltajien kanssa.

5. OPISKELIJAN TUKEMINEN

5.1 Tukiopetus

Alppilan lukiossa pyritään antamaan tukiopetusta niille opiskelijoille, jotka tilapäisen sairastumisen tai muun painavan syyn vuoksi ovat jäämässä jälkeen opinnoissaan. Resurssien mukaan tukiopetusta voidaan antaa myös muulloin, esimerkiksi opetusjärjestelyistä johtuvista syistä. Tukiopetuksen antamisesta päättää rehtori.

5.2 Opiskelijahuolto

Opiskelijahuollolla tarkoitetaan kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää työtä ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden terveyttä ja tasapainoista kehitystä sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Opiskelijahuoltotyö kuuluu osaltaan kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Lukiossa tuetaan aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja vastuullisuuden kehittymistä. Samalla huolehditaan tuen tarjoamisesta niin, että nuori ei jää yksin opiskeluun ja elämäntilanteeseen liittyvien ratkaisujen kanssa. Opiskelijahuoltotyö on koulun yhteisöllistä, vuorovaikutuksellista ja kaikkien hyvinvoinnista huolehtivaa toimintakulttuuria. Lukiossa tuetaan opiskelijoiden ryhmäytymistä ja osallisuutta edistävien rakenteiden luomista.

Opiskelijahuoltotyö perustuu luottamukselliseen ja vastuulliseen yhteistyöhön koulun henkilöstön ja opiskelijoiden kesken. Sen onnistuminen edellyttää yhdessä laadittuja toimintamalleja ja suunnitelmia ennaltaehkäisevää työtä sekä ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteiden hoitamista varten. Opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan säännöllisesti opiskelijahuollon yleisistä käytänteistä ja toimintasuunnitelmista.

Jokaisessa lukiossa on säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen opiskelija-huoltoryhmä, joka vastaa opiskelijahuoltotyön kehittämisestä ja toiminnan koordinoimisesta. Moniammatillisessa työssä noudatetaan ammattieettisiä periaatteita sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevia säädöksiä.

Jos opiskelija tarvitsee erityistä tukea, tukitoimia voidaan suunnitella ja toteuttaa opiskelijan, opettajien, opiskelijahuoltohenkilöstön ja huoltajien yhteistyönä.

Tarvittaessa yhteistyötä tehdään muiden viranomaisten sekä hoidosta ja kuntoutuksesta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Koulussa huolehditaan siitä, että opiskelijalle annetaan tieto hänen käytettävissään olevista terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluista ja muista nuorten tukipalveluista. Tarvittaessa nuori ohjataan hakeutumaan näihin palveluihin. Yhteistyössä huoltajien kanssa otetaan huomioon luottamuksellisuus, nuoren ikä ja etu.

Opiskelijahuollon palveluita lukiossa on kouluterveydenhuolto. Lisäksi lukiossa voi olla psykologi- ja kuraattoripalveluita. Opiskelijahuoltoa toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden psykososiaalista tukea tarjoavien yhteistyötahojen kanssa.

Alppilan lukiossa koko kouluyhteisö osallistuu opiskelijahuoltoon. Opiskelijahuoltoryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, erityisopettaja sekä opettajat. Tarvittaessa ryhmänohjaaja kutsutaan mukaan. Kouluyhteisö pyrkii edistämään hyvinvointia ja kasvattamaan sosiaalista vastuunalaisuutta sekä vuorovaikutusta mm. tutortoiminnalla ja tukemalla opiskelijoiden oppilaskuntatyötä tapahtumineen. Syrjintään, kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puututaan välittömästi ja tarvittaessa asiaa käsitellään koko yhteisön kanssa. Opiskelijahuollon periaatteista ja käytänteistä tiedotetaan vanhempainilloissa ja opinto-oppaassa sekä ryhmänohjaustuokioissa lukuvuoden alussa.

Alppilan lukiossa pyritään edistämään säännöllistä koulutyötä poissaolojen ja kurssimäärien tarkalla seurannalla. Jaksoittaiset poissaolomäärät näkyvät myös jaksotodistuksessa. Aineenopettaja ilmoittaa ryhmänohjaajalle opiskelijoiden saapumatta jäämiset, keskeytykset, huolestuttavat poissaolomäärät ja mahdolliset esteet kurssiarvosanan saamiselle. Aineenopettajat raportoivat ryhmänohjaajalle myös muista huolestumista aiheuttavista havainnoista. Ryhmänohjaaja selvittää asiaa opiskelijan kanssa ja ottaa tarvittaessa yhteyttä kotiin ja ohjaa opinto-ohjaajalle. Jos ongelmat ovat suuria, asia siirtyy opiskelijahuoltoryhmälle, joka päättää erityisen tuen antamisesta ja/tai ohjaa hankkimaan ulkopuolista apua.

Opiskelijahuoltoryhmä myös seuraa tilannetta, ja tarvittaessa rehtori neuvottelee huoltajan kanssa. Erityisen tuen antamisesta tiedotetaan opettajille niin, että otetaan huomioon henkilöön kohdistuvat salassapitomääräykset opetusviraston ohjeiden mukaisesti.

Päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi annetaan terveysvalistusta. Jos epäillään päihdeongelmaa, toimitaan koulun päihdeohjelman mukaisesti. Kriisitilanteissa asioita käsitellään joko yhteisesti tai opetusryhmissä aineenopettajan tai ryhmänohjaajan kanssa. Tarvittaessa käytetään ammattiauttajan apua.

5.3 Opiskeluun liittyvä erityinen tuki

Lukiossa annetaan tukea opiskelijalle, jonka opiskelun edellytykset ovat heikentyneet sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi. Erityisen tuen piiriin kuuluvat opiskelijat, jotka tarvitsevat tukea psyykkisistä tai sosiaalisista tai elämäntilanteeseen liittyvistä syistä tai joilla on oppimisvaikeuksia.

Tavoitteena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa lukio-opintonsa. Opiskelija voi saada erityisopetusta, opiskelijahuollon palveluita, tai hänet ohjataan tarvittaessa käyttämään koulun ulkopuolisia hoitopalveluita (ks. 5.2 Opiskelijahuolto).

Lukiossa ilmaantuviin vaikeuksiin puututaan välittömästi, kun ne on havaittu. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opetus- ja koetilanteet järjestetään siten, että hänen yksilölliset tarpeensa voidaan ottaa huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja eri oppimisympäristöissä.

Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan arviointia käsitellään Opiskelijan oppimisen arviointi -luvussa.

Erityisen tuen tavoitteena Alppilan lukiossa on auttaa opiskelijaa etenemään opinnoissaan. Lukio-opintojen suorittaminen loppuun voi osaltaan auttaa opiskelijaa eteenpäin elämässään ja ehkäistä syrjäytymistä. Erityisen tuen tarpeen on saattanut havaita opiskelija itse, huoltaja, opettaja tai opiskelijahuoltoryhmän jäsen. On myös mahdollista, että tällainen tarve selvitetään opiskelijahuoltoryhmässä moniammatillisena yhteistyönä.

Opiskelijoille tiedotetaan erityisen tuen ja erityisjärjestelyjen mahdollisuudesta opinto-oppaassa, oppitunneilla, tiedotustilaisuuksissa ja ryhmänohjaus-tuokioissa. Huoltajille asiasta tiedotetaan vanhempainilloissa.

Erityisjärjestelyt

Erityistä tukea ovat myös Valtioneuvoston asetuksen n:o 144 / 2001 § 14 tarkoittamat erityiset järjestelyt lukion aikana sekä oppimistilanteissa että kokeissa. Erityisjärjestelyjä voidaan suunnitella myös opiskelijalle, jolla on vähintään keskivaikea lukivaikeus. Erityisjärjestelyt suunnitellaan moniammatillisena yhteistyönä yhdessä opiskelijan kanssa. Erityisjärjestelyihin lukion aikana on mahdollisuus myös sellaisella opiskelijalla, joka ei aio osallistua ylioppilaskokeeseen. Erityisjärjestelyt ylioppilaskoetta varten anotaan erikseen ylioppilastutkintolautakunnalta.

Alppilan lukiossa aineenopettajat ja ryhmänohjaajat seuraavat opiskelijoidenedistymistä eri aineissa. Ongelmatilanteissa ryhmänohjaaja neuvottelee opiskelijan kanssa ja ohjaa hänet tarvittaessa opinto-ohjaajan tai terveydenhoitajan luokse selvittämään ongelmien syitä. Opiskelijahuoltoryhmässä kartoitetaan erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita ja sovitaan tukitoimista, jotka liittyvät mm. opetus- ja koetilanteisiin. Erityistä tukea tarvitsevalle opiskelijalle voidaan laatia kirjallinen suunnitelma erityisjärjestelyistä, yksilöllisistä tuki-toimista ja arvioinnista, joista tiedotetaan opettajille ja huoltajille. Suunnitelmaa seurataan ja tarkistetaan sovitun aikataulun mukaisesti. Seurannan vastuuhenkilöstä sovitaan opiskelijahuoltoryhmässä. Opiskelija osallistuu suunnitelman tekoon ja sitoutuu omalta osaltaan toimimaan suunnitelman mukaisesti.

Opiskelijan erityisjärjestelyjen kriteerinä on erityisopettajan, lääkärin, terveydenhoitajan, psykologin tai muun asiantuntijan kirjallinen tai suullinen lausunto. Jos opiskelijalla on vähintään keskivaikea lukivaikeus tai jokin muu opiskelua haittaava seikka, hänellä on mahdollisuus saada erityisjärjestelyjä, joita voivat olla mm. tenttiminen, pidennetty vastausaika kokeessa, opetusta korvaavat tehtävät ja erilainen koe sekä mahdolliset apuvälineet.

Erityisopetus

Helsingin kaupungin lukioissa ja aikuislukioissa toimii laaja-alaisia erityisopettajia. Lukion erityisopetusta annetaan kurssimuotoisena sekä yksilö- ja pienryhmäopetuksena. Lukion erityisopetuksen kurssit ovat soveltavia kursseja, aikuislukiossa valinnaisia kursseja. Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen ja itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisopetus tukee myös opiskelijaa, jolla on kielellisiä erityisvaikeuksia tai muita oppimisvaikeuksia. Erityisopettaja ei ota vastuuta opetussuunnitelman mukaisten oppiaineiden opetuksesta eikä eri oppiaineiden tukiopetuksesta.

Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa opiskelijan ohjaukseen ja arviointiin silloin, kun on kyse oppimisvaikeuksiin liittyvistä asioista. Hän toimii yhteistyössä opiskelijaa opettavien aineenopettajien kanssa. Opiskelijan tukeminen toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä, johon opiskelija itse ja tarvittaessa hänen huoltajansa osallistuvat.

Lukion erityisopetuksen tavoitteena on tukea opiskelijaa oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa. Lukiossa tiedotetaan erityisopetuksesta ja erityisjärjestelyistä siten, että opiskelijat ja opettajat ovat niistä tietoisia. Tällöin tehostuu mahdollisuus puuttua vaikeuksiin välittömästi. Myös huoltajat saavat tietoa erityisopetuksesta.

Alppilan lukiossa järjestetään Lue-kurssi, jonka pitää erityisopettaja. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijalle, jolla on oppimisvaikeuksia. Opiskelijan on mahdollista saada myös yksilö- ja pienryhmäopetusta sekä -ohjausta.

Erityisopetuksen kurssit on kuvattu opinto-ohjauksen kurssien yhteydessä. Koulu päättää vuosittaisessa toimintasuunnitelmassaan, mitkä erityisopetuksen kurssit kunakin lukuvuonna toteutetaan.

5.4 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Yleistä

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksella tarkoitetaan Helsingin opetussuunnitelma linjauksessa ensisijaisesti maahanmuuttajataustaisten ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden opetusta.

Maahanmuuttajataustaisten ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita, Helsingin lukiokoulutuksen linjauksia, kunnallista suomi toisena kielenä (S2) –opetussuunnitelmaa sekä koulun opetussuunnitelmaa.

Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen kielen taito, opiskelijan äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu tukevat opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Ohjauksella ja huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on keskeinen merkitys maahanmuuttajataustaisen ja muun vieraskielisen opiskelijan opintojen tukemi-

selle.

Suomi toisena kielenä

Maahanmuuttajataustaiselle ja muulle vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä - oppimäärän sijasta S2-oppimäärää, jos hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Yhdessä oman äidinkielen kehittymisen kanssa S2-opetus vahvistaa opiskelijan identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Lukion S2-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Kunnallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi.

Kaupungin lukioissa S2-opetusta annetaan pääsääntöisesti keskitetyissä opetusryhmissä lukioden yhteistoiminta-aikoina. Joissakin lukioissa on lisäksi omia S2-opetusryhmiä. Opetusryhmän suositeltava vähimmäiskoko on kymmenen opiskelijaa.

Maahanmuuttajien äidinkieli

Maahanmuuttajataustaiselle ja muulle vieraskielisille opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Opetuksella tuetaan opiskelijan kasvamista sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisenkieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Helsingissä maahanmuuttajien äidinkielen opetusta annetaan keskitetyissä opetusryhmissä kaksi tuntia viikossa niissä kielissä, joihin on laadittu kunnalliset opetussuunnitelmat.

Opiskelijan uskonto

Evangelisluterilaisen ja ortodoksisen uskonnon opetuksessa noudatetaan koulu-kohtaisia opetussuunnitelmia. Opiskelijan oman uskonnon opetuksessa sovelletaan uskonnon opetussuunnitelman perusteiden periaatteita, erityisesti kaikille uskontosidonnaisille ryhmille laadittuja tavoitteita. Opetus perustuu kunnallisiin opetussuunnitelmiin. Omassa uskonnollisessa yhteisössä suoritettavat opinnot voidaan rehtorin harkinnan mukaan hyväksilukea ja arvioida suoritusmerkinnällä.

Arviointi

Suomen kielen opetuksen ohella maahanmuuttajataustaisten ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden tulee saada tarvittavaa tukea selviytyäkseen lukio-opinnoistaan edellytyksiään vastaavalla tavalla. Opiskelijoille tiedotetaan jo lukio-opintojen alussa opiskelumahdollisuuksista, tukijärjestelyistä ja oikeuksista ylioppilastutkinnossa. Opiskelijoiden kielelliset vaikeudet ja muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon annettaessa opiskelijalle kurssiarvosanaa.

Maahanmuuttajataustainen opiskelija arvioidaan S2-oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan

S2-kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä-oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti S2-kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2-kurssin arvosanaksi. S2-kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsään-töisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärästä tai S2-oppimäärästä, mutta ei molemmista. S2 merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeeseen voi osallistua vain opiskelija, jonka äidinkieleksi on väestörekisterissä merkitty muu kuin suomi.

Jos opiskelijan opiskelema oma äidinkieli ei ole suomi, se kirjataan soveltaviin opintoihin omaksi kohdaksi otsikolla ”Maahanmuuttajan äidinkieli”. Maahanmuuttajien äidinkielen arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti kielitaidon ja -tiedon eri alueisiin. Arviointiin vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset, osallistumisaktiivisuus ja harrastuneisuus. Maahanmuuttajien äidinkieli arvioidaan soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Arviointia voidaan täydentää kirjallisesti annettavalla sanallisella arvioinnilla.

Alppilan lukio ohjaa maahanmuuttajataustaiset ja vieraskieliset opiskelijat S2-kursseille kaupungin järjestämään keskitettyyn opetukseen.

Kyseisiä opiskelijoita ohjataan valinnoissa, ja rehtori tiedottaa heille ja heidän huoltajilleen jo ensimmäisen vuoden syksyllä ylioppilaskirjoituksiin liittyvistä erityisosoikeuksista.

6. ARVIOINTI

6.1 Opiskelijan oppimisen arviointi

Helsingin lukioissa opiskelijan oppimista ja työskentelyä arvioidaan ja opiskelijalle annetaan palautetta monipuolisesti. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Arvioinnin ja palautteen avulla opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan määrätietoiseen opiskeluun, luodaan edellytyksiä itsearviointiin, omien tavoitteiden asettamiseen ja työskentelyn kehittämiseen ja vahvistetaan siten oppimaan

oppimisen taitoja. Opiskelijalle annetaan selkeää tietoa opintojen edistymisestä, tavoitteiden saavuttamisesta ja oppimistuloksista sekä opintojen aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan aina kurssin päättyttyä.

Opiskelun arviointi antaa opettajille tärkeää palautetietoa opetuksen tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta. Huoltajat saavat arvioinnista tietoa opiskelijan opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista. Arviointi antaa tietoa myös jatko-opintojen järjestäjille ja työelämän edustajille.

6.1.1 Oppiaineen kurssien arvioinnin periaatteet

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit arvioidaan numeroin tai suorituserkinnoin. Koulukohtaisen kurssin arvosana ei vaikuta kyseisen oppiaineen keskiarvoon.

Kurssien keskiarvon mukaista päättöarvosanaa voidaan korottaa erillisessä, ennen ylioppilaskokeita tai niiden jälkeen järjestettävässä kuulustelussa. Lisäksi päättöarvosanaa voidaan korottaa koulukohtaisten syventävien ja soveltavien kurssien näytön tai opettajien harkinnan perusteella, jos opiskelijan tiedot ja taidot ovat päättövaiheen kurssiarvosanojen nojalla keskiarvoa paremmat. Perustelut annetaan pyydettäessä kirjallisesti.

6.1.2 Opiskelijan itsearviointi

Opiskelijaa kannustetaan asettamaan itselleen tavoitteita ja pohtimaan, mitä hänen tulee tehdä niiden saavuttamiseksi. Opiskelija arvioi myös oppimisprosessiaan koko opiskeluaikansa ajan. Ainekohtaisissa opetussuunnitelmissa tarkennetaan itsearvioinnin periaatteita.

6.1.3 Itsenäisesti suoritettavien opintojen suoritusperiaatteet ja arviointi

Oppiainekohtaisissa opetussuunnitelmissa määritellään, mitä kursseja ja millä perusteilla kursseja voidaan suorittaa itsenäisesti. Aineenopettajaryhmä yhdessä rehtorin kanssa päättää lupien myöntämisestä. Opiskelija saa ohjausta sekä kirjallisesti että suullisesti.

Itsenäisesti opiskellusta kurssista voidaan antaa kurssisuoritus vain silloin, kun kurssi on hyväksytysti suoritettu.

6.1.4 Opinnoissa eteneminen, etenemisesteen määrittely ja opiskelijalle tiedottaminen

Opiskelijan opintojen etenemistä seuraa erityisesti ryhmänohjaaja. Jos opiskelija on saanut kahdesta peräkkäisestä kurssista hylätyn arvosanan, hänellä on etenemiseste, josta hän saa siitä tiedon jaksotodistuksessaan. Ryhmänohjaaja ohjaa aineenopettajan luokse opiskelijan, jolla on etenemiseste.

Opiskelijalla on oikeus kahden kuukauden kuluessa arvioinnista pyytää opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen uusimista.

6.1.5 Arvioijat ja tiedottaminen arviointiperusteista ja -tavoista

Opiskelijan arvioinnista päättää aineenopettaja. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Arviointiperusteet kirjataan opetussuunnitelmaan ja ne selvitetään kunkin kurssin alkaessa opiskelijoille.

6.1.6 Siirtyminen pitkästä oppimäärästä lyhyeen tai päinvastoin

Hyväksiluettavat vastaavuudet on kirjattu kunkin oppiaineen Arviointi-kohtaan.

6.1.7 Hyväksilukeminen oppiaineessa

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Päätös muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta tulee sitä erikseen pyydettyäessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Vastaavuus tulee rajatapauksissa määritellä aina opiskelijan eduksi.

Hyväksiluettavan kurssin arvosanan muuntotaulukko

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko	1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1	
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1	
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2	
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2	
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä)	3	
	10 (erinomainen)		

Opiskelija esittää hakemuksen muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta ennen kurssin suorittamista. Tällöin opiskelijan velvollisuus on toimittaa hakemuksen liitteinä riittävä dokumentaatio hyväksiluettavien opintojen sisällöstä, suoritustasosta ja suoritusoppilaitoksesta.

Opiskelija voi saada hyväksiluettavasta kurssista kurssisuorituksen vain, kun kurssi on hyväksytysti suoritettu. Häneltä voidaan edellyttää lisänäyttöjä ar-

vosanan saamiseksi hyväksiluettavasta kurssista.

Aikuislukiodien opetussuunnitelman mukaiset kurssit ja toisen asteen valinnaiskurssitarjottimella olevat kurssit ovat aina hyväksiluettavia edellyttäen, että opiskelija on suorittanut kurssin hyväksytysti.

Vastuullisten tehtävien hoitamisesta, oppilaskunta- ja vapaaehtoistoiminnasta opiskelija voi saada kurssin.

Ulkomailla suoritettut opinnot voidaan hyväksilukea, kun ne vastaavat koulun opetussuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita ja sisältöjä. Hyväksilukemisen periaatteista keskustellaan ulkomaille lähtevän opiskelijan kanssa etukäteen ja hän esittää selvityksen kurssin sisällöstä.

Jos ulkomailla suoritettut opinnot luetaan hyväksi valtakunnallisiin pakollisiin tai syventäviin kursseihin, ne arvioidaan numeroin. Arvosanan määrittely voi edellyttää lisänäyttöjä ko. kurssista.

Myös peruskoulussa luokilla 7–9 suoritettu lukion opetussuunnitelman mukainen kurssi voidaan hyväksilukea.

6.1.8 Diagnosoitujen vammojen tai niitä vastaavien vaikeuksienhuomioon ottaminen ko. oppiaineen arvioinnissa

Oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt ovat kaikille samat. Opiskelija, jolla on diagnosoitu sairaus tai vamma tai vähintään keskivaikeaksi arvioitu lukivaikeus, voi osoittaa osaamisensa eri tavoin. Sairaus tai vamma otetaan huomioon arvioinnissa. Yksilöllisestä arviointitavasta sovitaan opiskelijakohtaisesti. Sovitut käytänteet kirjataan opiskelijan erityisen tuen suunnitelmaan. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan arvioinnin suunnitteluun.

6.1.9 Oppiaineen oppimäärän suoritus ja arviointi

Lukion opinnot jaetaan pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin.

Opiskelijalle oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja syventävistä kursseista sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kursseista. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltujen valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvona. Tällöin jokainen opiskeltu pakollinen ja valtakunnallinen syventävä kurssi on mukana oppiaineen arvosanassa.

Kurssisuoritusten numeroarvioinnissa käytetään seuraavaa arviointiasteikkoa:

4	hylätty
5	välttävä
6	kohtalainen
7	tydyttävä
8	hyvä
9	kiitettävä
10	erinomainen

Kurssisuoritusten kirjainarvioinnissa käytetään seuraavia merkintöjä:

S	hyväksytysti suoritettu
H	hylätty
O	osallistunut opetukseen/keskeneneräinen kurssi (mahdollisuus täydentää ja suorittaa kurssi loppuun seuraavan lukuvuoden ensimmäisen jakson loppuun mennessä)
K	keskeyttänyt (jos opiskelija haluaa myöhemmin suorittaa kurssin, kurssi on aloitettava alusta)

Opinnoissa sallittujen hylättyjen kurssiarvosanojen enimmäismäärä

Pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien lukumäärä	Hylättyjen arvosanojen sallittu kokonaismäärä
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

6.1.10 Lukion oppimäärän suoritus

Numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä.

Opiskelijalla on oikeus pyytää suoritusmerkintä liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joiden oppimäärä käsittää vain yhden kurssin. Opiskelija saa vain suoritusmerkinnän valinnaisista vieraista kielistä, jos hänen suorittamansa oppimäärä niissä käsittää enintään kaksi kurssia.

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täytyy. Oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa.

Koulun ulkopuolella suoritettujen kurssien tulee olla hyväksytysti suoritettu, jotta se voidaan laskea opiskelijan kurssikertymään.

Opiskelija voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyy-

tää päättöarvioinnin uusimista ja oikaisua. Opiskelijalle jaettavassa opinto-oppaassa tiedotetaan valitusoikeudesta.

6.1.11 Lukion antamat todistukset

Helsingin lukioissa käytetään kaupungin yhteistä todistuslomakepohjaa.

Päättötodistuksen Lisätietoja -kohtaan merkitään todistuksen liitteenä annettavat selvitykset ja päättötodistusta täydentävät todistukset. Päättötodistuksen liitteessä eritellään opiskelijan suorittamat soveltavat kurssit, jotka eivät kuulu minkään aineen oppimäärään, sekä kurssit, jotka opiskelija on suorittanut muualla ja jotka on luettu opiskelijalle hyväksi.

6.1.12 Poissaolojen selvittäminen ja niiden vaikutus arviointiin

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

Poissa voi olla, kun on sairas tai kun on poissaololupa. Selvitys on tehtävä viipymättä.

Yli viikon kestävä poissaolo estää arvioinnin edellytysten täyttymisen, koska opiskelijalta puuttuu ratkaisevia näyttöjä. Arvioimatta jätetty kurssi on käytävä uudestaan. Opettaja voi kuitenkin harkintansa mukaan kesäkuulustelussa annettujen lisänäyttöjen perusteella antaa opiskelijalle kurssiarvosanan.

6.2 Koulun toiminnan arviointi

Koulun toiminnan arviointi on osa kouluyhteisön perustyötä ja osa Helsingin yleissivistävän koulutuksen arviointia. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, opetustoimen henkilöstön työtä sekä hankkia ja analysoida tietoa koulun kehittämistyön ja päätöksenteon pohjaksi.

Lukuvuosittain toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtana ovat koulun oman opetussuunnitelman ohella yleissivistävän koulutuksen strategiset sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja edellisen lukuvuoden toimintakertomus. Koulu hyödyntää toiminnan ja talouden suunnittelussa käytettävissä olevia arviointituloksia.

Itsearviointia tehdessään ja omia tuloksia seuratessaan koulu ottaa huomioon yleissivistävän koulutuksen arvioinnin linjauksissa mainitut yhteiset arviointiiden tuottamat tulokset ja tulosten kehittymisen.

Koulu osallistuu valtakunnallisiin ja opetusviraston tilaamiin tutkimuksiin ja vastaa kyselyihin sekä hyödyntää niistä saatuja tuloksia toimintansa kehittä-

misessä.

Koulu voi kaikille yhteisten arviointikäytänteiden ja arviointikohteiden ohella halutessaan myös käyttää omia arviointimenetelmiä ja valita arviointikohteita omista lähtökohdistaan käsin.

Koulun toiminnan arvioinnista ovat ensisijaisesti vastuussa rehtori ja opettajat.

I Strateginen arviointi

Strateginen arviointi liittyy vuosittaiseen toiminnan ja talouden suunnitteluun. Tuloksellisuutta tarkastellaan Balance Scorecard eli BSC-mallin mukaan. Malli tarkoittaa tasapainotettua mittaristoa, jossa neljästä eri näkökulmasta ilmaistaan organisaation tavoitteet sellaisessa muodossa, että ne voidaan mitata ja arvioida. Nämä neljä näkökulmaa ovat

- taloudellinen tulos ja resurssit
- asiakkuus ja vaikuttavuus
- prosessit/toiminnan tehokkuus
- henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi.

Myös juuri toimintansa aloittanut nuoriso- ja aikuiskoulutuslinja, johon Alppilan lukio kuuluu, on ottanut BSC-mittariston soveltuvien osien tavoiteohjelmansa jäsentelyn tueksi.

BSC-malli suuntautuu tulevaisuuteen. Sen neljä näkökulmaa pitävät sisällään vision (OPS 1. luku) toteutumisen kannalta keskeiset tavoitteet ja mittarit näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Näkökulmien kautta konkretisoituu,

- minne halutaan mennä
- missä halutaan olla tulevaisuudessa
- missä on onnistuttava.

Koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin käytetään vuosittain opettajain-kokouksia ja opettajaryhmien palaveria. Tärkeimmät ovat kevään ja syksyn suunnittelupäivät ja kevään toimintasuunnitelmaprosessi. Keväällä päätetään seuraavan lukuvuoden aikataulusta, tarjottavan opetuksen laajuudesta ja ajoituksesta, opetuksen ja muun työn jakaantumisesta henkilöstön kesken sekä keskeisistä työn parantamisen ja kehittämisen kohteista. Suunnitteluun osallistuu koko opettajakunta, ja asiakirjat (esim. kurssitarjotin, toimintasuunnitelma) laatii rehtori. Koulun talouden suunnitteluun osallistuu opettajakunta päättäessään seuraavan lukuvuoden kursseista ja lukioresurssin käytöstä sekä eräistä muista kohdennetuista palkkioista.

II Jatkuva arviointi ja kehittäminen

1. Toiminnan itsearviointi

Toiminnan arvioinnin lähtökohtina koulu käyttää kaupungin linjauksen mukaisia sovelluksia. Näitä ovat muun muassa Kokonaisvaltainen laatujohtaminen (Total Quality Management eli TQM) ja Toiminnan kokonaisvaltaisen laadunarviointi (EFQM).

TQM on johtamisfilosofia, jossa tavoitellaan toiminnan jatkuvaa parantamista tässä välttämättä tarvittavaa muutoksen hallitsemiskykyä. Ajattelu on monella tavalla lähellä Oppiva organisaatio -käsitettä. Sen lähtökohdat ovat seuraavat:

1. Johtajuus
2. Toimintaperiaatteet ja strategia
3. Henkilöstö
4. Resurssit
5. Prosessit
6. Asiakastulokset
7. Henkilöstötulokset
8. Yhteiskunnalliset tulokset
9. Suorituskyvyn tulokset

Kukin alue arvioidaan pyydettyäessä.

EFQM perustuu Euroopan laatupalkintokriteeristöön. Malli sisältää yhdeksänarviointialuetta, jotka on löydettävissä alan julkaisuista ja www-sivuilta.

Jatkuvan arvioinnin työkaluina TQM ja EFQM kertovat,

- missä ollaan arviointihetkellä
- miten hyvin nyt toimitaan tavoitteiden toteutumisen kannalta.

2. Kouluauditointi

Koulu osallistuu opetusviraston ohjeiden mukaisesti auditointiin. Koulun toimintaa tarkistetaan ja kehitetään sen tulosten mukaisesti.

3. Tulokeskustelu

Tuloskeskustelut toteutetaan säännöllisesti opettajien ja koulusihteerin kanssa.

4. Tulospalkkiojärjestelmä

Alppilan lukio ei toistaiseksi osallistu tulospalkkiojärjestelmään.

5. Opetussuunnitelman arviointi

Opetussuunnitelma on koulun keskeinen strategia-asiakirja niin koko koulunkuin opettajan oman työn kannalta, ja sen toimivuutta arvioidaan vuosittain. Helsingissä kaikki opetussuunnitelmat tarkistetaan kerran valtuustokaudessa eli noin neljän vuoden välein.

6. Tutkimusten tulosten hyödyntäminen

Koulun kehittämistä ja itsearviointia palvelevien kyselyjen ja tutkimusten tuloksista keskustellaan kouluyhteisössä. Tarvittaessa laaditaan uudet kehittämis- ja toteuttamissuunnitelmat. Prosesseista informoidaan sekä vanhempia että

johtokuntaa.

7. OPPIAINEIDEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

7.1 Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutus-haasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Niissä on kysymys koko elämäntapaa koskevista asioista.

Valtakunnallisesti määritellyt aihekokonaisuudet sisältyvät Helsingin kaupungin lukioiden kasvatustyöhön ja kaikkien aineiden opetukseen.

Toteutettavat aihekokonaisuudet ovat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- teknologia ja yhteiskunta
- viestintä- ja mediaosaaminen.

Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa otetaan huomioon pääkaupunkiseudun ja Helsingin sekä erityisesti lukion oman alueen tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet.

Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa kiinnitetään huomiota sekä kaikille aihekokonaisuuksille yhteisten tavoitteiden että kunkin aihekokonaisuuden omien tavoitteiden toteuttamiseen. Erityisesti painotetaan tulevaisuusnäkökulmaa, joka sisältyy opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin aihekokonaisuuk-sien yhteisiin tavoitteisiin.

Kaikkia aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa

- havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta
- arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkö-kulmasta
- tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Aihekokonaisuuksien tavoitteet ilmenevät Helsingin kaupungin lukioissa

- opetus- ja kasvatustyötä ohjaavissa arvoissa
- toimintakulttuurin linjauksissa
- tietostrategiassa
- ympäristöohjelmassa
- hyvinvointia ja turvallisuutta koskevissa suunnitelmissa
- kunkin oppiaineen tavoitteissa, sisällöissä ja menetelmissä.

7.1.1 Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Se merkitsee osallistumista ja vaikuttamista yhteiskunnan eri alueilla poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen toimintaan sekä kulttuurielämään. Osallistumisen tasot ovat paikallinen, valtakunnallinen, eurooppalainen sekä globaali.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää demokraattisen yhteiskunnan toimintaperiaatteiden ja ihmisoikeuksien tuntemustaan
- osaa muodostaa oman perustellun mielipiteensä ja keskustella siitä kunnioittaen muiden mielipiteitä
- tuntee yhteiskunnan erilaisia osallistumisjärjestelmiä sekä niiden toimintatapoja
- haluaa osallistua lähiyhteisön, kotikunnan, yhteiskunnan ja elinympäristön yhteisen hyvän luomiseen yksilönä ja ryhmässä sekä vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- omaksuu aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden toimintatavakseen
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja, mahdollisuuksia ja toimintaperiaatteita
- ymmärtää työn merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle
- tuntee kuluttajan vaikuttamiskeinot ja osaa käyttää niitä.

Aihekokonaisuuden toteuttamisen pääpainon tulee olla käytännön harjoittelussa sekä omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten luomisessa. Koulun oman aktiivisen toiminnan lisäksi tällaista opiskeluympäristöä voidaan kehittää yhteistyössä muiden yhteiskunnan elimien, erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa.

Alppilan lukiossa kannustetaan opiskelijoita aktiivisuuteen ja yhteistoimintaan sekä tuetaan päätöksentekotaidon kehittymistä mm. oppilaskuntatyön ja tutor-toiminnan avulla. Oppilaskunta järjestää tapahtumia ja keskustelutilaisuuksia, joihin kutsutaan eri yhteiskuntaryhmien ja kansalaisjärjestöjen edustajia. Myös oppitunneilla käy vierailijoita. Lukion keskeistä sijaintia hyödynnetään tekemällä tutustumiskäyntejä ja ottamalla osaa koulun ulkopuolisiin projekteihin ja tapahtumiin. Opintokäyntejä pyritään tekemään pääkaupunkiseudun yrityksiin ja pitämään yhteyksiä niihin sekä käyttämään hyödyksi ulkopuolisista yhteyksistä saatua kokemusta opetuksessa.

Opetusryhmät voivat ylläpitää kahvilaa ja järjestää vuosiluokkansa vanhempainiltojen kahvituksen sekä vanhojentanssien tarjoilun. Koulun johtokunnassa on kaksi opiskelijajäsentä.

7.1.2 Hyvinvointi ja turvallisuus

Lukioyhteisössä tulee luoda edellytyksiä osallisuuden, keskinäisen tuen ja oikeudenmukaisuuden kokemiselle. Nämä ovat tärkeitä elämänolon, mielenterveyden ja jaksamisen lähteitä. Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset. Aihekokonaisuus kannustaa toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta perheessä, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnan jäsenenä. Se vakiinnuttaa hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää arkiosaamista, jota jokainen tarvitsee kaikissa elämänvaiheissa ja erityisesti elämän kriisitilanteissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ilmaista tunteita ja näkemyksiä vuorovaikutustilanteissa yhteisödynamiikkaa kehittäväällä tavalla sekä käsitellä myös pettymyksiä, ristiriitaisia kokemuksia ja konflikteja väkivallattomasti
- rohkaistuu ottamaan yksilöllistä vastuuta opiskeluyhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä sekä ottamaan itse vastaan yhteisön tukea
- osaa arvioida, mitkä yhteisölliset ja yhteiskunnalliset toimintatavat tai rakenteelliset tekijät edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja mitkä voivat ne vaarantaa
- toimii niin, että hän vaikuttaa myönteisesti opiskeluyhteisönsä hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tunnistaa vakavat ongelmat sekä osaa niiden ilmaantuessa hakea apua ja käyttää hyvinvointipalveluita tai ryhtyä muihin tarkoituksenmukaisiin toimiin myös poikkeustilanteissa
- osaa kohdata muutoksia ja epävarmuutta sekä rakentaa pohjaa uusille mahdollisuuksille.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskokemus on yleensä samanaikaisesti fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen. Kysymys oikeudenmukaisuuden toteutumisesta liittyy siihen olennaisena osana. Kokemus on yksilöllinen, mutta sen perusta yhteisöllinen.

Alppilan lukiossa edistetään hyvinvointia ja turvallisuutta tukemalla yhteisöllisyyttä. Oppilaskuntaa kannustetaan erilaisten tapahtumien järjestämisessä. Tutor-toiminta auttaa opiskelijoita tutustumaan toisiinsa, luo sosiaalisia verkostoja ja helpottaa uusien opiskelijoiden opintojen aloittamista. Koulussa järjestetään terveysvalistustilaisuuksia ja edistetään terveellisiä elämäntapoja.

Kerran vuodessa opiskelijoille tehdään kysely, jossa he arvioivat koulun käytänteiden toimivuutta ja voivat ehdottaa parannuksia. Kyselyssä opiskelijat voivat esittää mielipiteitään, esimerkiksi poissaolosäännöistä ja niiden soveltamisesta, arvioinnista ja kurssitarjottimesta. Palaute käsitellään yhteisesti opettajien ja oppilaskunnan kanssa.

7.1.3 Kestävä kehitys

Alppilan lukiossa toimitaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti: työskennellään luontoa kunnioittaen, kierrätetään, lajitellaan jätteet, säästetään oppimateriaaleja ja järjestetään teemapäiviä aiheesta.

Kestävä kehitys tulee esiin sekä oppiainesisällöissä että koulun arjessa. Tavoitteena on, että nuori kasvaa aikuiseksi, joka tuntee vastuuta ympäristöstään.

7.1.4 Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Kulttuuri-identiteetin pohjana on oman kulttuurin tunteminen ja kulttuurillisen monimuotoisuuden arvostaminen.

Kulttuuri-identiteetin muotoutuminen on opiskelijan minäkuvan kannalta oleellista. Alppilan lukiossa vahvistetaan opiskelijan omaa kulttuuri-identiteettiä suhteessa maailmaan.

Alppilan lukiossa hyödynnetään Helsingin monipuolista kieliympäristöä, mahdollisuutta tutustua muihin kulttuureihin ja Helsingin asemaa suomalaisen kulttuurin keskiössä taide- ja tiedeyhteisöineen. Lisäksi otetaan huomioon kansallisia ja kansainvälisiä merkkipäiviä.

Myös arkinen alppilalaisuus on osa opiskelijan kulttuuri-identiteettiä. Oman koulun identiteettiä vaalitaan myös koulutyön ohessa järjestettävissä yhteispahtumissa. Muihin kulttuureihin voidaan tutustua myös kansainvälisissä projekteissa.

7.1.5 Teknologia ja yhteiskunta

Teknologian kehittämisen lähtökohtana on ihmisen tarve parantaa elämänsä laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikanaan. Teknologia ei ole arvo, vaan väline. Sen kehittäminen ja käyttö muuttaa yhteiskuntaa. Siksi tärkeitä on pohtia, millaiseen teknologiaan panostetaan ja kenen ehdoilla teknologiaa kehitetään.

Teknologian perustana on luonnossa vallitsevien lainalaisuuksien tunteminen. Teknologia sisältää tiedon ja taidon suunnitella, valmistaa ja käyttää teknologisia tuotteita, prosesseja ja järjestelmiä. Opetuksessa korostetaan teknologian ja yhteiskunnan kehittymisen vuorovaikutteista prosessia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnontieteiden ja muiden tieteidenalojen tietoa pohtiessaan teknologian kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ja osaa arvioida ihmisen suhdetta nykyteknologiaan sekä osaa arvioida teknologian vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan
- osaa arvioida teknologian kehittämistä ohjaavia eettisiä, taloudellisia, hyvinvointi- ja tasa-arvonäkökohtia sekä ottaa perustellen kantaa teknologisiin vaihtoehtoihin
- ymmärtää teknologian ja talouden vuorovaikutusta sekä osaa arvioida teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työn sisältöön ja työllistymiseen
- oppii yrittäjyyttä ja tutustuu paikalliseen työelämään.

Aihekokonaisuuden tulee ohjata opiskelija pohtimaan teknologian kehittämistä suhteessa yhteiskunnallisiin muutoksiin historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, käyttämään ja hallitsemaan teknologiaa. Hänen on opittava teknologian kehittämistyöhön

kuuluvaa innovatiivisuutta ja ongelmanratkaisutaitoja. Hänen tulee oppia tarkastelemaan teknologisten ratkaisujen arvolähtökohtia ja seurannaisvaikutuksia sekä ymmärtämään, että kyse on valinnoista, joita on yhdessä pohdittava ja joista myös yhdessä ollaan vastuussa.

Nykyihmisen riippuvuutta teknologiasta tulee tutkia ja pohtia yksilön, työelämän ja vapaa-ajan kysymyksinä. Erityisesti kiinnitetään huomiota ihmisen perustarpeiden näkökulmasta välttämättömyyksiä ja ei-välttämättömyyksiä teknologiaan. Ei-välttämättömän teknologian riskien todennäköisyyksiä ja niiden toteutumisen seurausvaikutuksia pohditaan. Opiskelijaa kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen sekä osallistumaan yksilönä ja kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sitä koskevaan päätöksentekoon.

Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla eri alojen teknologioihin. Näitä ovat esimerkiksi hyvinvointi ja terveys, informaatio ja viestintä, muotoilu ja musiikki, ympäristönsuojelu, energiantuotanto, liikenne sekä maa- ja metsätalous.

Alppilan lukiossa pyritään tekemään teknologian käyttö tutuksi ja luontevaksi osaksi normaalia työntekoa. Tietotekniikan käyttöön kannustetaan teettämällä eri oppiaineissa töitä, joihin luontevasti liittyy tietotekniikan sovellusten käyttöä, kuten tiedonhakua verkosta, sähköpostiyhteyksiä, tekstinkäsittelyä ja taitto-ohjelmien käyttöä. Opettajien mahdollisuuksia monipuolistaa opetustaan uuden aikaista teknologiaa hyväksi käyttäen pyritään lisäämään. Tekniikkaa käytetään soveltuvien osien hyväksi myös koulun tilaisuuksissa, esimerkiksi erilaisissa juhlissa ja esityksissä ja Alppilan filmifestivaalissa. Lisäksi tekniikka on tärkeää koulun sisäisen tiedonkulun ja muun viestinnän kehittämisessä.

Ihmisen suhdetta teknologiaan ja sen vaikutuksia yhteiskuntaan ja ympäristöön pohditaan eri oppiaineiden kursseilla. Pääkaupunkiseudun tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyväksi järjestämällä opintokäyntejä oppilaitoksiin ja yrityksiin. Ulkopuolisten asiantuntijoiden, esimerkiksi opiskelijoiden huoltajien, vierailuja pyritään järjestämään.

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuus tarjoaa lisäksi näkökulmia kaikkien oppiaineiden opetukseen ja liittyy niissä useiden kurssien sisältöihin.

7.1.6 Viestintä- ja mediaosaaminen

Lukio-opetuksen tulee tarjota opiskelijalle opetusta ja toimintamuotoja, joiden avulla hän syventää ymmärrystään median keskeisestä asemasta ja merkityksestä kulttuurillemme. Lukion tulee vahvistaa opiskelijan aktiivista suhdetta mediaan ja valmiutta vuorovaikutukseen sekä yhteistyötä paikallisen median kanssa. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään median vaikutuksia, median roolia viihdyttäjänä ja elämysten antajana, tiedon välittäjänä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana, käyttäytymismallien ja yhteisöllisyyden kokemusten tarjoajana sekä maailman- ja minäkuvan muokkaajana.

Erityisesti korostuu median rooli vallan käyttäjänä tiedonvälityksessä. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan tiedonvälityksen erilaisia lähtökohtia ja tarkoitusperiä sekä havainnoimaan ja erittelemään kriittisesti median kuvaaman maailman suhdetta todellisuuteen. Lisäksi opiskelija oppii huolehtimaan yksityisyyden suojastaan, turvallisuudestaan ja tietoturvastaan liikkeessaan mediaympäristöissä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa riittävät viestien tulkinta- ja vastaanottotaidot: hän oppii mediakriittisyyttä valinnoissa ja mediatekstien tulkinnoissa sekä kuluttajan tarvitsemia yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja
- osaa käsitellä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä: hän oppii vastuuta median sisällöntuottamisessa, käytössä ja mediakäyttäytymisessä
- saa paremmat vuorovaikutus-, viestintä- ja vaikuttamistaidot
- pystyy tuottamaan mediatekstejä ja monipuolistamaan ilmaisullista osaamistaan tuottaessaan itse mediatekstien sisältöjä ja välittäessään niitä
- tottuu käyttämään mediaa opiskelun välineenä ja opiskeluympäristönä, harjaantuu käyttämään mediaa opiskeluun liittyvissä vuorovaikutustilanteissa sekä tiedonhankinnassa ja -välittämisessä
- tuntee median toimintaan vaikuttavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- saa tietoa viestintäalasta, mediatuotannosta ja tekijänoikeuksista.

Mediaosaaminen on lukiossa sekä taitojen että tietojen oppimista. Media on sekä opiskelun kohde että väline. Mediakasvatus on verbaalisten, visuaalisten, auditiivisten, teknisten ja yhteiskunnallisten taitojen sekä opiskelutaitojen kehittämistä. Se edellyttää oppiaineiden välistä yhteistyötä ja yhteistyötä eri viestintävälineiden kanssa sekä oppimista aidoissa toimintaympäristöissä. Lukion eri oppiaineiden on määriteltävä ja rakennettava suhteensa mediaan ja siinä tapahtuvaan kommunikaatioon, sen tekniikkaan, sisältöihin, materiaaleihin ja sen ympärille syntyvään mediakulttuuriin. Mediaosaamisessa korostuvat monivälineisyys ja visuaalisuus.

Alppilan lukiossa mediakriittisyyteen kasvattaminen on lähtökohtana tiedonhankinnassa ja kaiken käytettävän materiaalin tulkinnassa sekä oman materiaalin tuottamisessa.

Tärkeätä on vastuulliseen mediakäyttäytymiseen kasvaminen. Eettisiin ja vastuukysymyksiin perehdytään erityisesti kursseilla, joihin liittyy median sisällöntuottamista (esim. koulun oma lehti, aiheeseen liittyvät musiikki- ja videokurssit).

Opiskelijan vuorovaikutus- ja viestintätaitoja kehitetään useissa oppiaineissa. Oppilaskunnan toimintaa tuetaan. Sen itsenäisesti suunnittelemien ja järjestämien teemapäivien ja paneelikeskustelujen avulla kehitetään opiskelijoiden vaikuttamistaitoja ja kannustetaan heitä osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ajankohtaisista ja muista tärkeistä aiheista.

Pääkaupunkiseudun tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyväksi järjestämällä mahdollisuuksien mukaan opintokäyntejä alan yrityksiin ja oppilaitoksiin. Ul-

kopuolisten asiantuntijoiden vierailuja pyritään järjestämään. Koulun tiedottamisessa hyödynnetään sisäistä televisioverkkoa.

Media- ja viestintäosaaminen -aihekokonaisuus liittyy keskeisesti useimpien oppiaineiden sisältöihin. Erityisesti se korostuu monissa koulukohtaisissa syventävissä kursseissa.

7.2 Oppiainekohtaiset tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi

7.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (ÄI)

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleisivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä luke-misen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisyyden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen, tekstien erittelemine ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Oppiaineäidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

Opetuksen tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii ymmärtämään ja analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta-syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempana niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisu, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstien vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituksellisuutta, osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin. Arvioinnin pohjana on opiskelijan tieto kurssien tavoitteista ja sisällöistä niin, että hän pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen osallistuminen. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu ja palaute sekä toisiltaopiskelijoilta että opettajalta ovat opiskelijan puheviestinnän ja kirjoittamisentaitojen kehittymisessä tärkeitä. Opetuksessa tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja, joiden avulla hän voi rakentaa myönteistä mutta realistista käsitystä itsestään lukijana, kirjoittajana ja puhujana. Arvioinnin perusteita ja painotuksia selvitetään kunkin kurssin alkaessa.

Kurssien suoritusjärjestys

Äidinkielen ja kirjallisuuden päättökoe perustuu pakollisiin kursseihin (1–6) ja

valtakunnallisiin syventäviin kursseihin (8–9). Pakolliset kurssit suositellaan opiskeltaviksi numerojärjestyksessä. Valtakunnalliset syventävät kurssit ÄI8 ja ÄI9 suoritetaan abivuonna, pääsääntöisesti ÄI9 2. jaksossa ja ÄI8 3. jaksossa.

Kurssit ÄI7, ÄI10 ja ÄI11 voidaan suorittaa missä opiskeluvaiheessa hyvänsä.

Kurssit ÄI1-9 arvioidaan numeroin, kursseista ÄI10 ja ÄI11 opiskelija voi valita joko suoritusmerkinnän tai numeroarvosanan.

Kurssien suorittaminen itsenäisesti

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssit soveltuvat huonosti itsenäisesti suoritettaviksi.

PAKOLLISET KURSSIT

Kursseilla toteutetaan aineen sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puheviestintä, kieli, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuoro-vaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla syvennetään kirjoitetun kielenhallintaa ja kehitetään lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta.

1. Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempana tulkin taansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja -välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua
- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: hän kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin
- tekstikäsitteen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys
- tekstien referointi ja kommentointi
- omien viestintätietojen, -taitojen, -asenteiden ja -motivaation arviointi lukio-opiskelun näkökulmasta
- vuorovaikutustaidot ryhmässä

2. Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2)

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittää erilaisten tekstien tuottajana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä
- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puheesityksensä pohjaksi.

Keskeiset sisällöt

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sanan valinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheenrajaus ja näkökulman valinta
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietojaan kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä kehittyä fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen
- proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljöö, teema, motiivi
- lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- draama kirjallisuudenlajina

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

Tavoitteet

- novellien, runojen ja draaman erittelyä
- kirjallisuuden keinojen käyttöä omissa teksteissä

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

Keskeiset sisällöt

- suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot
- kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä
- tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka

5. Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan
- kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

Keskeiset sisällöt

- eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin
- oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskelleva teksti
- oman tyylin hiontaa ja huoltoa

6. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6)

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja. Hän osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

Keskeiset sisällöt

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyviestintään
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan sekä oppii arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhekulttuurista

- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhekulttuuria

8. Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.

Keskeiset sisällöt

Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita:

- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- kielenhuoltoa.

9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9)

Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyy ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytyään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsitellyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

Keskeiset sisällöt

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

10. Luova kirjoittaminen (ÄI11)

Opiskelija perehtyy kaunokirjallisuuden kirjoittamisen keinoihin ja eri lajien tunto-merkkeihin niin kirjoittajan kuin lukijan näkökulmasta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ilmaista itseään sanataiteen keinoja hyväksi käyttäen
- harjaantuu persoonallisen kaunokirjallisen tyylin käyttöön
- tunnistaa ja tuntee lyriikan ja proosan lajeja ja tekstilajeja fiktion ja faktan rajamailta.

Keskeiset sisällöt

- erilaisten fiktiivisten harjoitusten ja tekstien kirjoittamista
- runo- ja proosatekstien erittelyä ja tulkintaa

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai numerolla.

11. Kielenhuollon ja kieliopin kertaaminen (ÄI10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa kieliopin peruskäsitteet
- harjoittelee kielenhuoltoa
- perehtyy tyylin huoltoon.

Keskeiset sisällöt

- sanaluokat
- verbinmuodot
- sijamuodot
- lauseenjäsenet
- lauseenvastikkeet
- välimerkkien käyttö
- iso ja pieni alkukirjain
- yhteen ja erikseen kirjoittaminen
- pronomien käyttö
- omistusliite

- subjektin ja predikaatin kongruenssi
- tyylin huolto

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai numerolla.

7.2.2 Journalismi (JO)

Journalismin kursseilla tutustutaan lehdistön ominaispiirteisiin ja pyritään heittäämään kiinnostus lehdistön toimintaa ja vaikutusmahdollisuuksia kohtaan. Tiedonhankinnassa ja tekstien kirjoittamisessa painotetaan kriittisyyttä ja vastuullisuutta.

Arviointi

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Journalismin peruskurssi (JO1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa eri juttutyypit ja tietää niiden erityispiirteet
- osaa kirjoittaa lehtitekstiä
- saa tietoa viestintäalasta.

Keskeiset sisällöt

- juttutyypien ja lehtikuvien erittelyä, tulkintaa ja arviointia
- lehtitekstien kirjoittamisen harjoittelua
- opintokäynnit
- vierailijat

2. Journalismin jatkokurssi (JO2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy lehden tekemiseen

Keskeiset sisällöt

- oman lehden suunnittelu ja toteutus

3. Journalismin jatkokurssi (JO3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hyödyntää JO1- ja JO2-kurssilla oppimaansa.

Keskeiset sisällöt

- oman lehden suunnittelu ja toteutus

7.2.3 Ilmaisutaito (IT)

Ilmaisutaidon opetus tukee opiskelijan persoonallisuuden kehitystä vahvistamalla minäkuva ja kykyä toimia ryhmässä. Lisäksi se antaa valmiuksia ilmaista itseään. Elämykselliset, taidolliset ja tiedolliset tavoitteet liittyvät kiinteästi toisiinsa. Ilmaisutaidon kurssilla opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovatensisijaisesti opiskelijoiden tarpeet.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

1. Ilmaisutaito (IT1)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää oman ilmaisunsa perusvalmiuksia.

Keskeiset sisällöt

- ilmaisun osa-alueisiin tutustuminen kontakti-, keskittymis-, aisti-, tunne-, liike-, ääni-, rentoutumis- ja improvisaatioharjoitusten avulla
- teatterikäynti

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Ilmaisutaito (IT2)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- hyödyntää IT1-kurssilla oppimaansa ja kehittää edelleen oman ilmaisunsa perusvalmiuksia.

Keskeiset sisällöt

- ilmaisutaitojen syventäminen kontakti-, keskittymis-, aisti-, tunne-, liike-, ääni-, rentoutumis- ja improvisaatioharjoitusten avulla
- mahdollisuuksien mukaan esityksen valmisteleminen esimerkiksi koulun juhliin

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.4 Kulttuurikurssi (KUL)

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

Kurssi perehdyttää opiskelijaa Helsingin kulttuuritarjontaan painopisteenään erilaiset teatteriesitykset ja ajankohtaiset kulttuuritapahtumat. Kurssi laajentaa ja syventää erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärää. Kulttuurikurssin yleisenä tavoitteena on kasvattaa kiinnostusta kulttuurielämän antiin ja tarjota niin esteettisiä elämyksiä kuin älyllisiä virikkeitäkin.

Suurin osa kurssista suoritetaan koulutilojen ja -ajan ulkopuolella. Kurssi voi ajoittautua lukuvuoden aikana kahdelle jaksolle.

Kurssin suorittamiseen hyväksytysti vaikuttavat opiskelijan aktiivinen osallistuminen kulttuuritapahtumiin, niiden valmistelu- ja jälkitöihin sekä niissä hänen antamansa jatkuva näyttö.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tietoa ja kokemusta kulttuuritapahtumista, erityisesti erilaisista teatteriesityksistä, niiden taustoista ja esityksistä
- oppii arvostamaan taidetta ja sen merkitystä itselleen ja yhteiskunnalle
- osaa arvioida kriittisesti ja ennakoluulottomasti kulttuurielämän antia.

Keskeiset sisällöt

- käydään erilaisissa teatteriesityksissä ja kulttuuritapahtumissa sekä osallistutaan niiden yhteydessä järjestettäviin keskustelutilaisuuksiin
- kuhunkin tapahtumaan valmistaudutaan etukäteen hankkimalla ja esittelemällä taustatietoja
- jokainen opiskelija tekee kirjallisen arvostelun valitsemastaan kulttuuritapahtumasta

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.5 Toinen kotimainen kieli (ruotsi) ja vieraat kielet

Kielten opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieliin ja niiden käyttöön liittyviä taitoja ja mahdollisuuden kehittää erikielisten alueiden ja yhteisöjen kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota eurooppalaiseen identiteettiin ja eurooppalaiseen monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen. Tässä pyritään hyödyntämään maan kaksikielisyyttä, pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta, vaihto-opiskelijoiden ja kaksikielisten opiskelijoiden kokemuksia ja taitoja sekä muita koulun ja opiskelijoiden kansainvälisiä kontakteja.

Päämääränä on, että opiskelija näkee kielitaitonsa kokonaisuutena, jossa erikielet tukevat toisiaan ja jossa kaikkien kielten eri tasoilla kieli- ja kommunikaatiotaidoilla on sijansa.

Kielten opetus antaa opiskelijoille mahdollisuuden ja valmiudet kehittää omaehtoisesti omaa yksilöllistä monikielistä kompetenssiaan kehittämällä heidän motivaatiotaan, taitojaan ja itseluottamustaan, jotta he käyttäisivät rohkeasti hyväkseen tilaisuuksia

kohdata toisia kieliä myös koulun ulkopuolella. Se tukee valmiuksia omaehtoiseen, elinikäiseen opiskeluun myös auttamalla opiskelijoita ymmärtämään, että hyvän viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieras kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN	englanti
RU	ruotsi
RA	ranska
SA	saksa
EA	espanja
LA	latina

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Ruotsi A	B2.1	B1.2	B2.1	B1.2
Muut kielet A	B1.1-B1.2	B1.1	B1.2	B1.1-B1.2
B1-kieli (ruotsi)	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1
B2-kielet	A2.2	A2.1-A2.2	A2.2-B1.1	A2.1-A2.2
B3-kielet	A2.1-A2.2	A2.1	A2.1-A2.2	A1.3-A2.1

A1.3	toimiva alkeiskielitaito
A2.1	peruskielitaidon alkuvaihe
A2.2	kehittyvä peruskielitaito
B1.1	toimiva peruskielitaito
B1.2	sujuva peruskielitaito
B2.1	itsenäisen kielitaidon perustaso

Kielitaidon tasojen kuvausasteikko kokonaisuudessaan sekä sen lukuohje ovat opetussuunnitelman liitteenä.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielenopiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Sisältö ja työtavat

Aiheita käsitellään oman maan, opiskeltavan kielen kulttuurialueiden ja kielestä ja aiheesta riippuen myös laajemmasta näkökulmasta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Esillä on erityisesti nuoren aikuisen näkökulma

käsiteltävään aiheeseen. Opiskelijoiden harrastuneisuus ja ajankohtaisuuden vaatimukset vaikuttavat sekä sisältöihin että työtapoihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat.

Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja opiskeltavan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Käytettävän materiaalin autenttisuus on tässä olennaisen tärkeä tekijä. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita ohjataan tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostusten kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoilla on jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Opiskelijan rooli on aktiivinen, tavoitteellinen ja tietoinen. Tuntityöskentelyssä painottuu pari- ja ryhmätyöskentely, yhdessä oppiminen, mutta toisaalta myös opiskelijan rooli oman tietonsa hankkijana, muokkaajana ja rakentajana. Opiskelu on toimintapainotteista, ja siinä pyritään kehittyvään ja monipuolisesti eritilanteissa sovellettavaan tietoon. Opiskelijalle tarjotaan runsaasti avoimia tehtäviä, jotka mahdollistavat luovan ja opiskelijan omista tarpeista ja kyvyistä lähtevän opiskelun sekä harjoittavat hänen ongelmanratkaisutaitojaan.

Opiskelijoiden opiskelutaitojen kehittymiseen kiinnitetään huomiota kaikissa kielissä. Peruskoulussa aloitettua oppimaan oppimisen harjoittelua jatketaan, ja aiemmin opittujen taitojen käyttöä syvennetään lukion työskentely tapoihin soveltuviksi. Oppimistaitoja opitaan ennen kaikkea soveltavien tehtävien avulla, ei irrallisina oppimisstrategioina. Tavoitteena on itsenäisesti, vaikkakin opettajan tuella ja ohjauksessa opintonsa suunnitteleva ja toteuttava, oppimisensa hallitseva opiskelija.

Arviointi

Arvioinnin kohteena ovat kielenopetuksessa opiskelijan kielitaidon lisäksi muut toiminnan osatekijät, kuten oppimisprosessi ja siinä käytettävät menetelmät ja materiaalit. Samalla arviointi on osa tätä prosessia ja opetusta: se on lähtökohta tavoitteiden asettelulle ja opetuksen suunnittelulle, ja sen avulla seurataan tavoitteiden toteutumista. Arviointia kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Sen päämääränä on kehittää opetusta ja tukea opiskelijan tavoitteellisuutta ja itsenäisyyttä kielenopiskelussa. Opiskelijan kielitaitoa arvioitaessa pyritään monipuolisuuteen. Eri arviointityyppejä kehitetään erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Opettajan suorittamaa arviointia täydentää opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi.

Kaikki A- ja B-kielten kurssit arvioidaan numeroarvosanoin. Kurssiarvosanoissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. Lähtökohtana arvioinnille ovat kurssin tavoitteet. Arvioinnin perusteista ja tavoitteisiin pääsemisestä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

B2- ja B3-kielissä arvosana merkitään päättötodistukseen vain, jos kurssija on suoritettu vähintään kolme. A-kielissä arvosana merkitään, jos kaikki pakolliset kurssit on suoritettu.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

Ylioppilastutkinnonhajauttaminen, neljän vuoden ohjelma sekä oppimäärästä toiseen siirtyminen voivat aiheuttaa tarvetta poiketa tästä järjestyksestä.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti

Vieras kieli on taitoaine: opiskelussa on kyse viestintätaitojen monipuolisesta ja pitkäjänteisestä harjoittelusta kielitaidon eri osa-alueilla, pääsääntöisesti yhteistyössä muiden kanssa. Näin on erityisesti kielenopiskelun alkuvaiheessa, jossa painottuu oikean ääntämisen oppiminen ja suullinen kielitaito. Tämän vuoksi kurssien itsenäinen suorittaminen soveltuu lähinnä sellaisille opiskelijoille, joilla on poikkeuksellisen hyvä kielitaito esimerkiksi kotitaustan, ulkomail-la asumisen tai peruskoulun kielipainotuksen vuoksi.

Muussa tapauksessa kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain pakottavasta syystä (esim. päällekkäisyys kurssitarjottimessa). Suorittamisesta neuvotellaan ao.kielen opettajan kanssa, minkä jälkeen suunnitelmalle pyydetään rehtorin hyväksyntä.

Pääsääntöisesti itsenäinen suoritus ajoitetaan samalle jaksolle kurssitarjottimella olevan kurssin kanssa. Siihen liittyvät olennaisena osana säännölliset tapaamiset opettajan kanssa. Tapaamisissa saadaan ohjeita ja materiaalia ja palautetaan kurssin suorittamiseen liittyviä kirjallisia töitä. Kurssiarvosanassa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Siirtyminen A-oppimäärästä B-oppimäärään tai päinvastoin

Opiskelija voi vaihtaa opiskelemaansa kielen oppimäärää A-kielestä B-kieleen tai päinvastoin.

A-oppimäärästä B-oppimäärään

Jos opiskelija vaihtaa oppimäärää sen jälkeen kun A-oppimäärän kuusi pakollista kurssia on suoritettu, hän saa päättötodistukseen arvosanan A- oppimäärästä. Niiden lisäksi suoritettut B-oppimäärän kurssit (B1-kielessä kurssit 6-8 ja B2-kielissä kurssit 7-8) ovat hänellä koulukohtaisia syventäviä kursseja. Niitä ei arvostella numeroin, vaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Ne lasketaan mukaan opiskelijan kurssikertymään, mutta ne eivät näy päättötodistuksessa ao. kielen kurssimäärässä.

Vaihtoehtoisesti opiskelija voi halutessaan saada päättötodistukseen arvosanan B-oppimäärästä. Tällöin kaikki A-oppimäärän suoritettut kurssit hyväksiluetaan sellaisenaan ilman arvosanamuuutoksia, ja niiden lisäksi suoritettut B-oppimäärän kurssit arvostellaan normaalisti numeroin.

Jos opiskelija vaihtaa oppimäärää ennen kuin A-oppimäärän kuusi pakollista kurssia on suoritettu, hän saa päättötodistukseen arvosanan B-oppimäärästä. A-oppimäärän kurssit hyväksiluetaan sellaisenaan ilman arvosanamuuutoksia.

B-oppimäärästä A-oppimäärään

Jos opiskelija vaihtaa B-oppimäärästä A-oppimäärään, hänen suorittamiaan B-oppimäärän kursseja ei voida sellaisenaan hyväksilukea A-oppimäärässä. Hänellä on oikeus suorittaa puuttuvat pakolliset A-oppimäärän kurssit itsenäisesti. B-oppimäärän kurssit lasketaan mukaan lukion kurssikertymään, mutta ne eivät näy päättötodistuksessa ao. kielen kohdalla.

B-oppimäärän opiskelija voi lisäksi, oppimäärää vaihtamatta, suorittaa ylimääräisenä A-oppimäärän kursseja, jolloin ne ovat hänellä koulukohtaisia syventäviä kursseja. Jos B3-oppimäärän opiskelija suorittaa kyseisen oppimäärän

lisäksi B2-oppimäärän kurssit 7 ja 8, ne ovat hänellä koulukohtaisia syventäviä kursseja.

7.2.5.1 Toinen kotimainen kieli (ruotsi)

7.2.5.1.1 Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut ruotsi (RUA)

PAKOLLISET KURSSIT

1. Arkielämää Pohjoismaissa / Vardagsliv i Norden (RUA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteenilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksen ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja
- kiinnittää huomiota selvästi ymmärrettävään ääntämiseen
- ryhtyy rohkeasti puhumaan toista kotimaista kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista (esim. yksityispuhelu)
- kiinnittää huomiota myös kulttuurisiin tekijöihin
- osaa kertoa tutuista asioista ja kuvailla niitä niin, että mukana on myös yksityiskohtia
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen, avainsanat ja tärkeät yksityiskohdat
- pystyy kirjoittamaan omaan arkielämäänsä liittyvää, jonkin verran yksityiskohdallista sisältävää tekstiä (esim. tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy lukion työtapoihin ja arvioi omia työtapojaan
- asettaa opiskelulle tavoitteita
- perehtyy kielen opiskelutaitoihin
- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana.

2. Ihmiset ympärillämme / Vi och våra medmänniskor (RUA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiireinä ovat ihmissuhteet, erilaisuus sekä ihmisen hyvinvointiin liittyvät asiat. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa

- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin ja monipuolisemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista ja vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- käyttää monipuolisesti suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita, kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivisen kuuntelijan rooli
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa ja mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esim. yleisön-osastokirjoitus).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia.

3. Suomi – osa Pohjolaa ja Eurooppaa / Finland – en del av Norden och Europa (RUA3)

Aihepiireinä ovat Suomen ja suomenruotsalaisen kansanosan ja sen kulttuurinesittely eri näkökulmista ja olojemme vertailu muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan, Suomi monikulttuurisena maana sekä maamme kaksikielisyys. Aihekokonaisuuksista korostuu erityisesti ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Kirjallista tuottamista harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiantietoa sisältävää puhetta, joka liittyy kotimaan yleisiin aiheisiin ja erityispiirteisiin sekä Suomeen kaksikielisenä maana osana Pohjoismaita ja Eurooppaa
- osaa reagoida ja viestiä tarkoituksenmukaisella tavalla em. aiheista vaativissakin tilanteissa
- osaa kerätä tietoa kotimaahan, Pohjoismaihin ja Eurooppaan liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, Internet)
- osaa kirjoittaa kotimaahan liittyviä esitteleviä ja vertailevia tekstejä.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa.

4. Elinympärisömme / Vår livsmiljö (RUA4)

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativahkon tekstiaineiston avulla. Aihepiireinä ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”viestintä ja mediaosaaminen” ja ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää asiantietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä
- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä tosiasioiden ja argumentteja
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyvistä omista kokemuksistaan ja valinnoistaan sekä perustella niitä suullisesti ja kirjallisesti.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä
- suhtautuu vastuullisesti luontoon ja kuluttamiseen.

5. Opiskelu ja työ / Studier och arbete (RUA5)

Aihepiireinä ovat työ, elinkeinot, opiskelu ja palvelutilanteet yhteiskunnassamme. Kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuuksista kurssilla korostuu ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan syntyperäisten puhetta pääkohdat ymmärtäen (esim. työkeskustelut)
- osaa reagoida ja viestiä em. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- pystyy lukemaan opiskeluun ja työhön liittyviä asiapitoisia tekstejä
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista Pohjoismaissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esim. muodollinen kirje, hakemus, CV).

6. Kulttuuri ja sen tekijöitä / Kultur och kulturskapare (RUA6)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajakokonaisuuden tuotoksen ja esittelevät sen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä televisio- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa helpohkoa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, oleellimpaan sisältöön keskittyen kielellisiin ongelmiin takertumatta
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstinsä sisältöä ja kieliasua
- kiinnostuu ja saa tietoa Pohjoismaiden kulttuurielämästä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti.

7. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUA7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti vaativan puheen pääajatuksia sekä pystyy seuraamaan yksityiskohtaistakin kerrontaa
- ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä, sekä pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat

- ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta
- osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita varmasti viestien useimmissa tavallisissa tilanteissa
- osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti, pitää puhetta yllä ja ääntää hyvin ymmärrettävästi
- osaa käyttää puheessaan kohtalaisen laajaa sanastoa, tavallisia idiomeja, sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat, muiden kurssien aihepiirit ja monipuolinen helsinkiläinen kulttuuritarjonta. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa ja valmentaa samalla ylioppilas-kirjoituksiin. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Arviointi

Kurssista saa kaksi arvosanaa, kurssiarvosanan ja suullisen kokeen arvosanan. Kurssin arviointi perustuu kurssin lopuksi pidettävään Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen, jonka suorittamisesta saa päättötodistuksen lisäksi erillisen todistuksen, sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

8. Tiede, talous ja tekniikka / Vetenskap, ekonomi och teknik (RUA8)

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativan kieliaiineksen avulla lähtökohtana esimerkiksi tieteenalat, tekniikan saavutukset ja yrityselämä. Eri aihekokonaisuudet tarjoavat näkökulmia ja lähestymistapoja aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan pääkohdat ymmärtäen kohdekielisiä uutislähetyksiä, dokumentteja ja muita asiaohjelmia sekä pystyy tiivistämään niiden keskeisen sisällön
- osaa keskustella kantaaottavasti kurssin aihepiireistä
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (esim. merkityskartta, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan pääasiat ymmärtäen lehtiartikkeleita kurssin aiheista
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspöytäkirjaan ja kannanottoihin liittyvää tekstiä.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pohtii teknologian merkitystä yhteiskunnassa
- hyödyntää teknologiaa aihepiirien materiaalin haussa ja käsittelyssä.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

9. Loppusuoralla / På slutrakan (RUA9)

Kurssilla syvennetään edelleen ja käytetään monipuolisesti hyväksi saavutettua kielitaitoa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaistakin argumentointia sekä pystyy tiivistämään kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat
- ymmärtää monipuolisia, eri aiheita käsitteleviä pitkäköijäkin tekstejä (esim.

vaativia artikkeleita, asiatekstejä, raportteja)

- harjoittaa suullista kielitaitoaan pienryhmissä valittujen materiaalien pohjalta
- suunnittelee, muokkaa ja viimeistelee johdonmukaisia ja tyyllilajiltaan erilaisia kirjoitelmia (esim. asiatekstiä, elämyksellistä ja pohtivaa tekstiä)
- tutustuu päättökokeen eri testityyppeihin.

11. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen / Vår gemensamma värld och internationalisering (RUA11)

Aihealueita ovat yhteiskunta, politiikka ja aktiivinen kansalaisuus sekä yleis-maailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan normaalitempoista keskustelua melko vaativistakin kurssiin liittyvistä ja ajankohtaisista aiheista (esim. televisiohaastattelu, paneelikeskustelu)
- osaa ilmaista ja perustella mielipiteensä myös pienryhmäkeskustelussa ja puolustaa näkemyksiään sekä ottaa samalla muut keskustelijat huomioon
- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista pääkohdat ymmärtäen sekä kommentoimaan lukemaansa
- osaa kirjoittaa kantaaottavaa tekstiä ajankohtaisista aiheista ja erilaisista maailman ja suomalaisen yhteiskunnan ilmiöistä.

7.2.5.1.2 Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut ruotsi (RUB)

PAKOLLISET KURSSIT

1. Koulu ja vapaa-aika / Skola och fritid (RUB1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kieltenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Aihepiireinä ovat opiskelu ja nuorten harrastukset, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteenilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puheen keskeisen sisällön arkipäiväisistä aiheista
- ymmärtää pääasiat lyhyehköistä arkielämää koskevista teksteistä
- ryhtyy rohkeasti puhumaan ruotsia virheitä pelkäämättä
- selviytyy tavallisimmista arkipäiväisistä suullisista viestintätilanteista (esim. tervehtiminen, esittely ja kiittäminen)
- pystyy kirjoittamaan lyhyen ja yksinkertaisen arkielämään liittyvän kuvauksen.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy lukion työtapoihin ja arvioi omia työtapojaan
- asettaa opiskelulle tavoitteita
- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana.

2. Arkielämää Pohjoismaissa / Vardagsliv i de nordiska länderna (RUB2)

Kurssilla jatketaan sanaston ja rakenteiden vahvistamista ja painotetaan puheviestinnän harjoittamista sekä kirjoittamista lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssilla jatketaan nuorten elämän, opiskelun, työn, harrastusten, palveluiden ja vapaa-ajan tarkastelua. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” antavat näkökulmia kurssin aiheiden tarkasteluun. Vankennetaan suullisen viestinnän strategioiden hallintaa ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää selvästi äännettyä normaalitempoa hitaampaa yleispuhekieltä
- ymmärtää myös jonkin verran yksityiskohtia lyhyehköistä arkielämän aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun
- selviytyy sellaisista arkipäivän suullisista viestintätilanteista, kuten kaupassa ja kahvilassa asioinnista
- pystyy kirjoittamaan lyhyen luettelomaisen kuvauksen, esimerkiksi kirjeen, hyvin tutusta aiheesta.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan viestintätehtävien kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia.

3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa / Finland, de nordiska länderna och Europa (RUB3)

Aihepiireinä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin ja Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Aihekokonaisuus ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” tarjoaa mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat kurssin teemoihin liittyvästä selkeästä puheesta
- ymmärtää myös yksityiskohtia kurssin teemoja käsittelevistä teksteistä
- osaa kertoa kotimaastaan, kotipaikkakunnastaan ja lähiympäristöstään suullisesti ja kirjallisesti.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa.

4. Elämää yhdessä ja erikseen / Livet tillsammans (RUB4)

Aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Aihekokonaisuuksista korostuu ”hyvinvointi ja turvallisuus”.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä sanastoa
- pystyy lukemaan pitkäköjiä tekstejä tutuista aiheista ymmärtäen pääajatuksukset, avainsanat ja tärkeät yksityiskohdat
- osaa kertoa suullisesti ja kirjallisesti (esim. mielipidekirjoitus) omista arvoistaan ja ihmissuhteistaan.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä.

5. Elinympäristömme / Vår livsmiljö (RUB5)

Aihepiireinä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”teknologia ja yhteiskunta” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Harjoitellaan ymmärtävän lukemisen strategioita ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy lukemaan vaativiakin tekstejä kurssin teemoista niin, että osaa poimia niistä keskeisiä tosiasioita ja argumentteja
- osaa ottaa kantaa sekä suullisesti että kirjallisesti muuttuvan elinympäristömme erilaisiin ilmiöihin
- suhtautuu vastuullisesti luontoon ja kuluttamiseen.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Puhu ja ymmärrä paremmin/ (RUB6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selkeää asiatietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä
- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta yleiskielellä tai melko tutulla aksentilla käydystä keskustelusta
- osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia, selviytyy tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista sekä osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativimmissa tilanteissa
- pystyy pitämään yllä ymmärrettävää puhetta, ymmärrettävällä ääntämisellä
- osaa käyttää puheessaan melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja sekä useita erilaisia rakenteita

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat, muiden kurssien aihepiirit ja monipuolinen helsinkiläinen kulttuuritarjonta. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa ja valmentaa samalla ylioppilaskirjoituksiin. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Arviointi

Kurssista saa kaksi arvosanaa, kurssiarvosanan ja suullisen kokeen arvosanan. Kurssin arviointi perustuu kurssin lopuksi pidettävään Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen, jonka suorittamisesta saa päättötodistuksen lisäksi erillisen todistuksen, sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen / Vår gemensamma värld och internationalisering (RUB7)

Aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kieliaineksen avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yleisiin aiheisiin liittyvää asiantietoa sisältävää puhetta jonkin verran vaativissa yhteyksissä (esim. työkeskustelut)
- ymmärtää pääajatuksen ja tärkeät yksityiskohdat vaativastakin, aiheiltaan monipuolisista teksteistä ja osaa tiivistää niiden pääsisällön suomeksi
- osaa keskustella kansainvälisistä ja yhteiskunnallisista teemoista
- pystyy laatimaan kirjoitelman melko abstrakteista aiheista.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

8. Ruotsi ”hanskassa” / Svenskan i bagaget (RUB8)

Kurssilla käytetään monipuolisesti hyväksi saavutettua kielitaitoa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää olennaisen melko vaativiakin aiheita käsittelevästä puheesta
- ymmärtää monipuolisia, eri aiheita käsitteleviä pitkäköjäkin tekstejä (esim. artikkeleita, asiatekstejä)
- harjoittaa suullista kielitaitoaan pienryhmissä erilaisista teemoista
- suunnittelee, muokkaa ja viimeistelee johdonmukaisia ja tyylikkaitaan kirjoitelman tekstityyppiin sopivia kirjallisia tuotoksia
- tutustuu päättökokeen eri testityyppeihin.

9. Ruotsin jalanjäljillä / I svenskans fotspår (RUB0)

Kurssilla kerrataan peruskoulun oppimäärän keskeisimmät asiat monipuolisesti harjoitellen ja ryhmässä ilmenneet tarpeet huomioon ottaen. Kieli on luontevaa arkielämään liittyvää nykyruotsia. Kurssilla korostuvat pienet suulliset ja kirjalliset viestintätilanteet. Ääntämiseen kiinnitetään erityishuomiota. Aihekokonaisuuksista korostuu ”hyvinvointi ja turvallisuus”.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan pohjustettua, tilannesidonnaista puhetta
- ymmärtää helposta puheesta keskeisimmän sisällön
- osaa viestiä pienissä arkielämän tilanteissa
- ymmärtää dialogeja ja niitä täydentäviä lyhyitä tekstejä

- pystyy kirjoittamaan lyhyen viestin.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielenoppijana
- opiskelee ryhmässä ja itsenäisesti.

10. Abien ”rautalankakurssi”/Förenklat mot studentexamen (RUB10)

Kurssilla opiskelijat saavat ”pehmeän laskun” ruotsin ylioppilaskokeen eri osa-alueisiin ja tehtävätyyppeihin. Samalla kerrataan seikkaperäisesti keskeiset rakenteet. Viiden ensimmäisen kurssin sanasto vahvistuu. Kurssi arvioidaan numeroin.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ruotsin ylioppilaskirjoitusten erilaisiin tehtävätyyppeihin apukeinoja, esim. apusanalistoja käyttäen
- sisäistää ruotsin keskeiset rakenteet
- kurssin käytyään on valmis kohtaamaan RUB7-9:n haasteet.

11. Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä / Kulturskapare och -upplevare (RUB11)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat erilaisia näkökulmia kurssin aiheista. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä keskustelusta
- pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia artikkeleita pääkohdat ymmärtäen
- osaa keskustella kulttuuriin liittyvistä teemoista kohdekielellä
- pystyy laatimaan kulttuuriaiheisen tuotoksen ja esittelemään sen.

7.2.5.2 Perusopetuksen vuosiluokilla 1- 6 alkanut vieras kieli (A)

7.2.5.2.1 Englanti (ENA)

Englannin kielestä on viimeisen 40 vuoden aikana tullut länsimaiden ja pitkälti koko maailman *lingua franca*, erikielisten yhteisöjen käyttämä kansainvälinen ’yhteiskieli’.

Nykymaailmassa englanti on useissa maissa tietokoneajokorttiin verrattava kansalaistaito, ja Suomessakin sitä opiskelevat käytännöllisesti katsoen kaikki. Tämän vuoksi englannin opiskelussa korostuu, paitsi englanninkielisen kulttuurialueen tuntemus, myös kielen kansainvälinen asema ja siitä johtuva laajempi näkökulma käsiteltäviin aiheisiin. Englannin leviäminen maailman erikolkiin on lisäksi johtanut kielen erilaistumiseen; englanneista puhutaan nykyään monikossa (*Englishes*). Eriytymistä on tapahtunut ja tapahtuu etenkin ääntämisessä, sanastossa ja kielenkäytön eri rekistereissä. Englannin opetuksen tehtävä on tehdä opiskelijat tietoisiksi myös näistä eroista ja kehittää erityisesti heidän kuullunymmärtämistaitoaan tästä näkökulmasta.

A-englantia opiskellaan 6–9 kurssia. Kurssit 1–6 ovat pakollisia. Kurssit 7–8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja, ja kurssi 9 on koulukohtainen syventävä kurssi. Kaikki kurssit arvioidaan numeroarvosanalla 4–10.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Nuori ja hänen maailmansa / Young People and Their World (ENA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteenilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatukset ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja
- ryhtyy rohkeasti puhumaan englantia virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua kompensatiostrategioihin
- kiinnittää huomiota oikeaan ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy englannin kielellä tavallisista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista
- osaa käyttää kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia fraaseja ja ottaa huomioon tapakulttuurien erot
- osaa kertoa tutuista asioista ja kuvailla niitä niin, että mukana on myös yksityiskohtia
- pystyy lukemaan jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatukset, avainsanat ja tärkeät yksityiskohdat.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy lukion työtapoihin
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- pyrkii asettamaan opiskelulle tavoitteita.

2. Viestintä ja vapaa-aika / Communication and Free Time (ENA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällistentehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa, jokapäiväistä sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin ja monipuolisemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajan viettoon liittyvistä asioista ja vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- käyttää monipuolisesti suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita, ku-

ten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen

- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi myös yleisön edessä
- ymmärtää erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esim. tuttavallinen kirje, päiväkirja).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia
- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan.

3. Opiskelu ja työ / Work and Study (ENA3)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden esittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta, joka liittyy melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (esim. työkeskustelut ja puhelinviestit tai -tiedustelut)
- osaa reagoida ja viestiä em. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- osaa ilmaista mielipiteitään myös ryhmäkeskustelussa ja perustella niitä ottaen samalla muut keskustelijat huomioon
- osaa kertoa koulunkäynnistään ja tulevaisuudensuunnitelmistaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, Internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista englanninkielisissä maissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esim. muodollinen kirje, hakemus, CV).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma / Society and the Surrounding World (ENA4)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla.

Lähtökohtana ovat oman maan ja muiden maiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit.

Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisenstrategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laa-

jemmasta keskustelusta

- osaa osallistua keskusteluun ja ottaa kantaa sen aiheisiin
- osaa entistä monipuolisemmin käyttää keskustelussa tarvittavia, osittain kulttuurisidonnaisia strategioita, jotka liittyvät puheenvuoron saamiseen ja itsellä pitämiseen, keskustelun ylläpitämiseen, perustelemiseen ja vakuuttamiseen
- osaa hankkia tietoa erityyppisistä englanninkielisistä lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti kantaa ottaen
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, pääasioiden etsintä, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella)
- pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä kurssin aiheista ja tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen sekä ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä.

5. Kulttuuri / Culture (ENA5)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään soveltuvien osien kaupungin kulttuuri-tarjontaa sekä opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, jotka liittyvät viestintään ja mediaosaamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan englanninkielisiä televisio- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä kirjallisesti että suullisesti ja myös yleisön edessä
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, oleellisimpaan sisältöön keskittyen ja takertumatta kielellisiin ongelmiin
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstin sisältöä ja kieltä
- kiinnostuu ja saa tietoa englanninkielisten maiden kulttuurielämästä.

6. Tiede, talous ja tekniikka / Science, Economy and Technology (ENA6)

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaiineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eritieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä hyväkseen. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan englanninkielisiä uutislähetystyksiä, dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartta, referoiminen, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan kurssin aiheisiin liittyviä lehtiartikkeleita ja Internet-sivuja pääasiat ymmärtäen

- osaa kirjoittaa omaan kokemuspiiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista (esim. yleisönosastokirjoitus).

SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Luonto ja kestävä kehitys / Nature and Sustainable Development (ENA7)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä tosiasioita ja argumentteja
- pystyy seuraamaan asiapitoista puhetta ja laajempaa keskustelua kurssin aiheista
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyvistä omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan hiomalla sen sujuvuutta ja kielellistä monipuolisuutta.

8. Puhu ja ymmärrä paremmin (ENA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tiivistämään kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat
- osaa esittää selkeitä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, ilmaista näkemyksiään ja osallistua aktiivisesti melko muodollisiin keskusteluihin sekä kommentoida muiden näkemyksiä
- osaa käyttää puheessaan monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto
- osaa reagoida selkeästi ja kohteliaasti puhetilanteen vaatimalla tavalla

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat, muiden kurssien aihepiirit ja monipuolinen helsinkiläinen kulttuuritarjonta Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Arviointi

Kurssista saa kaksi arvosanaa, kurssiarvosanan ja suullisen kokeen arvosanan. Kurssin arviointi perustuu kurssin lopuksi pidettävään Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen, jonka suorittamisesta saa päättötodistuksen lisäksi erillisen todistuksen, sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

9. Proficient Learner (ENA9)

Kurssilla käytetään monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa ja syvennetään sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen mate-

riaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien itsenäisten työtehtävien avulla. Keskeisen sanaston ja rakenteiden hallintaa vankennetaan.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan asiapitoista puhetta ja monimutkaistakin argumentointia erilaisista aiheista sekä tiivistämään kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat
- pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja monenlaisia tekstejä ja käyttämään niitä eri tavoin materiaalina
- osaa kommentoida lukemaansa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa erityyppisiä tekstejä erilaisiin tarkoituksiin.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu päättökokeen eri tehtävätyyppeihin
- tuntee monipuolisesti englanninkielistä mediaa ja kiinnostuu sen seuraamisesta.

10. Time out (ENA10)

Kurssin lähtökohtana ovat osallistujien yksilölliset vaikeudet englannin opiskelussa ja englanninkielen ymmärtämisessä ja tuottamisessa. Kuullun- ja luetunymmärtämistehtävissä ilmenneitä vaikeuksia kartoitetaan ja keinoja niiden voittamiseksi harjoitellaan päättökokeen eri tehtävätyyppien näkökulmasta. Opiskelijoiden omiin kirjallisiin tuotoksiin (myös muilla kursseilla tehtyihin) pohjautuen kerrataan kielen rakenteita ja selkiytetään kuvaa sanan- ja lauseenmuodostuksen periaatteista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee omat vahvuutensa ja heikkoutensa vieraan kielen opiskelijana
 - oppii uusia tapoja työskennellä tarkoituksenmukaisesti ja parantaa omaa oppimistaan
 - hallitsee erityyppisissä luetun- ja kuullunymmärtämistehtävissä tarvittavia strategioita
 - saa entistä paremmin selvää englanninkielisestä tekstistä tai puheesta, jossa on paljon vierasta kieliainesta
 - hallitsee kielen perusrakenteiden käytön omassa ilmaisussaan
 - ilmaisee itseään kirjallisesti entistä selkeämmin ja sujuvammin
- Kurssisuoritus arvioidaan numeroarvosanoin (4-10).

11. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen / Global Village (ENA11)

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Monikulttuurisuus ja maailmanlaajuiset ongelmat, kuten rasismi ja pakolaisuus, ovat mukana käsittelyssä. Kurssilla korostuvat aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys” ja ”hyvinvointi ja turvallisuus”.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuramaan normaalitempoista keskustelua vaativistakin kurssiin liittyvistä ja ajankohtaisista aiheista (esim. televisiohaastattelu, paneelikeskustelu)
- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista sekä kommentoimaan lukemaansa
- osaa kirjoittaa kantaaottavaa tai pohdiskelevaa tekstiä ajankohtaisista aiheista ja erilaisista maailman ja suomalaisen yhteiskunnan ilmiöistä.

7.2.5.2.2 Espanja (EAA)

A-espanjaa opiskellaan 6-8 kurssia. Kurssit 1-6 ovat pakollisia. Kurssit 7-8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja. Kaikki kurssit arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Nuori ja hänen maailmansa / Los jóvenes y su mundo (EAA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen sekä ihmissuhteisiin. Kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksen puheesta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita tai siinä säännöllisesti toistuvia teemoja.
- selviytyy espanjan kielellä tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista ja pyrkii kiinnittämään huomiota myös kulttuurisiin tekijöihin
- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia
- kiinnittää huomiota selvästi ymmärrettävään ääntämiseen ja intonaatioon
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat
- tutustuu koko espanjankielisen maailman erilaisiin ääntämistapoihin ja muihin kielellisiin eroihin

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan

2. Viestintä ja vapaa-aika / Ocio y comunicación (EAA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajan viettoon liittyvistä asioista ja vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa.
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita, kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen

- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa ja mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esim. päiväkirja, tuttavallinen kirje tai sähköpostiviesti)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia

3. Opiskelu ja työ / Estudiar y trabajar (EAA3)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden esittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (esim. työkeskustelut tai ennakoitavissa olevat puhelinviestit)
- osaa reagoida ja viestiä esim. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioiden
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista espanjankielisissä maissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esim. muodollinen kirje, hakemus, CV)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma / la sociedad y el mundo circundante (EAA4)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana on oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin
- on tietoinen keskustelussa tarvittavista, osittain kulttuurisidonnaisista strategioista, jotka liittyvät puheenvuoron saamiseen ja itsellä pitämiseen, keskustelun ylläpitämiseen, perustelemiseen ja vakuuttamiseen
- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi myös yleisön edessä
- osaa hankkia tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti samalla kantaa ottaen
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)

-pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä pääasiat ymmärtäen

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä

5. Kulttuuri / Cultura (EAA5)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään soveltuvien osien kaupungin kulttuuritarjontaa sekä opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, jotka liittyvät viestintään ja mediaosaamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan espanjankielisiä televisio- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa helpohkoa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstin sisältöä ja kieltä
- kiinnostuu ja saa tietoa espanjankielisten maiden kulttuurielämästä

6. Tiede, talous ja tekniikka / Ciencia, economía y tecnología (EAA6)

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaiineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä hyväkseen. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin soveltuvia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan espanjankielisiä uutislähetystyksiä, helpohkoja dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen.
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartta, referoiminen, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista pääkohdat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspiiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista (esim. yleisönosastokirjoitus)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Luonto ja kestävä kehitys / Naturaleza y desarrollo sostenible (EAA7)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävään kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä tosiasioita ja argumentteja
- pystyy seuraamaan espanjankielistä puhetta asiapitoisista aiheista
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyvistä omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti

8. Puhu ja ymmärrä paremmin / Habla mejor y comprende más (EAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksat ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja
- tavoittaa uutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja puhelinviestien pääkohdat sekä osaa referoida niitä tavoitekielellä
- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta käyttäen melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja sekä erilaisia rakenteita
- selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat, muiden kurssien aihepiirit ja monipuolinen helsinkiläinen kulttuuritarjonta. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Arviointi

Kurssista saa kaksi arvosanaa, kurssiarvosanan ja suullisen kokeen arvosanan. Kurssin arviointi perustuu kurssin lopuksi pidettävään Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen, jonka suorittamisesta saa päättötodistuksen lisäksi erillisen todistuksen, sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

7.2.5.2.3 Ranska (RAA)

A-ranskaa opiskellaan 6–9 kurssia. Kurssit 1–6 ovat pakollisia. Kurssit 7–8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja, ja kurssi 9 on koulukohtainen syventävä kurssi. Kaikki kurssit arvioidaan numeroarvosanalla 4–10.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Nuori ja hänen maailmansa / Le jeune et son monde (RAA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden

käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteenilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatukset puheesta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita tai siinä säännöllisesti toistuvia teemoja
- selviytyy ranskan kielellä tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista ja pyrkii kiinnittämään huomiota myös kulttuuriin tekijöihin
- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia
- kiinnittää huomiota selvästi ymmärrettävään ääntämiseen ja intonaatioon
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatukset ja keskeiset yksityiskohdat.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan.

2. Viestintä ja vapaa-aika / La communication et le temps libre (RAA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällistentehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajan viettoon liittyvistä asioista ja vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita, kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa ja mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esim. päiväkirja, tuttavallinen kirje tai sähköpostiviesti).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia.

3. Opiskelu ja työ / Les études et le travail (RAA3)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihe-

kokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssinaiheiden esittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiantietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (esim. työkeskustelut tai ennakoitavissa olevat puhelinviestit)
- osaa reagoida ja viestiä em. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, Internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista ranskankielisissä maissa- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esim. muodollinen kirje, hakemus, CV).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma / La société et le monde qui nousentoure (RAA4)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla.

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit.

Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kä-sitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisenstrategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiinsopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin
- on tietoinen keskustelussa tarvittavista, osittain kulttuurisidonnaisista strategioista, jotka liittyvät puheenvuoron saamiseen ja itsellä pitämiseen, keskustelun ylläpitämiseen, perustelemiseen ja vakuuttamiseen
- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi myös yleisönedessä
- osaa hankkia tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisestiettä kirjallisesti samalla kantaa ottaen
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)
- pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä pääasiat ymmärtäen.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä.

5. Kulttuuri / La culture (RAA5)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistaavat valitsemas-taan aiheesta laajahkon tuoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin kulttuuritarjontaa

sekä opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, jotka liittyvät viestintään ja mediaosaamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan ranskankielisiä televisio- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa helpohkoa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstin sisältöä ja kieltä
- kiinnostuu ja saa tietoa ranskankielisten maiden kulttuurielämästä.

6. Tiede, talous ja tekniikka / La science, l'économie et la technologie(RAA6)

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eritieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä hyväkseen. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan ranskankielisiä uutislähetystyksiä, helpohkoja dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartta, referoiminen, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspäiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista (esim. yleisönosastokirjoitus).

SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Luonto ja kestävä kehitys / La nature et le développement durable (RAA7)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä tosiasioita ja argumentteja
- pystyy seuraamaan ranskankielistä puhetta asiapitoisista aiheista
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyvistä omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti.

8. Puhu ja ymmärrä paremmin (RAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatukset ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja
- tavoittaa uutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja puhelinviestien pääkohdat sekä osaa referoida niitä tavoitekielellä
- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta käyttäen melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja sekä erilaisia rakenteita
- selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat, muiden kurssien aihepiirit ja monipuolinen helsinkiläinen kulttuuritarjonta. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Arviointi

Kurssista saa kaksi arvosanaa, kurssiarvosanan ja suullisen kokeen arvosanan. Kurssin arviointi perustuu kurssin lopuksi pidettävään Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen, jonka suorittamisesta saa päättötodistuksen lisäksi erillisen todistuksen, sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

9. Ikkunat auki maailmaan / Vers le monde francophone (RAA9)

Kurssilla käytetään monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa ja syvennetään sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien itsenäisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan asiapitoista puhetta tai laajempaa keskustelua monenlaisista aiheista ja tiivistämään kuulemastaan avainkohdat
- osaa ilmaista mielipiteensä myös ryhmäkeskustelussa ja perustella niitä ottaen samalla muut keskustelijat huomioon
- pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja erityyppisiä tekstejä ja tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen sekä ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin
- osaa kommentoida lukemaansa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa erityyppisiä tekstejä erilaisiin tarkoituksiin.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu päättökokeen eri tehtävätyyppeihin
- tuntee monipuolisesti ranskankielisten maiden mediaa ja kiinnostuu sen seuraamisesta.

11 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen / Notre monde à tous et l'internationalisation (RAA11)

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin

maailmankuviin liittyvät aiheet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys” ja ”hyvinvointi ja turvallisuus” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan ranskankielistä keskustelua melko vaativistakin kurssiin liittyvistä ja ajankohtaisista aiheista (esim. televisiohaastattelu, paneelikeskustelu) pääkohdat ymmärtäen
- osaa ilmaista ja perustella mielipiteensä myös ryhmäkeskustelussa
- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista pääkohdat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa jäsentynyttä tekstiä, esittää siinä tukitietoa pääajatuksille ja ottaa tekstin lukijan huomioon
- hallitsee monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita.

7.2.5.2.4 Saksa (SAA)

A-saksaa opiskellaan 6–9 kurssia. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kurssit 1–6 ovat pakollisia. Kurssit 7–8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja, ja kurssi 9 on koulukohtainen syventävä kurssi. Ylioppilastutkinnon A-saksan päättökoe perustuu pakollisiin ja syventäviin kursseihin.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Nuori ja hänen maailmansa / Jugendliche und ihre Welt (SAA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin. Kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteenilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita (esim. koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja)
- ymmärtää olennaisimman asiasisällön myös lyhyestä kerronnasta
- selviytyy saksankielisellä kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista
- pyrkii selvästi ymmärrettävään ääntämiseen
- osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia
- pystyy ymmärtämään tuttua aihetta käsittelevän tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista, esimerkiksi lyhyen kuvauksen omasta elämästä, kotiseudusta, ystävistä ja vapaa-ajan vietosta.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana-

asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan.

2. Viestintä ja vapaa-aika / Kommunikation und Freizeit (SAA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä paikkakunnalla käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa puhetta, joka sisältää jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- pystyy ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista ja omista kokemuksistaan
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita, kuten tarkentaa kysymyksiä, pyytää apua ja kuunnella aktiivisesti
- kykenee lukemaan tekstejä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista (vapaa-aika, harrastukset, ystävät)

- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esim. päiväkirja, tuttavallinen kirje tai sähköpostiviesti)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia.

3. Opiskelu ja työ / Lernen und Arbeiten (SAA3)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitellaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (esim. työkeskusteluihin tai ennakoitavissa oleviin puhelinviesteihin)
- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi
- osaa kerätä tietoa ja tehdä tiivistelmän opiskelu- ja työmahdollisuuksista saksankielisissä maissa, esimerkiksi lehtiartikkeleista, esitteistä, Internetistä
- osaa kirjoittaa opiskeluun, tulevaisuuden suunnitelmiin ja työhön liittyviä tekstejä (esim. muodollinen kirje, hakemus, CV).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma / Gesellschaft und die Welt um uns(SAA4)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin
- osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammissa tilanteissa (esim. omasta maasta ja kotipaikasta kertominen)
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)
- pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä pääasiat ymmärtäen
- pystyy välittämään tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä.

5. Kulttuuri / Kultur (SAA5)

Kurssilla käsitellään oman kotipaikan, kotimaan, kohdemaiden kulttuuria laajalaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat laajahkon kulttuuriaiheisen tuotoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan opetustoimen ja kaupungintarjoamia mahdollisuuksia viestintään ja mediaosaamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tavoittaa saksankielisten radiouutisten, elokuvien, televisio-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat
- osaa käyttää useita erilaisia rakenteita laajemmassa vapaassa puheessa
- pystyy lukemaan saksankielisiä tekstejä monenlaisista aiheista pääkohdat ymmärtäen (esim. lehtiartikkelit ja yksinkertainen kaunokirjallisuus)
- osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, esimerkiksi musiikista tai elokuvista
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartta, referoiminen, tiivistäminen)
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspiiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista (esim. yleisönosastokirjoitus, kirjallisuus- tai elokuva-arvostelu).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja kulttuurin yhteyden
- tuntee keskeisiä saksankielisten maiden kulttuuriin kuuluvia normeja, arvoja, uskomuksia ja tapoja

- osaa sopeuttaa omaa viestintäänsä kohdekulttuurin mukaiseksi.

6. Tiede, talous ja tekniikka / Wissenschaft, Wirtschaft und Technik(SAA6)

Kurssilla painotetaan aiempaa vaativamman kieliaiineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoaa näkökulmiakurssin aiheiden käsittelyyn. Ohjataan opiskelijoita ymmärtämään ja käyttämään teknologiaa. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja luodaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan saksankielisiä uutislähettyksiä, helpohkoja dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan vaativamman tekstin yhteydessä (merkityskartta, referoiminen, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita tieteen, talouden, tekniikan ja viestinnän aloilta
- kirjoittaa tekstejä kurssin aihepiirin aiheista (esim. mielipiteen laatiminen teknologian mahdollisuuksista, maailman tai oman kotimaan talouselämän tilanteesta).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää hyväksi mm. lehtiartikkeleista, hakuteoksista tai Internetistä löytyvää vieraskielistä materiaalia.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävillä kursseilla keskitytään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen.

7. Luonto ja kestävä kehitys / Natur und nachhaltige Entwicklung (SAA7)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävään kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, kuluttamiseen ja yhteiseen omaisuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan syntyperäisten välistä puhetta tai keskustelua vaativis-takin aiheista ymmärtäen pääkohdat
- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä tosiasioita ja argumentteja
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyvistä omista kokemuksistaan sekä valin-noistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti (esim. mielipi-teen tai kannanoton laatiminen luonnonsuojelusta ja ympäristöstä).

8. Puhu ja ymmärrä paremmin (SAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksen ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja
- tavoittaa uutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja puhelinviestien pääkohdat sekä osaa referoida niitä tavoitekielellä

- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta käyttäen melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja sekä erilaisia rakenteita
- selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat, muiden kurssien aihepiirit ja monipuolinen helsinkiläinen kulttuuritarjonta. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Arviointi

Kurssista saa kaksi arvosanaa, kurssiarvosanan ja suullisen kokeen arvosanan. Kurssin arviointi perustuu kurssin lopuksi pidettävään Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen, jonka suorittamisesta saa päättötodistuksen lisäksi erillisen todistuksen, sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

9. Ikkunat auki Eurooppaan / Die Fenster nach Europa öffnen (SAA9)

Kurssi käsittelee erilaisia aiheita mahdollisimman monipuolisesti. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kielialueen avulla. Vankennetaan saksan kielen sanastoa ja rakenteita. Hioetaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla eriaiheisia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- motivoituu käyttämään monipuolisesti hyväksi omaa kielitaitoaan ja kehittämään sitä edelleen
- pystyy tunnistamaan autenttista keskustelusta aiheen ja joitakin pääkohtia
- pystyy ymmärtämään pääpiirteittäin monipuolisia ja eri aiheita käsitteleviä pidempiäkin tekstejä (esim. lehtiartikkeleita ja -uutisia, haastatteluja, asiatekstejä, nuorisokirjallisuusotteita)
- harjaantuu suunnittelemaan, muokkaamaan ja viimeistelemään johdonmuksista ja tyyliä jiltaan oikeaa asiatekstiä sekä elämyksellistä ja pohtivaa tekstiä
- pyrkii vahvistamaan sanastoaan ja vankentamaan rakenteita (suulliset ja kirjalliset rakenneharjoitukset).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu päättökokeen eri tehtävätyyppeihin
- kiinnostuu saksankielisen alueen mediasta ja sen seuraamisesta.

Opetusmenetelmät ja työtavat

Kielitaitoa syvennetään erityyppisistä lähteistä olevan materiaalin avulla. Asiatekstien kirjoittamista harjoitellaan eri tavoin hankittujen asiatietojen (artikkelit, hakuteokset, Internet, kaunokirjallisuus) pohjalta.

11. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen / Gemeinsame Welt und Internationalisierung (SAA11)

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat maailmalla, kotimaassa ja omalla asuinseudulla sekä erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys” ja ”hyvinvointi ja turvallisuus” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan pääkohdat ymmärtäen saksankielistä keskustelua
- melko vaativistakin kurssiin liittyvistä ja ajankohtaisista aiheista
- osaa ilmaista ja perustella mielipiteensä keskustelussa
- pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä jäsentyntä tekstiä kurssin aiheista (esim. ihmisoikeudet eri puolilla maailmaa, maapallon kehitys, sodan ja rauhan kysymykset).

12. Puhumalla perille (SAA12)

Osallistumisen edellytyksenä on kurssien SAA1 tai SAB31 – SAB32, SAB21 – kurssien suorittaminen.

Kurssi soveltuu sekä A-saksan että B2/B3-saksan opiskelijoille.

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu monipuolisesti käyttämään saksaa
- keskustelemaan luontevasti ja kohteliaasti saksankielelle tyypillisiä viestintätapoja käyttäen
- samalla kehitetään saksankielen kuuntelun taitoja

Keskeiset sisällöt

- perehdytään yhteisesti sovittaviin aiheisiin ja erilaisiin puhestrategioihin sekä viestintään
- käsitellään tavallisia arkipäivään liittyviä tilanteita sekä myös vaativampaa viestintää kuten esim. elokuvien ja tekstien referointia. Kurssiin voi sisältyä lyhyitä suullisia esityksiä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.2.5.3 Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut vieras kieli (B2)

7.2.5.3.1 Espanja (EAB2)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Vapaa-aika ja harrastukset / Tiempo libre y pasatiempos (EAB21)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömästi tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- käyttää kohdekieltä rohkeasti ääntäen sitä sujuvasti
- osaa kuvailla lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- pystyy selviytymään tavallisista käytännön tilanteista
- ymmärtää kurssin aiheisiin liittyviä, lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä
- selviytyy rutiiniluonteisista kirjoitustehtävistä, esim. kirjeenvaihtoilmoitus

1. Meillä ja muualla / De Finlandia al mundo hispano (EAB22)

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohtia yksinkertaisesta asiapitoisesta puheesta
- pystyy seuraamaan selkeästi ja hitaasti puhuttua yleispuhekieltä
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita omasta maastaan ja paikkakunnastaan
- pystyy hankkimaan tietoa asiateksteistä, jotka käsittelevät tuttuja aiheita
- osaa kirjoittaa yksinkertaista tekstiä, esim. postikortti tai tuttavallinen kirje

3. Ennen ja nyt / Antes y ahora (EAB23)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omasta elämästään ja tunteistaan sekä keskustella niistä toisen kanssa
- tuntee suullisen viestinnän strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan tietoa asiateksteistä, jotka käsittelevät tuttuja aiheita
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan elämään liittyvistä aiheista, esim. päiväkirjamerkinnät

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat / Los estudios y los planes de futuro (EAB24)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aihepiireihin liittyvää keskustelua pääkohdat ymmärtäen
- osaa hoitaa yksinkertaisia asioita myös puhelimesta
- pystyy kertomaan kurssin aihepiireihin liittyvistä asioista sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää erityyppisiä tekstejä tutuista aiheista
- selviytyy vaativammista kirjallisista tilanteista, esim. muodollisen kirjeen kirjoittaminen

5. Kulttuuri / La cultura (EAB25)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aihepiireihin liittyvää keskustelua pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa kurssin aihepiireihin liittyvistä harrastuksistaan ja mielipiteistään sekä suullisesti että kirjallisesti
- syventää tietämystään kohdekielisten maiden kulttuurista

6. Yhteinen maapallomme / Nuestro mundo (EAB26)

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää aiheen ja pääkohdat selkeästi, yhteiskunnallisista ilmiöistä kertovasta puheesta, esim. uutiset ja ajankohtaisohjelmat
- pystyy hankkimaan tietoa myös esim. sanomalehtiteksteistä käyttämällä eri ymmärtävän lukemisen strategioita
- osaa kuvailla omia kokemuksiaan ja ympäröivää maailmaa sekä suullisesti että kirjallisesti.

7. Tiede ja tekniikka / Ciencia y tecnología (EAB27)

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Ohjataan opiskelijoita käyttämään teknologiaa hyväkseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeitä uutislähetystyksiä ja helppoja dokumenttiosioita niin, että ymmärtää keskeisen informaation
- pystyy lukemaan yleistajuista tekstiä vaativahkoista aiheista pääasiat ymmärtäen

- osaa etsiä lisätietoa kurssin aiheista espanjankielisiltä Internet-sivuilta
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään

8. Luonto ja kestävä kehitys / Naturaleza y desarrollo sostenible (EAB28)

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä tutun kieliaineksen ja asiayhteyden perusteella
- pystyy hankkimaan tietoa espanjankielisistä lähteistä
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, kokemuksia, mielipiteitä tai arkitietoa sisältävää tekstiä itselleen läheisistä aiheista.

Kaikki kurssit (EAB21-EAB28) arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

7.2.5.3.2 Ranska (RAB2)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Vapaa-aika ja harrastukset / Le temps libre et les loisirs (RAB21)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteenilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista ranskankielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin, ja osaa reagoida siihen
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamin lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan.

2. Meillä ja muualla / Chez nous et ailleurs (RAB22)

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä ranskankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja normaalityyppoisesti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esim. tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esim. esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esim. lyhyet viestit, onnitukset ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat).

3. Ennen ja nyt / Avant et maintenant (RAB23)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnankannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Kurssillapainotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee monipuolisesti suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellyistä teksteistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspäähän liittyvistä aiheista (esim. tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnät).

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat / Les études et les plans pour l'avenir (RAB24)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan asioita (esim. tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puheli-

messa

- osaa kertoa koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat ja keskeiset yksityiskohdat.

5. Kulttuuri / La culture (RAB25)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi ranskankielisten maiden kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupunginkulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilahajoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita ja yleistietoa käsittelevää tilannesidonnasta puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyehköjä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisensisällön ymmärtäen
- kiinnostuu ranskankielisten maiden kulttuurielämästä.

6. Yhteinen maapallomme / Notre monde à nous tous (RAB26)

Lähtökohtana ovat oman maan ja ranskankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä sekä kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiarikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, merkityskartta, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti.

7. Tiede ja tekniikka / La science et la technologie (RAB27)

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Ohjataan opiskelijoita käyttämään teknologiaa hyväkseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeitä uutislähettyksiä ja helppoja dokumenttiotteita niin, että ymmärtää keskeisen informaation
- pystyy lukemaan yleistajuisia tekstiä vaativahkoista aiheista pääasiat ymmärtäen

- osaa etsiä lisätietoa kurssin aiheista ranskankielisiltä Internet-sivuilta
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään.

8. Luonto ja kestävä kehitys / La nature et le développement durable (RAB28)

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä tutun kieliaineksen ja asiayhteyden perusteella
- pystyy hankkimaan tietoa ranskankielisistä lähteistä
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, kokemuksia, mielipiteitä tai arkitietoa sisältävää tekstiä itselleen läheisistä aiheista.

7.2.5.3.3 Saksa (SAB2)

Kaikki kurssit ovat syventäviä. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Arvosana merkitään päättötodistukseen vain, jos kurseja on suoritettu vähintään kolme. Ylioppilastutkinnon lyhyen saksan päättökoe perustuu kursseihin 1–8.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Vapaa-aika ja harrastukset / Freizeit und Hobbies (SAB21)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tunnistamaan ympärillä käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään todelliset tarpeet
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista, sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista (esim. tervehtiminen, hyvästely, kättely sekä esittäytyminen ja toisen henkilön esittely)
- ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana-asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan.

2. Meillä ja muualla / Bei uns und anderswo (SAB22)

Kurssin aihepiireinä ovat oman paikkakunnan ja maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia
- pystyy ymmärtämään yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi- osaa kertoa Suomesta, suomalaisista ja omasta kotipaikastaan
- osaa kertoa oman maan maantieteestä, historiasta ja nähtävyyksistä- osaa tehdä vertailuja oman maan ja saksankielisten maiden välillä- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun (esim. kohtelias ruokapöytä- keskustelu) sekä tuottaa ymmärrettävästi joitakin tuttuja jaksoja halliten yksinkertaisimman kieliopin
- selviytyy kirjoittamalla rutiininomaisista arkitilanteista (esim. toivotukset ja onnittelet)
- pystyy kokoamaan informaatiota omasta kotiseudusta tai kotimaasta tai jostain saksankielisestä maasta käyttäen apunaan esimerkiksi matkailuesitteitä, Internetiä, tietokirjoja tai hakuteoksia.

3. Ennen ja nyt / Früher und heute (SAB23)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnankannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Kurssillapainotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää saksalaisen ja suomalaisen puhekuulttuurin erot
- hallitsee saksan kielelle tyypilliset kohteliaat lauseenaloitusstrategiat- osaa helposti ennakoitavaa perussanastoa ja monia keskeisimpiä rakenteita (esim. mielipiteen kommentointi tai puheeseen puuttuminen)
- pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä, jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin
- osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä rinnasteisia lauseita (esim. tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot).

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat / Lernen und Zukunftspläne (SAB24)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen itsestään ja lähipiiristä suullisesti ja kirjallisesti (esim. CV)
- pystyy osallistumaan rutiinimaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeitä asioista (esim. neuvojen tai avun pyytäminen)
- pystyy hallitsemaan kohteliaisuudet ja vastaamaan niihin
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.

5. Kulttuuri / Kultur (SAB25)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjalli-suus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuri-tarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa (esim. puhelin-keskustelussa)
- osaa kohtalaisen hyvin tavallista, jokapäiväistä sanastoa ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja
- pystyy esittämään eriävän mielipiteen
- osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- kiinnostuu saksankielisen kielialueen kulttuurielämästä
- tuntee keskeisimpiä saksankielisten maiden kulttuuriin kuuluvia normeja, arvoja, uskomuksia ja tapoja
- osaa sopeuttaa omaa viestintäänsä kohdekulttuurin mukaiseksi.

6. Yhteinen maapallomme / Unsere gemeinsame Erde (SAB26)

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös me-diatekstit. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, jotka liittyvät viestintään ja mediaosaamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai saksankielisellä alueella siten, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää muutamia keskeisiä ajatuksia
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, merkityskartta, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)

- pystyy seuraamaan tuttuja aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa kuvailla lyhyesti tapahtumia, menneitä toimia ja henkilökohtaisia kokemuksia tai elinympäristöä sekä suullisesti että kirjallisesti.

7. Tiede ja tekniikka / Wissenschaft und Technik (SAB27)

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Ohjataan opiskelijoita ymmärtämään ja käyttämään teknologiaa. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää arkikokemuksesta poikkeavia aiheita käsitteleviä tekstejä niin, että ymmärtää niistä keskeisen sisällön
- pystyy lukemaan vaativaakin tekstiä kurssin aiheista ymmärtäen sen pääpiirteittäin
- osaa arkista perussanastoa, rakenteita ja tavallisimmat sidoskeinot
- osaa kirjoittaa ymmärrettävästi esittelyn jostain aihepiiriin liittyvästä asiasta (esim. tiivistelmän tai referaatin laadinta jostain saksankielisen kielialueentieteen tai tekniikan alan henkilöstä tai keksinnöstä)
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä sitä.

8. Luonto ja kestävä kehitys / Natur und nachhaltige Entwicklung (SAB28)

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan riittävästi yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy ymmärtämään pääpiirteittäin monenlaisia pidempiäkin tekstejä esimerkiksi luonnonsuojelusta ja seuraamaan pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeimpiä yksityiskohtia
- pystyy etsimään tietoa aihepiiriä koskevista lähteistä
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteyden ja tutun kielen aineksen perusteella
- osaa esittää epäilyn tai mielipiteen tai väitellä kurssin aiheista
- pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, arkitietoa välittävän tekstin todellisista tai kuvitelluista aiheista.

7.2.5.4 Lukiossa alkava vieras kieli (B3)

RAB3 / SAB3-KIELTEN OPISKELU KURSSISTA 3 LÄHTIEN B2-KIELEN RYHMÄN KANSSA

B3-kielen opiskelija siirtyy siis opiskelemaan saksaa B2-kielen opiskelijoiden kanssa alla olevan taulukon kaavion mukaan kolmannesta kurssista lähtien.

B2			1	2	3	4	5	6	7	8
B3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

7.2.5.4.1 Espanja (EAB3)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua / Buenos días, mucho gusto (EAB31)

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtimistä, hyvästelyä ja esittäytymistä. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsensä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tuntee perusasiat kohdekielen ääntämisestä
- selviytyy tavallisista arkipäivän tilanteista (esim. tervehtiminen, hyvästely ja esittelyt)
- osaa kertoa itsestään ja perheestään joitakin perusasioita
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyestä tekstistä tai viestistä.

2. Näin asiat hoituvat / Así se hace (EAB32)

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa, kuten ostoksilla, pankissa, postissa, liikennevälineissä ja kahvilassa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää käytännön tilanteisiin liittyvää selkeää puhetta
- osaa ääntää kohdekielen äänteet sujuvasti ja kiinnittää huomiota myös intonaatioon
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa
- kiinnittää huomiota tapakulttuurin eroihin myös kohdekielisten maitten välillä
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, arkipäivän tilanteisiin liittyvistä teksteistä (esim. aikataulut ja kyltit).

3. Vapaa-aika ja harrastukset / Tiempo libre y pasatiempos (EAB33)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettyihin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömästi tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- käyttää kohdekieltä rohkeasti ääntäen sitä sujuvasti
- osaa kuvailla lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään
- pystyy selviytymään tavallisista käytännön tilanteista
- ymmärtää kurssin aiheisiin liittyviä, lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä- selviytyy rutiiniluonteisista kirjoitustehtävistä (esim. kirjeenvaihtoilmoitus).

4. Meillä ja muualla / De Finlandia al mundo hispano (EAB34)

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maan-tiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteidenhallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohtia yksinkertaisesta asiapitoisesta puheesta
- pystyy seuraamaan selkeästi ja hitaasti puhuttua yleispuhekieltä
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita omasta maastaan ja paikkakunnastaan
- pystyy hankkimaan tietoa asiateksteistä, jotka käsittelevät tuttuja aiheita
- osaa kirjoittaa yksinkertaista tekstiä (esim. postikortti tai tuttavallinen kirje).

5. Ennen ja nyt / Antes y ahora (EAB35)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnankannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaanpuheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omasta elämästään ja tunteistaan sekä keskustella niistä toisen kanssa
- tuntee suullisen viestinnän strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan tietoa asiateksteistä, jotka käsittelevät tuttuja aiheita- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan elämään liittyvistä aiheista (esim. päiväkirjamerkinnot).

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat / Los estudios y los planes defuturo (EAB36)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien

kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aihepiireihin liittyvää keskustelua pääkohdat ymmärtäen
- osaa hoitaa yksinkertaisia asioita myös puhelimessa
- pystyy kertomaan kurssin aihepiireihin liittyvistä asioista sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää erityyppisiä tekstejä tutuista aiheista
- selviytyy vaativammista kirjallisista tilanteista (esim. muodollisen kirjeen kirjoittaminen).

7. Kulttuuri / La cultura (EAB37)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aihepiireihin liittyvää keskustelua pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa kurssin aihepiireihin liittyvistä harrastuksistaan ja mielipiteistään sekä suullisesti että kirjallisesti
- syventää tietämystään kohdekielisten maiden kulttuurista.

8. Yhteinen maapallomme / Nuestro mundo (EAB38)

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleisajukset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää aiheen ja pääkohdat selkeästi, yhteiskunnallisista ilmiöistä kertovasta puheesta (esim. uutiset ja ajankohtaisohjelmat)
- pystyy hankkimaan tietoa myös esimerkiksi sanomalehtiteksteistä käyttämällä eri ymmärtävän lukemisen strategioita
- osaa kuvailla omia kokemuksiaan ja ympäröivää maailmaa sekä suullisesti että kirjallisesti.

Koulukohtainen kurssi:

9. Yhteinen kieleemme / Nuestra lengua (EAB9)

Kurssin aihepiirit kattavat kaikki kielenkäyttötilanteet työelämästä vapaa-aikaan. Kurssilla syvennetään tekstin- ja kuullunymmärtämisen taitoja ja kehitetään valmiuksia ilmaista itseään vieraalla kielellä sekä suullisesti että kirjallisesti. Kurssilla tarkastellaan espanjan kielen asemaa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat jo vaativammistakin teksteistä
- pystyy ymmärtämään vierasta kieltä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa

- osaa ilmaista mielipiteitään monipuolisesti sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy hankkimaan tietoa eri lähteistä ja tuntee espanjan kielen tilanteen maailmassa

Kaikki B3-espanjan kurssit arvioidaan numeroin.

7.2.5.4.2 Ranska (RAB3)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua / Bonjour, enchanté de faire votre con-naissance (RAB31)

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtimistä, hyvästelyä ja esittäytymistä. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan ranskankielistä puhetta- tutustuu ranskan kielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista (esim. tervehtiminen, hyvästely, esittelyt, tutustuminen)
- osaa kertoa itsestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja ranskan eroihin tapakulttuurissa ja viestintä-strategioissa
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä (esim. postikortti tai säätiedotus)

Kurssin arvioinnissa painottuu tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteko.

2. Näin asiat hoituvat / C'est ainsi qu'il faut faire (RAB32)

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttö-tilanteissa, kuten ostoksilla, pankissa, postissa, lääkärissä, liikennevälineissä, hotellissa ja kahvilassa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin
- selviytyy ranskan kielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä (esim. esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit).

Kurssin arvioinnissa painottuu tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puhe-

viestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteko.

3. Vapaa-aika ja harrastukset / Le temps libre et les loisirs (RAB33)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksenkohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen- ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista ranskankielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin.

4. Meillä ja muualla / Chez nous et ailleurs (RAB34)

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä ranskankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esim. tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esim. esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esim. lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat).

5. Ennen ja nyt / Avant et maintenant (RAB35)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnankannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija
kokemuksia toisen kanssa

- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystekstistä
- os- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta
pääkohdat

ymmärtäen

- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa aa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspieriin liittyvistä aiheista (esim. tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot)

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat / Les études et les plans pour l'avenir (RAB36)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (esim. tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimesta
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat.

7. Kulttuuri / La culture (RAB37)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi ranskankielisten maiden kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupunginkulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu ranskankielisten maiden kulttuurielämästä.

8. Yhteinen maapallomme / Notre monde à nous tous (RAB38)

Lähtökohtana ovat oman maan ja ranskankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia

- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti.

7.2.5.4.3 Saksa (SAB3)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua / Guten Tag, schön Sie zu treffen (SAB31)

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtimistä, hyvästelyä ja esittäytymistä. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu saksan kielen ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa noudattaa saksaa puhuville maille tyypillisiä tapoja
- osaa käyttää kohteliaita ilmaisuja yksinkertaisissa puhetilanteissa
- ymmärtää yksinkertaista puhetta ja tekstiä, esimerkiksi henkilökohtaisia kysymyksiä
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista, esimerkiksi tervehtimiseen, hyvästelyyn, esittelyyn ja tutustumiseen liittyvistä viestintätilanteista
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä (esim. postikortit, säätiedotukset, opasteet)
- osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin liittyvissä tilanteissa.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää saksan kielen tärkeyden osana monipuolista suomalaista kielitaitoa
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan opiskelutapojaan.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa painottuvat opiskelijan tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteko.

2. Näin asiat hoituvat / So wird's gemacht (SAB32)

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa, kuten ostoksilla, pankissa, postissa, lääkärissä, liikennevälineissä, hotellissa ja kahvilassa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy tavallisimmista tiedustelu-, palvelutilanteista ja asiointitilanteista, (esim. kaupassa, postissa, pankissa, ravintolassa, lippumyymälässä tai ho-

tellissa)

- pystyy ottamaan huomioon saksankielisen alueen tapakulttuurin asiointitilanteissa
- osaa ääntää ymmärrettävästi saksan kieltä
- pystyy löytämään selkeästi aiheeseen liittyviä tietoja yksinkertaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä materiaaleista, kuten matkalla kohdattavista ohjeista, aikatauluista, opasteista
- osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä, esimerkiksi henkilökohtaisia kirjeitä, jotka liittyvät arkisiin asioihin.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa painottuvat opiskelijan tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteko.

3. Vapaa-aika ja harrastukset / Freizeit und Hobbies (SAB33)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksenkohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai tunnistamaan aiheista käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään todelliset tarpeet (esim. puhelinkeskustelut)
- osaa kuvata itseään ja lähipiiriään muutamien lyhyin lausein, esimerkiksi kertoa mieltymyksistään ja harrastuksistaan sekä asumisestaan
- ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia lyhyistä ja yksinkertaisista teksteistä arkisissa yhteyksissä.

4. Meillä ja muualla / Bei uns und anderswo (SAB34)

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maan-tiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteidenhallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat itselle tärkeitä- pystyy ymmärtämään yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi
- osaa kertoa omasta kotimaastaan ja kotipaikastaan sekä kertoa pääkohtia oman maan maantieteestä ja nähtävyyksistä
- osaa tehdä vertailuja oman maan ja saksankielisten maiden välillä
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun sekä tuottaa ymmärrettävästi joitakin tuttuja jaksoja halliten yksinkertaisimman kieliopin
- selviytyy kirjoittamalla rutiininomaisista arkitilanteista
- osaa koota erilaista informaatiota omasta kotiseudustaan tai kotimaastaan tai jostain saksankielisestä maasta käyttäen apuna esimerkiksi matkailuesitteitä, Internetiä tai tietokirjoja.

5. Ennen ja nyt / Früher und heute (SAB35)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnankannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää saksalaisen ja suomalaisen puhekulttuurin erot ja hallitsee kohteliaat lauseenaloitusstrategiat
- osaa helposti ennakoitavaa perussanastoa ja monia keskeisimpiä rakenteita (esim. mielipiteen kommentointi)
- pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä, jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin- osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä rinnasteisia lauseita.

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat / Lernen und Zukunftspläne(SAB36)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun ja työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy kertomaan muutamalla yhtenäisellä virkkeellä ymmärrettävästi itsestään tai muista itselleen tärkeistä asioista
- pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.
- osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen itsestään ja lähipiiristään suullisesti ja kirjallisesti (esim. CV).

7. Kulttuuri / Kultur (SAB37)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa
- osaa kohtalaisen hyvin tavallista, jokapäiväistä sanastoa ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä ymmärtäen olennaisen sisällön
- osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita

- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista
- kiinnostuu saksankielisen kielialueen kulttuurielämästä.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aivan keskeisimpiä saksankielisten maiden kulttuuriin kuuluvia normeja, arvoja, uskomuksia ja tapoja
- osaa sopeuttaa omaa viestintäänsä kohdekulttuurin mukaiseksi.

8. Yhteinen maapallomme / Unsere gemeinsame Erde (SAB38)

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä jakuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai saksankielisissä maissa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joidenkin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista kurssin aiheita käsittelevistä lehtiarikkeleista
- pystyy ymmärtämään pääpiirteittäin monenlaisia pidempiäkin tekstejä esimerkiksi luonnonsuojelusta ja seuraamaan pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeimpiä yksityiskohtia
- pystyy seuraamaan tuttuja aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa kirjoittaa lyhyen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristön arkipäiväisistä puolista.

7.2.5.5 Latina (LA)

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

1. Ikkunat auki antiikkiin (LA1)

Antiikin Italiaa ja Roomaa lähestytään nykyajan näkökulmasta. Perehdytään latinan kielen vaiheisiin. Aiheina ovat mm. roomalainen perhe, ajan mittaaminen, kalenteri, kilpa-ajot, yhteiskuntarakenteet ja koululaitos.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu latinan kielen ääntämiseen ja alkeisiin (substantiivien, adjektiivien ja verbien taivutusten alkeisiin)
- perehtyy yleisiin latinankielisiin sanontoihin, termeihin ja ns. lentäviin lauseisiin
- laajentaa yleissivistystään
- vahvistaa kykyjään tietojen hankkimisessa, esimerkiksi Internetin välityksellä
- osaa tehdä havaintoja latinan kielen vaikutuksesta osaamiinsa ja opiskelempiinsa kielisiin

- oppii tiedostamaan ja ymmärtämään antiikista periytyviä aineksia eurooppalaisissa kielissä ja kulttuureissa.

Työtavat

Kurssilla kiinnitetään huomiota myös Rooman kulttuuriin ja kulttuurihistoriaan. Tarkoituksena on havainnollistaa ja antaa tietoa latinan kielestä, jotta opiskelija ryhtyisi tarkastelemaan ympäristöään uusin silmin löytääkseen monia ulottuvuuksia ja yksityiskohtia, joita ei aikaisemmin ole tullut huomanneeksi. Kursin aikana opiskelija tekee yksin tai ryhmässä esitelmän tai pienoistutkielman valitsemastaan aiheesta Rooman kulttuurin tai roomalaisen yhteiskuntaelämän alueelta. Kurssin aikana pyritään myös järjestämään tutustumiskäynti Helsingin yliopiston klassillisen filologian laitokselle.

Arviointi

Kurssin hyväksytystä suorittamisesta opiskelija saa suoritusmerkinnän.

7.2.6 Matematiikka

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin.

Opiskelijaa myös kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Arviointi

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi pyritään kehittämään opiskelijoiden itsearviointia.

Oppimäärän vaihtaminen

Seuraavat pitkän matematiikan kurssit korvaavat suoraan vastaavan lyhyen matematiikan kurssin:

- MAA1 $\Rightarrow$ MAB1 (Lausekkeet ja yhtälöt)
- MAA3 $\Rightarrow$ MAB2 (Geometria)
- MAA6 $\Rightarrow$ MAB5 (Tilastot ja todennäköisyys)
- MAA7 $\Rightarrow$ MAB4 (Matemaattinen analyysi)
- MAA8 $\Rightarrow$ MAB3 (Matemaattisia malleja I)

Näissä vaihdoissa oppilaalla on oikeus yhden kerran yrittää korottaa suoraan tenttimällä pitkän matematiikan kurssista saamaansa numeroa.

7.2.6.1 Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakouluopinnoissa. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehitykselle sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seurata matemaattisen tiedon esittämistä, lukea matemaattista tekstiä, keskustella matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Kurssien suoritusjärjestys

Pitkän matematiikan pakolliset kurssit suositellaan käytäväksi numerojärjestyksessä.

Syventävän kurssin MAA11 (Lukuteoria ja logiikka) voi käydä missä kohdin opintoja tahansa, mutta kurssin MAA12 (Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä) voi suorittaa vasta kurssin MAA1 jälkeen. Kurssit MAA13 ja MAA14 voi suorittaa vasta kaikkien pakollisten kurssien jälkeen.

Lyhyen matematiikan kursseista kurssit MAB0 (Lukiomatematiikan johdanto-kurssi) ja MAB7 (Talousmatematiikka) lasketaan oppilaan kokonaiskurssimäärään, mutta ne eivät vaikuta pitkän matematiikan päättöarvosanaan.

Näistä ohjeista poikkeavasta suoritusjärjestyksestä on neuvoteltava opettajien kanssa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Funktiot ja yhtälöt (MAA1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä
- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

2. Polynomifunktiot (MAA2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomin jakaminen tekijöihin

- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAA3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

4. Analyyttinen geometria (MAA4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

5. Vektorit (MAA5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

Keskeiset sisällöt

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

6. Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

7. Derivaatta (MAA7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovel-lusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen

- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.

Keskeiset sisällöt

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

9. Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometristen funktioiden yhteydet $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ja $\tan x = \sin x / \cos x$
- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometristen funktioiden derivaatat
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrinen jono ja summa

10. Integraalilaskenta (MAA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

SYVENTÄVÄT KURSSIT

11. Lukuteoria ja logiikka (MAA11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuus-
taulukujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen
kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen al-
goritmeilla.

Keskeiset sisällöt

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot
- avoin lause
- kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

12. Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden
avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten

tapauksessa

- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

Keskeiset sisällöt

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

14. Matemaattisten taitojen yhdistäminen ja kehittäminen (MAA14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa, syventää ja oppii yhdistelemään aiemmin käsiteltyjä matemaattisia ratkaisumenetelmiä
- parantaa matemaattisia valmiuksiaan jatko-opintoja varten.

Keskeiset sisällöt

- oppimäärän kaikkien osa-alueiden kertaus ja joidenkin asioiden syventäminen
- ylioppilaskoetehtävien tyyliset, kurssirajoja rikkovat ja monipuoliset tehtävät

15. Lukiomatematiikan johdantokurssi (MAB0)

Katso MAB0

16. Talous ja tilastot (MAA16)

Käytännönläheinen ja kaikille hyödyllinen kurssi, jolla käsitellään pakollisilta kursseilta puuttuvia talous- ja tilastomatematiikan aiheita. Tavoitteena on myös kehittää medialukutaitoa siltä osin, kuin kurssin sisällöt kytkeytyvät yhteiskunnallisiin asioihin.

Kurssi suositellaan käytäväksi 2. tai 3. vuonna. Kurssi arvioidaan numeroin.

Tavoitteet

Opiskelija oppii tietokonetta hyödyntäen käyttämään ja tulkitsemaan erilaisia tilastollisia tunnuslukuja ja arvioimaan niiden sopivuutta eri tilanteissa. Opiskelija oppii myös tutkimaan ja vertailemaan maailman, Suomen ja yksityisen kuluttajan kannalta talouden ilmiöitä, lainalaisuuksia ja rahan merkitystä. Lisäksi opiskelijan laskutaidot kehittyvät erityisesti, prosentti-, lukujono- ja lainalaskennassa.

Keskeiset sisällöt

- prosenttilaskenta ja lukujonot
- verotus, rahan arvo, lainat, sijoittaminen
- tutkimusaineiston käsittely mm. graafisten kuvaajien avulla, korrelaatio ja keskiluvut

7.2.6.2 Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia, hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilemaan, tutkimaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää päätelmien tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehitykselle
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

Kurssien suoritusjärjestys

Lyhyen matematiikan pakolliset kurssit suositellaan opiskeltaviksi numerojärjestyksessä. Kursseja MAB7 ja MAB8 suositellaan vasta opintojen loppuvaiheessa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkitseminen ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

2. Geometria (MAB2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- kuvioden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

3. Matemaattisia malleja I (MAB3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

4. Matemaattinen analyysi (MAB4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttäminen

6. Matemaattisia malleja II (MAB6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

Keskeiset sisällöt

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt

- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi
- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Talousmatematiikka (MAB7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

8. Matemaattisia malleja III (MAB8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- trigonometristen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppejä $f(x) = a$ olevien trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Matemaattisten taitojen yhdistäminen ja kehittäminen (MAB9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa, syventää ja yhdistelee käsiteltyjä matemaattisia ratkaisukeinoja
- parantaa matemaattisia valmiuksiaan jatko-opintojaan varten.

Keskeiset sisällöt

- oppimäärän kaikkien osa-alueiden kertaus ja joidenkin asioiden syventäminen
- ylioppilaskoetehtävien tyyliset, kurssirajoja rikkovat monipuoliset tehtävät

10. Lukiomatematiikan johdantokurssi (MAB0)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- parantaa valmiuksiaan niin lyhyen kuin pitkänkin oppimäärän opiskelun alkuvaiheessa.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset ja laskimen keskeiset toiminnot
- potenssit, polynomit ja yhtälöt

7.2.7 Tietotekniikka (AT)

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään tietokonetta tehokkaasti apuna käsitellessään ja esittäessään tekstiä, lukuja ja kuvia eri muodoissaan. Tietokonetta käytetään myös välineenä luovaan työhön ja itseilmaisuun.

Arviointi

Arvioinnin tarkoitus on kannustaa opiskelijaa pyrkimään laadullisesti korkeatasoiseen lopputulokseen ja hakemaan sitä varten tarkoituksenmukaisia työtapoja. Kurssit AT1 ja AT4 arvioidaan suoritusmerkinnällä, kurssit AT2, AT3 ja AT5 numeroin.

SOVELTAVAT KURSSIT

1. Perustaidot (AT1)

Tavoitteet

Opiskelija saa käsityksen nykyaikaisen tietotekniikan mahdollisuuksista ja rajoituksista ja saa tuntuman tietokoneen ja sen oheislaitteiden peruskäytöstä. Kurssi on tarkoitettu erityisesti tietokonetta aikaisemmin vähän tai rajoittuneesti käyttäneille opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt

- tavallisimmat hyötyohjelmat (esim. tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, kuvankäsittely, esitysgrafiikka)
- tietokoneen ja siihen liittyvien laitteiden tuntemus ja käyttö
- tiedostojen hallinta ja tallentaminen
- tavallisten ongelmatilanteiden selvittäminen
- internet

2. Kuvankäsittely (AT2)

Tavoitteet

Opiskelija oppii käsittelemään ja korjailemaan valokuvatiedostoja ja tuntee eri kuvamuotojen ominaisuuksia. Lisäksi tutustutaan erilaisten efektien, tehosteiden ja rajausten käyttöön niin valokuvien kuin itse piirrettyjen kuvien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- kuvien rajausta, leikkausta, yhdistelyä ja koon muuttaminen
- eri kuvatyypit ja niiden muuntelu
- kuvien valaistuksen ja värien muuntelu ja korjaus
- tekstin lisäys ja koristelu
- tehosteet ja efektit

3. Internet (AT3)**Tavoitteet**

Opiskelija ymmärtää www-julkaisemisen mahdollisuudet ja rajoitukset ja oppii laatimaan www-sivuston asianmukaisia työkaluja käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- html-merkintätapa
- www-sivun tekeminen (esim. css-tyylien hyödyntäminen)
- www-sivun toimivuuden arviointi
- internetin mahdollisuudet, uhat ja tekijänoikeudet

4. Lehdentaitto (AT4)**Tavoitteet**

Opiskelija oppii käyttämään taitto-ohjelmaa aineiston muokkaamisessa painokuntoiseksi lehdeksi. Lisäksi opetellaan toimimaan ryhmänä, joka suunnittelee ja toteuttaa yhdessä laajan julkaisuprojektin.

Keskeiset sisällöt

- taitto-ohjelman perusteet, kuten: tyylit, palstat, sivupohjat, tekstin juoksutus, kuvien käsittely ja tarkka linjaus
- lehden tai vastaavan painotuotteen viimeistely julkaisukuntoon

5. Ohjelmointi (AT5)**Tavoitteet**

Opiskelija oppii ohjelmoinnin yleiset perusrakenteet ja algoritmista ajattelua sopivaan ohjelmointikieleen (esim. Java) yhdistettynä.

Keskeiset sisällöt

- muuttujat, toisto- ja valintarakenteet
- ohjelman rakenne
- ohjelman kirjoitus, testaaminen ja käyttäminen

6. Ohjelmointi (AT6)

Tavoitteet

Opiskelija oppii ohjelmoinnin yleiset perusrakenteet ja algoritmista ajatteluasopivaan ohjelmointikieleen yhdistettynä.

Keskeiset sisällöt

- muuttujat, toisto- ja valintarakenteet
- ohjelman rakenne
- ohjelman kirjoitus, testaaminen ja käyttäminen

7.2.8 Fysiikka (FY)

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus voi olla aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella autetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja. Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja. Kokeellisuus auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Luonnontieteiden opiskelussa tiedon hankkimiseen käytetään kokeellisia menetelmiä, erilaisia tiedon lähteitä sekä tapoja käsitellä tietoa. Fysikaalisen tiedon lähteenä on ensisijaisesti luonto. Koulussa luonnontieteellisen tiedon lähteinä ovat lisäksi oppi- ja tietokirjat, digitaaliset tietovarannot ja alan asiantuntijat.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja

periaatteiden avulla

- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niidentaitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologistensovellusten vaikutuksia
- oppii näkemään fysiikan osana meidän kulttuuriperintöämme.

Sisältö ja työtavat

Työtapojen valinnalla kannustetaan opiskelijaa aktiivisuuteen niin tiedonhankkijana kuin sen muokkaajana ja yleistäjänä. Opiskelijalle tarjotaan sellaisia tehtäviä ja pohdintoja, jotka mahdollistavat luovan ajattelun ja harjoittavat hänen ongelmanratkaisutaitojaan.

Arviointi

Fysiikassa arvioidaan opetussuunnitelman perusteissa esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisestimatemaaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena ovat myös tiedonkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen.

Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi pyritään kehittämään opiskelijoiden itsearviointia.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä paitsi työkurssiFY10, joka voidaan suorittaa aikaisemmin.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen

kytkeytyvän mallintamisen kautta

- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

2. Lämpö (FY2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat.

3. Aallot (FY3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja.

Keskeiset sisällöt

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

4. Liikkeen lait (FY4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

Keskeiset sisällöt

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, nosteliikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia
- voidaan tilanteen mukaan käsitellä myös momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen

5. Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

Keskeiset sisällöt

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys

- gravitaatio ja gravitaation alainen liike

- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

6. Sähkö (FY6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

Keskeiset sisällöt

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

7. Sähkömagnetismi (FY7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä – pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

8. Aine ja säteily (FY8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen. pätevyysalueestaluonnonilmiöiden tulkitsijana

Keskeiset sisällöt

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osaset ja niiden luokittelu

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Kokoava ja kertaava kurssi (FY9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- yhdistää ja syventää fysiikan eri osa-alueiden tietoja
- valmentautuu sekä ylioppilaskokeisiin että jatko-opiskeluun.

10. Fysiikan työkurssi I (FY10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kokeellisiin menetelmiin
- oppii suorittamaan mittauksia ja tekemään oikeita johtopäätöksiä fysiikan laeista

Keskeiset sisällöt

- tehdään fysiikan eri osa-alueiden tutkimuksia käytettävissä olevin laittein
- pyritään suorittamaan yritysvierailuja

11. Fysiikan työkurssi II (FY11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää sähköstatiikan ja sähkömagnetismin osaamistaan
- syventää tietojään erilaisten hiukkaskiihdyttimien toiminnasta
- tutustuu erilaisten hiukkasilmaisimien toimintaan
- oppii tulkitsemaan ja analysoimaan kiihdyttimien ja hiukkasilmaisimien mittaustuloksia
- oppii arvioimaan tulosten luotettavuutta
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa
- kykenee esittämään tietoja monipuolisella tavalla myös tietotekniikkaa, verkkoa ja oppimisalustaa käyttäen

Keskeiset sisällöt

- aihealueeseen liittyvän tutkielman tekeminen ja ennakkokysymysten laatiminen leirikoulua varten
- CERN-leirikoulu mahdollisuuksien mukaan
- hiukkasfysiikka: kentät, hiukkaset ja hiukkasten rakenne
- aineen rakenne ja kosmologian standardimallit
- hiukkaskiihdyttimet ja -ilmaisimet
- vierailuja korkeakoulujen tai yritysten laboratorioihin

Arviointi

Hyväksytysti suoritetusta kurssista annetaan suoritusmerkintä

7.2.9 Kemia (KE)

Kemian opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus välittää kuvaa kemiasta yhtenä keskeisenä luonnontieteenä, joka pyrkii tutkimaan ja kehittämään materiaaleja, menetelmiä, laitteita ja prosesseja kestävä kehityksen edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Kemian opetukselle on luonteenomaista kemiallisten ilmiöiden ja aineiden ominaisuuksien havaitseminen ja tutkiminen kokeellisesti, ilmiöiden tulkitseminen ja selittäminen mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja matemaattinen käsittely. Monipuolisin työtavoin ja arviomenetelmin opiskelijoita ohjataan aktiiviseen kemian tietojen ja taitojen sekä persoonallisuuden kaikkien osa-alueiden kehittämiseen. Kemian opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtötaso ja valmiudet sekä luodaan myönteinen kuva kemialla ja sen opiskelua kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeistä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista
- osaa suunnitella ja tehdä ilmiöitä koskevia kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustelemaan siitä sekä esittämään sitä muille
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana ja terveyden edistämisessä sekä osallistuessaan luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen

opiskelua kohtaan.

Sisältö ja työtavat

Työtapojen valinnalla kannustetaan opiskelijaa aktiivisuuteen niin tiedon hankkijana kuin sen muokkaajana ja yleistäjänä. Opiskelijalle tarjotaan tehtäviä, jotka kehittävät hänen luovuuttaan ongelmien ratkaisussa ja uusien ilmiöiden havainnoimisessa.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja sen monipuolista käsittelyä. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon havainnointitaitojen ja tiedonhankkimis- ja käsittelytaitojen kehittyminen, kyky selittää havaintoja ja tuloksia, suunnitella kokeita sekä taito käsitellä työvälineitä.

Kemiassa arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, kokeellista työskentelyä, projektitöitä, esitelmiä, tutkielmia tai käsitekarttoja. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Kokeellista työskentelyä arvioidaan järjestämällä toiminnallisiakokeita tai arvioimalla laboratorio-työskentelyä ja työselostuksia.

Opettajan suorittaman arvioinnin ohella kehitetään opiskelijoiden itsearviointia.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Ihminen ja elinympäristön kemia (KE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä ja saa kokonaiskuvan kemian merkityksestä yhtenä perusluonnontieteenä
- tuntee erilaisia erityisesti ihmiselle ja elinympäristölle välttämättömiä aineita, niiden ominaisuuksia ja kemiallisia reaktioita sekä ymmärtää niiden merkitystä
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja ja tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- osaa tulkita, esittää ja käsitellä kurssiin kuuluvia sisältöjä myös matemaattisesti
- osaa tulkita kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia, reaktioita sekä erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys yhteiskunnassa ja elinympäristön toiminnoissa ja haitallisten ympäristövaikutusten torjunnassa
- erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuudet
- orgaanisia yhdistetyyppejä, niiden rakenteita, ominaisuuksia ja reaktioita
- ravitsemuksellisesti ja biologisilta toiminnoiltaan tärkeitä bio-orgaanisia yhdisteitä ja niiden reaktioita

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Kemian mikromaailma (KE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen, energian ja aineen ominaisuuksien välisiä yhteyksiä ja niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- osaa käyttää aineen ominaisuuksia päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- tuntee erityisesti orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja ymmärtää niihin liittyviä perustutkimusmenetelmiä
- osaa tulkita, esittää ja käsitellä sisältöjä myös matemaattisesti
- osaa tulkita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- elektroniverhon rakenne
- jaksollinen järjestelmä ja aineen ominaisuudet
- kemialliset sidokset ja sidosenergia
- orgaanisten yhdisteiden rakenne ja isomeria
- stoikiometrisia laskuja

3. Reaktiot ja energia (KE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristölle
- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa ja niiden merkityksen ihmiselle
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- hapetuslukujen muodostuminen ja niiden käyttö
- stoikiometrisia laskuja, kaasulait
- energiamuutokset kemiallisessa reaktiossa ja niiden merkitys elinympäristölle
- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

4. Metallit ja materiaalit (KE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee tärkeimpien mineraalien koostumuksen ja niiden sisältämien aineiden elinkaaren

- osaa metallien ryhmäominaisuuksia, sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia
- tuntee materiaalin koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmekanismeja
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemianliittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- metallit, metallien happi- ja vety-yhdisteet sekä metallien valmistus
- normaalipotentiaali, sähkökemiallinen jännitesarja, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hiili ja sen yhdisteet, pii ja sen yhdisteet sekä mineraalit
- luonnon ja synteettiset polymeerit sekä komposiitit

5. Reaktiot ja tasapainot (KE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- reaktiotasapaino ja sen merkitys
- happo-emästasapaino, neutralointi ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Työkurssi (KE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kemian työtapoihin ja tutkimusmenetelmiin
- saa käsityksen systemaattisesta luonnontieteellisestä tutkimusmetodista, johon kuuluu erilaisten tutkimusmenetelmien lisäksi raportointi ja kriittinen tulosten tarkastelu.

Keskeiset sisällöt

- liuosten valmistaminen ja laimentaminen
- aineiden erotusmenetelmiä, sulamispisteen määrittäminen
- kvalitatiivisia osoitusreaktioita ja kvalitatiivinen analyysi
- orgaaninen ja epäorgaaninen synteesi
- titrauksia
- kromatografinen määrittäminen

7. Orgaanisen kemian jatkokurssi (KE7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan ja taitojaan orgaanisessa kemiassa
- tutustuu orgaanisen kemian moderneihin tutkimus- ja analysointimenetelmiin
- tutustuu biokemiallisiin peruskäsitteisiin ja yhdisteryhmiin
- tutustuu kemian historiaan.

Keskeiset sisällöt

- tärkeimmät orgaanisen kemian reaktiotyypit
- polymeerikemiaa, orgaanisia typpi yhdisteitä
- biokemiaa
- orgaanisen kemian tutkimusmenetelmiä
- kemian historiaa

8. Kertauskurssi (KE8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja vahvistaa kemian ymmärtämistään
- valmentautuu sekä ylioppilaskirjoituksiin että jatko-opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

- kemiallisia laskuja ja ongelmanratkaisutehtäviä
- malleja ja taulukoita
- vanhoja yo- ja pääsykoetehtäviä

7.2.10 Biologia (BI)

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestävästä kehityksestä edistämistä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristölle. Lukion biologian tulee myös luoda perusta ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee biologian keskeiset käsitteet
- tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisaatiotasot molekyylitasolta biosfääriin
- oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin
- ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehittymiselle
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- tuntee biotieteiden, esimerkiksi bioteknologian ja lääketieteen sovelluksia
- tuntee ihmiselimestön toiminnan peruspiirteet
- ymmärtää perimän ja ympäristökijöiden merkityksen terveydelle sekä yksilön että ihmiskunnan kannalta
- tiedostaa kestäväen kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin loppuarvosanaan vaikuttavat muun muassa kurssikoe, tunneilla osoitettu aktiivisuus, esitelmät, tutkielmat, työselostukset sekä mahdollinen oppimispäiväkirja.

Työtavat

Kursseilla käytettävät työtavat vaihtelevat opetusryhmien koon mukaan. Työtavat voivat olla muun muassa opettajan esitys, kokeelliset ryhmätyöt, laboroinnit, demonstraatiot, erilaiset pari- ja ryhmätyöt, tutkielmat, esitelmät, vierailut ja opetuskeskustelut.

Kurssien suorittaminen itsenäisesti

Joitakin biologian kursseja voi opiskella itsenäisesti kurssin alussa opettajan kanssa sovitulla tavalla.

PAKOLLISET KURSSIT

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

1. Eliömaailma (BI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen
- tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen elämän kehitykselle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä- tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- elämän ominaisuudet ja perusedellytykset
- biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät

Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen

- ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus
- eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä
- geneettinen monimuotoisuus

Evoluutio – elämän kehittyminen

- elämän syntyvaiheet
- lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat
- lajien syntyminen ja häviäminen
- nykyinen eliökunta

Miten luonto toimii?

- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus
- ekosysteemien rakenne ja toiminta
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys

2. Solu ja perinnöllisyys (BI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä
- tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita
- ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden
- osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan

- hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen
- tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle
- tietää, miten geenit ohjaavat solun toimintaa
- osaa periytymisen lainalaisuuksien peruseriaatteen
- tietää, kuinka soluja tutkitaan
- hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.

Keskeiset sisällöt

Solu elämän perusyksikkönä

- solujen tutkiminen
- erilaisia soluja
- solun rakenne ja toiminta

Solun energiatalous

- energian sitominen
- energian vapauttaminen

Solujen toiminnan ohjaaminen

- DNA:n rakenne ja toiminta
- proteiinisynteesi

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet

- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- periytymismekanismit

Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävät kurssit voidaan suorittaa pakollisten kurssien jälkeen vapaassajärjestyksessä. Kurssi BI3 voidaan suorittaa jo ennen kurssia BI2, jos BI1-kurssi on suoritettu.

3. Ympäristöekologia (BI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon
- ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä
- tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin
- tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset
- kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa

toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Ekologinen tutkimus

- ekologisten peruskäsitteiden syventäminen
- ekologisen tutkimuksen tehtävä
- ympäristön laadun indikaattorit
- oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen

Biodiversiteetti ja sen merkitys

- biodiversiteetti luonnonvarana
- eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu
- biodiversiteetin väheneminen

Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- aineiden kiertoon liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Suomen luonnon haavoittuvuus

- pohjoiset metsät
- suot
- järvet ja virtavedet
- Itämeri

Kestävä tulevaisuus

- ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat
- rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia
- ekologisesti kestävä tuotanto
- ympäristötekniikan mahdollisuudet

4. Ihmisen biologia (BI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toiminnan ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia sekä ihmisen yhteisöllisyyden merkityksen terveyden kannalta -
- pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntee merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismeja
- ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet

- solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys
- solujen vanheneminen ja kuolema
- syöpä

Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys

- ruoansulatus ja ravitseminen
- hengityselimistö ja hengityksen säätely
- veri ja verenkierto
- erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino
- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- umpirauhaset ja hormonit
- hermosto ja aistit
- lämmönsäätely

Ihmisen lisääntyminen

- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys

Perimän merkitys

- ihmisen evoluutio ja ihminen lajina
- perinnöllisyys ja terveys

Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit

- elimistön puolustusjärjestelmät
- ihminen ja mikrobit
- myrkylliset aineet ja mutageenit

5. Bioteknologia (BI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojansa solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta- ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa
- hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien, kuten bakteerien ja virusten, rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet
- tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn
- tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteet ja hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet
- tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa

- pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä

Solut proteiinien valmistajina

- DNA:n, geenien ja genomien rakenne
- entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina

Geenien toiminta

- geenin toiminta ja sen säätely
- mutaatiot

Geeniteknologia ja sen mahdollisuudet

- geeniteknikan menetelmät ja geenikartoitus
- geenitutkimus lääketieteessä
- geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä

Mikrobit ja niiden merkitys

- bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen
- bakteerien viljely ja käsittely
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa

Biotekniikka teollisuudessa

Kasvien ja eläinten jalostus

Geeniteknikan etiikka ja lainsäädäntö

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Mikrobien maailma – mikrobiologiaa (BI6)

BI5- ja BI6-kurssit täydentävät toisiaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu syvällisesti mikrobien rakenteeseen, toimintaan ja niiden käyttöön biotekniikassa
- ymmärtää mikrobien merkityksen eliöille
- ymmärtää mikrobien merkityksen taudinaiheuttajina
- ymmärtää hygienian merkityksen.

Keskeiset sisällöt

- mikrobien eri ryhmät
- mikrobit taudinaiheuttajina
- mikrobit ravinnonpilaajina ja erilaisissa teollisuuden tuotantoprosesseissa
- mikrobit ruuanvalmistuksessa ja käymisessä

Arviointi

Kurssi arvioidaan numerolla, mutta arvosana ei vaikuta biologian kokonaisarvosanaan alentavasti.

7. Tutkimme ja pohdimme biologiaa (BI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu biologisiin tutkimusmenetelmiin harjoittelemalla niitä käytännössä-harjaantuu omaehtoiseen, tieteelliseen työskentelyyn, vastuunottoon ja itsenäiseen pohdintaan
- kerta biologian aikaisempien kurssien keskeisimpiä sisältöjä.

Keskeiset sisällöt

- pyritään tekemään tutkimuksia biologian eri osa-alueilta, esim. laborointeja tai maastotyöskentelyä itsenäisesti tai ryhmässä
- mahdollisuuksien mukaan opintokäyntejä
- kertaaminen erilaisten tehtävien avulla
- biologian ainereaalikokeeseen valmistautuminen

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, ja sen aktiivisesti suorittaminen voi nostaa biologian kokonaisarvosanaa.

8. Ympäristöraati (BI8)

Kurssilla perehdytään ihmisen ja ympäristön väliseen vuorovaikutukseen sekä kestäväan kehitykseen oman toiminnan ja vaikuttamisen kaupunginosayhteistyön kautta. Tarkastellaan, millaisia konkreettisia mahdollisuuksia omassa koulussamme on ympäristöasioiden huomioon ottamisessa ja pyritään vaikuttamaan ihmisten ympäristötietoisuuteen sekä edistämään ympäristöystävällistä elämäntapaa eri keinoin. Kurssiin sisältyy ympäristöaiheisia vierailuja tai vierailijoita. Raatilaiset toimivat itse aktiivisesti kestäväan kehityksen puolesta ideoiden ja toteuttaen koulun Vihreä lippu-toimintaa yhdessä muiden opiskelijoiden ja koulun henkilökunnan kanssa. Kurssi on kiinteä osa koulun Vihreä lippu-toimintaa. Opiskelijoilta edellytetään aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- oppii kestäväan kehityksen periaatteita
- saa käsityksen, millaisia konkreettisia mahdollisuuksia yhteiskunnassa on ympäristöasioiden huomioon ottamiseksi
- osaa soveltaa kestäväan kehityksen tietämystään ympäristöystävälliseen elämäntapaan
- kasvaa osallistuvaksi, vastuuta kantavaksi ja kriittiseksi kansalaiseksi
- tuntee vaikuttamiskeinoja ja –mahdollisuuksia ja saa niistä kokemuksia

Keskeiset sisällöt

- kestävän kehityksen eri osa-alueet
- kuluttajan valintojen vaikutus ympäristöön
- Alppilan lukion ympäristöratkaisut
- päätöksentekoon vaikuttamisen eri mahdollisuudet ja keinot

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja sovittujen tehtävien tekemistä. Opiskelija voi liittää kurssin joko biologian, maantieteen tai yhteiskuntaopin oppimäärään.

7.2.11 Maantiede (GE)

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetuksen tulee ohjata opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen.

Lukion maantieteen opetuksen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä
- ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia
- osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti

- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- osaa toimia ympäröivän maailman kysymyksiin kantaaottavana ja kestäväen kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistaidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

Kurssin arvosanan määräytymiseen vaikuttavat muun muassa loppukoe, tunnilla osoitettu aktiivisuus, esitelmät, kirjoitelmat ja tutkielmat.

Opettajan harkinnan mukaan maantieteen kursseja voi suorittaa itsenäisesti opettajan kanssa sovitulla tavalla.

Työtavat

Kursseilla käytettävät työtavat vaihtelevat opetusryhmien koon mukaan sisälteen muun muassa opettajan esitystä, opetuskeskustelua, pari- ja ryhmätöitä, esitelmää, kirjoitelmia, tutkielmia, väittelyitä ja vierailuja.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Sininen planeetta (GE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt
- osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- Mitä on maantiede?
- maantiede luonnontieteenä
- maantieteellinen tietoaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku-
maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys

Maan planetaarinen luonne

- aurinkokunnan synty ja perusrakenne
- Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla
- Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä liikkeessä

- ilmakehän rakenne ja merkitys
- tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet

Vesikehä liikkeessä

- veden kiertokulku luonnossa
- sateiden synty ja jakautuminen
- meriveden liikkeet ja merkitys

Sää ja ilmasto

- sää ja sen ennustaminen
- lämpö- ja ilmastovyöhykkeet
- ilmastomuutos

Maapallon muuttuvat pinnanmuodot

- Maan rakenne
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina

Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet

- kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus
- ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä

Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

2. Yhteinen maailma (GE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia
- osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta

ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävän kehityksen merkityksen

- tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja
- tuntee kehittyneisyyserojen erilaiset ilmenemismuodot
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävää kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät

- lähestymistavat ja näkökulmat
- maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat
- paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

- väestönkehitys ja väestönkasvu
- asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen- kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistökulttuurit

Luonnonvarat

- luokittelu ja riittävyys

Alkutuotanto ja ympäristö

- ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous- maatalouden muodot
- metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous

Teollisuus ja energia

- raaka-aineet ja energialähteet
- teollisuuden sijainti
- kestävän teollisuuden ja energiatalouden periaatteet

Liikkuminen ja vuorovaikutus

- liikennejärjestelmät
- matkailu ja sen merkitys eri alueilla
- maailmankauppa
- alueellinen leviämismalli – maantieteellinen diffuusio

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- ytimet ja periferiat
- maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa
- keskukset ja vaikutusalueet
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyyserot eri aluetasoilla
- kansainvälinen yhteistyö
- globalisaatio

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävät kurssit voi suorittaa pakollisten kurssien jälkeen.

3. Riskien maailma (GE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta
- tuntee, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee, sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta
- osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tietää mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys

Luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet

- avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit
- luonnonriskeihin varautuminen

Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet

- luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit: energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmastonmuutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen
- mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestävän kehityksen keinoin

Ihmiskunnan riskit ja riskialueet

- väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen
- ristiriitojen säätelymahdollisuudet

Tekniset riskit

4. Aluetutkimus (GE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kartografian perusteet
- tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia
- osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa
- osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina
- osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta
- osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaustekniikan, sekä tuntee tekijänoikeudet.

Keskeiset sisällöt

Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot

- kenttähavainnot, kysely ja haastattelu
- kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyypit, ilmakuvat ja satelliittikuvat
- numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina- painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa kuten tietoverkoissa ja CD-ROM-tallenteina olevat lähteet

Paikkatietojärjestelmät

- paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet
- esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista
- eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla

Oma aluetutkimus

- tutkimusalueen valinta
- aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi
- aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

5. Maantieteen eheyttävä kurssi (GE5)

GE5 suoritetaan maantieteen kursseista viimeisenä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää maantieteen aikaisempien kurssien keskeisimpiä sisältöjä
- hahmottaa laajoja asiakokonaisuuksia ja huomaa käsiteltyjen asioiden yhteydet toisiinsa.

Keskeiset sisällöt

- maantieteen keskeisimpien sisältöjen kertaaminen soveltavien tehtävien avulla
- maantieteellisten tietolähteiden tulkinnan ja käytön harjoittelu
- mahdollisimman ajankohtaiset teemat
- maantieteen ainereaalikokeeseen valmistautuminen

6. Ympäristöraati (GE6)

Kurssilla perehdytään ihmisen ja ympäristön väliseen vuorovaikutukseen sekä kestävään kehitykseen oman toiminnan ja vaikuttamisen kaupunginosayhteistyön kautta. Tarkastellaan, millaisia konkreettisia mahdollisuuksia omassa koulussamme on ympäristöasioiden huomioon ottamisessa ja pyritään vaikuttamaan ihmisten ympäristötietoisuuteen sekä edistämään ympäristöystävällistä elämäntapaa eri keinoin. Kurssiin sisältyy ympäristöaiheisia vierailuja tai vierailijoita. Raatilaiset toimivat itse aktiivisesti kestävä kehityksen puolesta ideoiden ja toteuttaen koulun Vihreä lippu-toimintaa yhdessä muiden opiskelijoiden ja koulun henkilökunnan kanssa. Kurssi on kiinteä osa koulun Vihreä lippu-toimintaa. Opiskelijoilta edellytetään aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- oppii kestävä kehityksen periaatteita
- saa käsityksen, millaisia konkreettisia mahdollisuuksia yhteiskunnassa on ympäristöasioiden huomioon ottamiseksi
- osaa soveltaa kestävä kehityksen tietämystään ympäristöystävälliseen elämäntapaan
- kasvaa osallistuvaksi, vastuuta kantavaksi ja kriittiseksi kansalaiseksi
- tuntee vaikuttamiskeinoja ja -mahdollisuuksia ja saa niistä kokemuksia

Keskeiset sisällöt

- kestävä kehityksen eri osa-alueet
- kuluttajan valintojen vaikutus ympäristöön
- Alppilan lukion ympäristöratkaisut
- päätöksentekoon vaikuttamisen eri mahdollisuudet ja keinot

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja sovittujen tehtävien tekemistä. Opiskelija voi liittää kurssin joko biologian, maantieteen tai yhteiskuntaopin oppimäärään.

7.2.12 Uskonto

7.2.12.1 Evankelisluterilainen uskonto (UE)

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämänkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden

omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Työtavat

Työtavat vaihtelevat kurssin ja opiskelijamäärän sekä käytettävissä olevien tilojen mukaan. Kurssilla voidaan kirjoittaa esseitä, käyttää ajankohtaismateriaalia, tehdä ryhmätöitä ja pitää esitelmiä sekä tehdä tutustumiskäyntejä. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon opetussuunnitelman aihekokonaisuudet.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssien suoritusjärjestys on vapaa.

Kurssien suorittaminen itsenäisesti

Kursseja voi suorittaa itsenäisesti koulun opinto-oppaassa määritellyin ehdoin.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyiden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri

vaiheissa

- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan.

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämänkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun
- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämänkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämänkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

Keskeiset sisällöt

- ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teorial
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Uskontojen maailmat (UE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten saman-

kaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

6. Raamattu ja ajankohtaiset uskonnolliset ilmiöt (UE6)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa itselleen kokonaiskäsityksen lukion uskonnon oppimäärästä ja saa lisäaineksia ylioppilaskirjoituksiin valmistautumiseen
- tutustuu ajankohtaiseen uskonnolliseen keskusteluun ja uskonnollisiin ilmiöihin
- syventää tietojaan Raamatun synnystä, sisällöstä ja tulkinnasta
- osaa analysoida uskonnollisia kysymyksiä ja osaa ottaa perustellusti kantaa uskonnolliseen keskusteluun

Keskeiset sisällöt

- Raamatun synty ja sisältö
- Raamatun vaikutus länsimaiseen ajatteluun ja kulttuuriin
- uskonnon kurssien keskeisimmät asiat
- ajankohtaiset uskonnolliset ilmiöt

UE6-kurssi arvioidaan numeroin.

7.2.12.2 Ortodoksinen uskonto (UO)

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Kurssin arviointi perustuu kurssikokeeseen sekä kurssin luonteen mukaan tunneilla annettavaan jatkuvaan näyttöön ja kirjallisiin töihin. Kurseista 1–5 annetaan numeroarviointi, kurssista 6 suoritusmerkintä.

Työtavat

Uskonnon kursseilla käytetään vaihdellen erilaisia työtapoja. Opettajajohtoisen työskentelyn lisäksi käytetään muun muassa seuraavia: yksilölliset tiedonhankinta-tehtävät, pari- ja ryhmäkeskustelut, teksti- ja ikonianalyysi, esitelmät, netti-työskentely, tutustumiskäynnit sekä vierailijat.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssien suoritusjärjestys on vapaa. Koska kaikkia kursseja ei tarjota joka vuosi, on syytä suorittaa kurssit mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Uskonnon ainereaalikokeen suorittamiseen tähtäävän opiskelijan kannattaa suorittaa kaikki kuusi kurssia.

Kurssien suorittaminen itsenäisesti

Uskonnon kurssin itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustelluista syistä, mutta sitä tulisi kuitenkin välttää. Itsenäiseen suorittamiseen liittyy kurssikokeen lisäksi laaja tutkielma jostakin kurssiin liittyvästä aiheesta, luentomuistiinpanot kurssin materiaalista ja opettajan antamat muut tehtävät. Tarkka, sitova suoritusaikataulu ja palautteen antotapa sovitaan opiskelijan kanssa yksilöllisesti.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet tulevat luontevasti esiin sekä valtakunnallisissa pakollisissa että syventävissä kursseissa. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” toteutuu kursseissa UO1, UO2, UO4 ja UO5, ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä

"kestävä kehitys" kursseissa UO2 ja UO5, "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" kursseissa UO1–UO6, "teknologia ja yhteiskunta" kursseissa UO2 ja UO5 sekä "viestintä- ja mediaosaaminen" kursseissa UO1, UO2, UO3 ja UO5.

Integrointi

Integrointia etenkin historiaan pyritään toteuttamaan opetuksessa luonnollisissa asiayhteyksissä erityisesti kursseissa UO1, UO3, UO5 ja UO6. Myös kuvaamataito ja äidinkieli ja kirjallisuus ovat luontevia integrointiaineita.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Ortodoksinen maailma (UO1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historiallista ketjua.

Keskeiset sisällöt

- varhaiskirkko
- Bysantin aika – oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

2. Uskonoppi ja etiikka (UO2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.

Keskeiset sisällöt

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva

- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

3. Raamattutieto (UO3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurin historian
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

Keskeiset sisällöt

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Uskontojen maailmat (UO4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- levinneisyys ja kannattajamäärät uskontojen
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Ortodoksinen Suomi (UO5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä
- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Keskeiset sisällöt

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne – ykseys ja erilaisuus
- uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa

SOVELTAVA KURSSI

6. Ortodoksinen kirkkotaide (UO6)

Tavoitteet

Opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkkotaiteen eri osa-alueita ja näiden historiallista kehitystä
- hahmottaa läntisen ja itäisen kirkkotaiteen yhteneväisyydet ja erot sekä näkee näiden teologiset syyt.

Keskeiset sisällöt

- kirkkomusiikki
- ikonitaide
- kirkkoarkkitehtuuri
- kirkkotekstiilit

7.2.12.3 Katolinen uskonto (UK)

PAKOLLISET KURSSIT

1. Katolinen maailma (UK1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen päälinjat sekä kirkon nykyisyyttä muo-
vanneita tekijöitä
- ymmärtää katolisen kirkon muotoutumisen historiaa eri vaiheissa
- tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta

ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin

- tuntee ekumeniaa, katolisen kirkon käymää oppikeskustelua muiden kristittyjen kanssa ja dialogia muiden uskontojen kanssa.

Keskeiset sisällöt

- kirkon synty vanhalla ajalla
- kirkon kehitys keskiajalla
- reformaatio ja katolisen kirkon reformi
- katolisen kirkon kehitys uudella ajalla
- Vatikaanin 2. konsiili ja sen jälkeinen kirkko

2. Raamattu, Traditio ja opetusvirka (UK2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja taustalla vaikuttanutta kulttuurihistoriaa
- tuntee Raamatun sisältöä ja sen kehittymistä ja messiaanisen täyttymyksen
- tuntee Tradition sisältöä ja suhteen Raamattuun
- ymmärtää opetusviran Raamatun ja Tradition tulkitsijana
- tuntee dogminmuodostusta
- tuntee liturgian kehityshistoriaa.

Keskeiset sisällöt

- Vanhan ja Uuden testamentin pyhät kirjoitukset ja niiden käyttö liturgiassa
- Jumalan ilmoitus – Revelatio Divina
- kirkon apostolinen Traditio
- jakamattoman kirkon konsiilien opilliset kysymykset
- piispat opetusviran haltijoina
- dogmien määrittely ja sisältö
- liturgia ja sakramenttien vietto elävän Tradition elementteinä

3. Etiikka ja moraalit (UK3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee katolisen ihmiskäsityksen ja moraalin perusteet sekä ymmärtää, kuinka kirkko voi niiden pohjalta muodostaa eettisiä kannanottoja
- tuntee katolisen opetuksen seksuaalisuudesta ja seksuaalimoraalista
- tuntee katolista sosiaaliopetusta
- hahmottaa eri kirkkojen eettistä näkemystä.

Keskeiset sisällöt

- katolinen ihmiskäsitys Raamatun ja kirkon opetuksen perustalta
- kirkon eettisten ja moraalisten kannanottojen muodoutuminen
- ihmisen seksuaalisuus, kirkon seksuaaliopetus, perhe, avioliitto ja selibaatti
- kirkon kannanottoja yhteiskunnan, oikeudenmukaisuuden ja rauhan kysymyksistä
- muiden kirkkojen kannanottoja eettisiin kysymyksiin

SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Uskontojen maailmat (UK4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Kristinuskoa otetaan mukaan yleissivistyksen edellyttämänä rinnakkaistietona ja muita kursseja täydentäen. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntauksat
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Katolinen elämäntapa (UK5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luostarien ja sääntökuntien kehitystä ja spiritualiteettia
- tuntee maallikkoapostolaatteja
- tuntee katolisen hurskauden ilmenemismuotoja
- tuntee katolisen kirkon hierarkian ja sen kehitysvaiheita
- tuntee katolisen kirkon elämää Suomessa.

Keskeiset sisällöt

- luostarilaitoksen ja sääntökuntien kehitys ja karisma
- spiritualiteetin erilaisia muotoja
- Vatikaanin 2. konsiilin määrittelemiä apostolaatteja ja niiden kehitystä
- perinteisiä ja liturgisia rukouksia ja hartauksia ja niiden kehityshistoriaa
- pyhiinvaellusperinteitä
- miten kirkkoa johdetaan
- katolisen kirkon rakenne ja toiminta Suomessa
- muiden kristittyjen ja uskontojen kohtaaminen Suomessa

7.2.12.4 Muut uskonnot

Muiden uskontojen opetuksessa noudatetaan edellä esitettyjen uskontojen opetussuunnitelmien perusteiden periaatteita, erityisesti kaikille uskontosidonnaisille ryhmille laadittuja tavoitteita.

Muiden uskontojen opetusta varten opetussuunnitelman perusteet annetaan erillisillä päätöksillä. Kurssien koodit muodostetaan käyttäen koodia UX ja kurssin numeroa.

7.2.13 Elämäkatsomustieto (ET)

Elämäkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilannetajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Arviointi

Kurssiarvostelu perustuu kirjallisiin kokeisiin, kurssin aikana tehtyihin tuotoksiin sekä muutenkin opiskelijan opinnoissaan osoittamaan valmiuteen tarkastella katsomuksellisia aiheita luovasti ja taitavasti eri näkökulmista myös toisten katsomustapoja kunnioittaen.

Työtavat

Kursseilla käytetään työtapoina kriittistä pohdiskelua, keskustelua ja väittelyä. Joihinkin aiheisiin tutustutaan opintokäynneillä ja elokuvia katsomalla. Myös pieni-muotoisia tutkielmia tehdään.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Hyvä elämä (ET1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä
- kehittää taitoja ilmaista identiteettiään ja elämäkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- peruskäsitteet: elämäkatsomus, elämäkatsomustieto, hyvä elämä minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntyminen ja kuoleminen, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämäntiedon keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perheen ja ympäristön vaikutus
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämänsä aikana sekä eettiset valinnat eri elämäntilanteissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa

- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

2. Maailmankuva (ET2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä
- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

Keskeiset sisällöt

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämänkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja niiden ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteen, näennäistieteen ja uskonnon rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitysten ja uskomusten synty
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkiperäinen arviointi

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmiselle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöidenvuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet, ihmisoikeussopimukset ja niiden historia ja ihmisoikeusrikoksia kuten holokausti

- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteetti- valintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasismia, muukalaisvihaa ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisyys ja kulttuuriperintö
- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasismi ja suvaitsevaisuuden historiaa

5. Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämänkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeitä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämänkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman selittäjänä
- oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina

7.2.14 Filosofia (FF)

Filosofinen ajattelu käsittelee koko ihmisen todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkipäisesti ja keskustellen. Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia kokonaisuuksia.

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua kurssikokeen, kurssin aikana tehtyjen kirjallisten tuotosten ja opiskelijan opinnoissaan osoittaman aktiivisuuden perusteella.

Työtavat

Kurssin sisältöihin ja tavoitteisiin suhteuttaen työtapoina käytetään keskustelua, kriittistä pohdiskelua, väittelyä, valmisteltuja puheenvuoroja, alustuksia, filosofisten tekstien analysoimista ja filosofisten esseiden kirjoittamista.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FF1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja, ymmärtää, miten filosofiassa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja
- tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta
- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian keskeiset osaalueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkömyksiä: hengen ja aineen suhde, vapaus ja välttämättömyys
- tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkömyksiä ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: tieto, totuus ja perustelu, käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde tiedon muodostumisessa
- yksilön ja yhteiskunnan suhde filosofisena kysymyksenä, oikeudenmukaisuuden ja vapauden käsitteet
- hyvän ja oikean käsitteet, toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin sekä muihin arvoihin, kuten kauneuteen, hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkömyksiä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Filosofinen etiikka (FF2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.

Keskeiset sisällöt

- moraali ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalien suhde oikeuteen ja uskontoon, järjen ja tunteen asema moraalissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta
- klassisen hyve-etiikan ja seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä

3. Tiedon ja todellisuuden filosofia (FF3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, millaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta, todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmis-tieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä- argumentoinnin ja päättelyn perusteita

4. Yhteiskuntafilosofia (FF4)

Tavoitteet:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yksilön ja yhteiskunnan suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.

Keskeiset sisällöt:

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, ihmisoikeussopimuksia ja julistuksia
 - yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
 - yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen:
- yhteiskuntasopimusteoriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat, dystopiat ja niiden toteutuminen kuten holokausti
- poliittinen filosofia, konservatismin, liberalismien ja sosialismin perusajatuksat ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat
 - nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

5. Logiikka – filosofian hampaat (FF5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa käsityksen logiikan kehityksestä antiikista nykypäivään
- löytää tekstistä ja puheesta argumentin ja osaa arvioida sen hyväksyttävyyttä
- tuntee logiikan merkintätapoja ja ymmärtää logiikan merkityksen filosofisessa ajattelussa
- osaa käyttää logiikkaa lisäämään ajattelun tarkkuutta.

Keskeiset sisällöt

- logiikan kieli ja sen suhde luonnolliseen kieleen
- päätelmän pätevyys, virhepäätelmät
- deduktiivinen ja induktiivinen päättely
- aristoteelinen logiikka
- lauselogiikka ja totuustaulukot
- paradoksit
- argumentaatioanalyysi ja retoriikka

6. Estetiikan filosofia (FF6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa alustavan käsityksen estetiikan alasta ja sen keskeisistä ongelmista
- pohtii estetiikan filosofisia ongelmia ja osaa hakea niihin erilaisia ratkaisuja
- saa välineitä visuaalisen ympäristön arvioimiseen.

Keskeiset sisällöt

- taiteen määritelmiä
- taiteen kritiikki
- näkökulmia kauneuteen
- filosofien näkemyksiä taiteesta ja kauneudesta
- arjen estetiikka

7. Filosofiaa huipulta (FF7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tilaisuuden kuulla huippuasiantuntijoiden puheenvuoroja ja esitelmiä.

Keskeiset sisällöt

- muotoutuvat kurssiin kuuluvan luentosarjan tai tapahtuman mukaisesti.

8. Filosofisia nautintoja abeille (FF8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kokee ajattelun nautintoja ja kärsimyksiä hyvässä seurassa
- saa tukea filosofisessa vuorovaikutuksessa
- lisää filosofista sivistystään
- käy filosofisessa praktiikassa ennen kirjoituksia.

Keskeiset sisällöt

- koostuvat filosofian keskeisistä kysymyksistä tai painottuvat osallistujien valinnan mukaan nykyfilosofiaan.

FF8-kurssi arvioidaan numeroin.

7.2.15 Historia (HI)

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine.

Opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Sen vuoksi huomiota kiinnitetään tietojen kriittiseen pohdintaan ja tulkintaan sekä pyritään ottamaan huomioon ilmiöiden moniperspektiivisyys. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Muutoksen analyysiä korostavana oppiaineena historia luo mahdollisuuksia käsitellä tulevaisuutta sekä arvioida tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Oman maan menneisyyttä tarkastellaan maailmanhistorian taustaan vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset
- näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan
- osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä

ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden

- osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta
- saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historialle ominaiset taidot ja ajattelutavat sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan valmiuteen rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto toisistaan, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja tiedonlähteitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeiden asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja. Jos kurssiin kuuluu kotityönä kirjoitettava essee, se vaikuttaa tuntityöskentelyn ja kokeen ohella kurssiarvosanaan.

Työtavat

Työtavat vaihtelevat kurssin ja opiskelijamäärän sekä käytettävissä olevien tilojen mukaan. Kurssilla voidaan normaalin opetuksen lisäksi kirjoittaa esseitä, käyttää ajankohtais materiaalia, tehdä ryhmätöitä ja pitää esitelmiä sekä tehdä tutustumiskäyntejä. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon opetussuunnitelman aihekokonaisuudet.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssien 1–2 suorittamista ensin suositellaan, mutta suoritusjärjestys on vapaa.

Kurssien suorittaminen itsenäisesti

Kursseja voi suorittaa itsenäisesti koulun opinto-oppaassa määritellyin ehdoin.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HI1)

Kurssi tarkastelee ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksenatapahtunutta kulttuuriympäristön rakentumista ja kehittymistä esihistoriastanykyaikaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana kestäväää kehitystä
- ymmärtää, miten ihminen käyttää luonnonvaroja toimeentulon lähteenä ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntarakenteeseen
- tuntee tuotantotalouden kehityslinjat ja vaikutukset elämäntapaan
- tietää väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

Keskeiset sisällöt

Esihistoria – pyyntikulttuurin aika

- ihmisen kehitysvaiheet
- keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa

Maanviljely ja sen aiheuttamat muutokset

- työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit

Välimeren talousalue antiikin aikana

- Kreikan talouselämä
- Rooma – miljoonakaupunki ja imperiumi
- orjuus ja antiikin ajan tekniikka

Keskiajan talous- ja yhteiskuntajärjestelmä

- feodaaliyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Löytöretket

- löytöretkien edellytykset ja seuraukset
- maailmantalouden syntyminen

Teollistuva maailma

- tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet
- muutokset sukupuolten työnjaossa
- yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset
- muutokset kaupunkirakenteessa

Globaali kulutusyhteiskunta

- raaka-aineiden ja markkinoiden jakaminen
- massatuotanto ja kulutusyhteiskunta
- sosialistinen suunnitelmatalous
- kolmannen maailman muotoutuminen
- kasvun rajat ja uudet haasteet

2. Eurooppalainen ihminen (HI2)

Kurssi tarkastelee eurooppalaisen kulttuurin keskeisiä saavutuksia sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutosta ja sen taustalla vaikuttanutta tieteellistä ja aatehistoriallista kehitystä. Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen kulttuurin tuotoksiin erityyppisen historiallisen lähdeaineiston avulla. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisena käsitteenä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mistä eurooppalaisuus rakentuu tutustumalla Euroopan keskeiseen kulttuuriperintöön
- ymmärtää tieteen saavutusten merkityksen ihmisen maailmankuvan muokkaajana
- osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakautensa ilmentäjänä

- tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavia aatehistoriallisia virtauksia
- tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa.

Keskeiset sisällöt

Antiikin aika

- demokratian synty
- antiikin kulttuuri

Keskiajan yhtenäiskulttuuri

- keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri
- uskonnon merkitys kulttuurille

Uuden ajan murros

- renessanssi ja tiedon vallankumous
- uskonpuhdistus
- barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä
- luonnontieteellisen maailmankuvan synty

Valistuksen aikakausi

- valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen
- Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö

Aatteiden vuosisata

- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata

Nyky aika

- kulttuurin pirstoutuminen
- populaarikulttuuri massaviihteeksi

3. Kansainväliset suhteet (HI3)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja jauutoksia 1800-luvun lopulta lähtien. Kurssilla analysoidaan kansainvälisen politiikan ilmiöitä taloudellisen, aatteellisen ja valtapoliittisen kilpailun perusteella. Kurssin keskeisiä tarkastelunäkökulmia ovat demokratia vastaan diktatuuri.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa
- ymmärtää kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen perusteita
- ymmärtää aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.

Keskeiset sisällöt

Suurvaltojen ylivalta-yritykset

- kansainvälisen politiikan peruskäsitteet
- imperialismien teoria ja käytännöt
- ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset kansainväliseen politiikkaan

Maailmansotien välinen aika ja toinen maailmansota

- eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi
- ihmisoikeudet, joukkotuhonta, holokausti ja muut kansanvainot
- toinen maailmansota seurausilmiöineen
- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja sen merkitys sekä muut keskeiset ihmisoikeussopimukset.

Kylmä sota

- kylmän sodan teoriat: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinaapaisen maailman johtajina
- kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat
- kylmän sodan kriisien luonne
- Saksa kylmän sodan näyttämönä
- Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa

Uusi epävarmuuden aika

- Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinaapaisuuden purkautuminen
- kansainväliset rauhanpyrkimykset
- kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa
- Lähi-idän ongelmakenttä
- Yhdysvaltain aseman muutos kansainvälisessä politiikassa
- uudet kansainväliset rakenteet

4. Suomen historian käännekohtia (HI4)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelukohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman muuttuminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä taloudelliset ja kulttuurilliset muutokset.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin ajan perintö

Vallanvaihdos

- Suomen liittäminen Venäjään
- autonomian synty

Suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen

- aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat

Yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros

- elinkeinorakenteen muuttuminen ja Suomen teollistuminen
- sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty
- sortokaudet ja kansanvallan synty

Suomen itsenäistymisprosessi

- Suomen itsenäistyminen
- sisällissota
- hallitusmuoto

Kahtiajaosta eheytymiseen

- oikeistoradikalismien nousu
- elintason nousu
- kulttuurista kulutustavaraa

Toinen maailmansota jälkiseurauksineen

- sodat ja jälleenrakentaminen
- ulkopoliitiikan muutos

Hyvinvointivaltion rakentaminen

- rakennemuutos
- 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos

Suomen uusi kansainvälinen asema

- kytkettyminen kansainväliseen talouteen kulttuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti
- suomalaisten tulevaisuus osana globaalia järjestelmää

Helsingin historiaa

- nousu pääkaupungiksi
- kehityksen keskeisiä piirteitä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

5. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5)

Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen

- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä
- oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.

Keskeiset sisällöt

Esihistoria

- esihistoria ja tulkinnat suomalaisten ja saamelaisten alkuperästä
- asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet Suomen liittyminen länsieurooppalaiseen kulttuuriyhteisöön keskiajalla- Suomi idän ja lännen väli- maastossa
- sääty-yhteiskunnan synty
- asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset

Uuden ajan uudet tuulet

- uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen

Suurvaltakausi

- suurvaltakauden vaikutukset Suomessa
- talous, väestö, koulutus

Vapauden ja hyödyn aika

- kulttuurillinen ja taloudellinen kehitys
- kustavilaiset uudistukset
- kansallisen tietoisuuden ensi askeleet

Helsingin historiaa

- perustaminen
- kehityksen keskeisiä piirteitä

6. Kulttuurien kohtaaminen (HI6)

Kurssilla tarkastellaan valinnaisesti jonkun tai joidenkin kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan Euroopan ulkopuolelta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa
- ymmärtää henkisen kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnon-olosuhteiden keskinäisen riippuvuuden
- tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa
- oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa
- osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Afrikka
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Intia
- islamin maailma
- Japani
- Kiina
- Korea
- Latalainen Amerikka
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

7.2.16 Yhteiskuntaoppi (YH)

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä. Se luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opetus perustuu keskeisiin yhteiskuntaeettisiin arvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon, sosiaaliseen vastuuseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, työn ja yrittäjyyden arvostukseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- saa edellytyksiä vastuuntuntoiseen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskuntakäsityksen rakentamiseen.

Arviointi

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä val-

miuksia arvioidaan kurssien yhteydessä monipuolisten koetehtävien avulla tai käyttämällä vaihtoehtoisia arviointikeinoja. Arviointiin vaikuttavat myös tunti-aktiivisuus, mahdolliset koti- ja tuntitehtävät, esitelmät ja esseet.

Työtavat

Työtavat valitaan kurssin alussa, ja niihin voivat vaikuttaa ryhmän koko, tunti-järjestelyt ja käytettävissä olevat tilat. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon aihekokonaisuudet, ja Helsingin tarjoamia mahdollisuuksia pyritään käyttämään hyväksi esimerkiksi pyytämällä tunneille vierailijoita tai osallistumalla itse erilaisiin tapahtumiin tai tekemällä tutustumiskäyntejä.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssi YH1 suositellaan suoritettavaksi ensimmäiseksi.

Kurssien suorittaminen itsenäisesti

Kursseja voi suorittaa itsenäisesti opinto-oppaan erillisten ohjeiden mukaisesti.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Yhteiskuntatieto (YH1)

Kurssi perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja mahdollisuudet
- omaksuu tasapainoisen ja analyyttisen näkökulman yhteiskuntaan
- tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan kehitys

- Suomen väestörakenne
- hyvinvointivaltion rakentuminen
- hyvinvointivaltion mahdollisuudet

Valta

- valta käsitteenä ja vallankäytön muodot
- poliittiset järjestelmät

Vaikuttaminen

- demokratia ja kansalaisyhteiskunta
- globaali vaikuttaminen

- vaikuttamisen haasteet

Oikeusvaltio ja turvallisuusjärjestelmät

- perusoikeudet
- tuomio- ja järjestysvalta
- turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat

Sosiaalipolitiikka

- tarkoitus, tehtävä ja muodot

2. Taloustieto (YH2)

Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita. Se pohjautuu taloustieteisiin. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin
- saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta
- tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisten elinkeinot

- alkutuotanto
- teknologia ja teollistuminen
- palveluyhteiskunta

Taloudellinen toiminta ja yritykset

- talouden peruskäsitteet
- kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina
- kilpailu ja sen muodot
- yritystoiminta ja kuluttaja

Talouselämän vaihtelut ja häiriöt

- taloudellinen kasvu
- keynesiläisyys ja monetarismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina

Rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat

- markkinoiden vapautuminen
- rahoitusmarkkinoiden rakenne
- rahapolitiikka ja korko

Julkinen talous ja talouspolitiikka

- verotus ja finanssipolitiikka
- politiikka ja markkinavoimat
- tulopolitiikka

Suomi kansainvälisessä kaupassa

- kansainvälistyvä talous ja Suomi
- globalisaation vaikutuksia

Suomen talouden tulevaisuudennäkymät

mahdollisuudet ja kasvun rajat

SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Kansalaisen lakitieto (YH3)

Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- saa perustiedot Suomen tuomioistuinlaitoksesta ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista
- oppii hoitamaan itse tavanomaiset oikeusasiat
- tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana
- kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- haluaa toimia oikein ja lainmukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- Suomen oikeushistoria
- oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä
- peruskäsitteet
- oikeudellisen tiedon hankkiminen

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, takaus ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisen päätöksiin

Rikos- ja prosessioikeus

- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

4. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4)

Kurssi perehdyttää opiskelijat Euroopan unionin toimintaan, yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa sekä kannustaa osallistumaan ajankohtaiseen Euroopan unionista käytävään keskusteluun.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta
- oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena
- tuntee Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia
- osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa
- ymmärtää Euroopan yhdentymisen vaikutuksen oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen identiteetti

- yhteiset eurooppalaiset arvot
- Euroopan unionin kansalaisuus

Vaikuttaminen ja vallankäyttö Euroopan unionissa

- Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmä
- suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä
- erilaiset jäsenet

Euroopan unionin alueelliset vaikutukset

- nuorten opiskelu ja työnteke EU:ssa
- alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta

Euroopan unionin haasteet

- EU:n laajeneminen
- yhteinen turvallisuuspolitiikka

EU ja globaalit järjestelmät

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

5. Ympäristöraati (YH5)

Kurssilla perehdytään ihmisen ja ympäristön väliseen vuorovaikutukseen sekä kestäväan kehitykseen oman toiminnan ja vaikuttamisen kaupunginosayhteistyön kautta. Tarkastellaan, millaisia konkreettisia mahdollisuuksia omassa koulussamme on ympäristöasioiden huomioon ottamisessa ja pyritään vaikuttamaan ihmisten ympäristötietoisuuteen sekä edistämään ympäristöystävällistä elämäntapaa eri

keinoin. Kurssiin sisältyy ympäristöaiheisia vierailuja tai vierailijoita. Raatilaiset toimivat itse aktiivisesti kestävän kehityksen puolesta ideoiden ja toteuttaen koulun Vihreä lippu-toimintaa yhdessä muiden opiskelijoiden ja koulun henkilökunnan kanssa. Kurssi on kiinteä osa koulun Vihreä lippu-toimintaa. Opiskelijoilta edellytetään aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- oppii kestävän kehityksen periaatteita
- saa käsityksen, millaisia konkreettisia mahdollisuuksia yhteiskunnassa on ympäristöasioiden huomioon ottamiseksi
- osaa soveltaa kestävän kehityksen tietämystään ympäristöystävälliseen elämäntapaan
- kasvaa osallistuvaksi, vastuuta kantavaksi ja kriittiseksi kansalaiseksi
- tuntee vaikuttamiskeinoja ja –mahdollisuuksia ja saa niistä kokemuksia

Keskeiset sisällöt

- kestävän kehityksen eri osa-alueet
- kuluttajan valintojen vaikutus ympäristöön
- Alppilan lukion ympäristöratkaisut
- päätöksentekoon vaikuttamisen eri mahdollisuudet ja keinot

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja sovittujen tehtävien tekemistä. Opiskelija voi liittää kurssin joko biologian, maantieteen tai yhteiskuntaopin oppimäärään.

7.2.17 Psykologia (PS)

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaaliin, kulttuuriin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymystenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkiseen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuuristen muutosten – kuten teknologisen kehityksen tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emotio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Ihmisen psyykkinen kehitys (PS2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkiselle kehitykselle
- psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

3. Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

- kognitiiviset perusprosessit
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni

- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoveikkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

4. Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan tietoisien ohjauksen ja tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden
- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteoriat ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaaliin ja kulttuuriin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

5. Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

Keskeiset sisällöt

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti
- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista
- persoonallisuuden tutkiminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Tutki ja kokeile (PS6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy käytännön työn kautta psykologiseen tutkimustyöhön sekä itse valitsemaansa psykologiseen tutkimusongelmaan
- oppii arvioimaan psykologisen tutkimuksen luotettavuutta ja yleistettävyyttä
- kehittää seminaarityössä keskustelutaitojaan: oppii sekä antamaan että vastaanottamaan perusteltua kriittistä arviointia
- oppii ryhmätyötaitoja ja tutkimusprojektin organisoimista.

Keskeiset sisällöt

- tutkimusryhmän muodostaminen ja tutkimusaiheen valinta
- tutkimusmenetelmät ja niiden käyttö
- tutkimuksen suunnittelu
- tutkimuksen toteuttaminen
- tutkimustulosten analyysi, raportointi, esittely ja arviointi

Erityispiirteet

Jokainen opiskelija osallistuu tutkimusryhmään, joka tekee kurssin aikana pienenmuotoisen tutkimuksen jostakin valitsemastaan psykologisesta aiheesta. Tutkimuksesta laaditaan raportti, joka esitellään koko opetusryhmälle. Työskentely tapahtuu osittain koulun ja oppituntien ulkopuolella. Kurssiarvosana määräytyy kurssilla tehdyn työn perusteella.

7. Sosiaalinen ihminen: johdatus sosiaalipsykologiaan (PS7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu sosiaalipsykologiseen tutkimukseen ja tutkimustiedon soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää sosiaalisen vuorovaikutuksen lainalaisuuksia ja pystyy niiden varassa ymmärtämään ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan
- osaa suhtautua kriittisesti erilaisiin psykologisiin vaikuttamisen keinoihin
- saa valmiuksia toimia yhteisön jäsenenä kansainvälistyvässä, monikulttuurisessa maailmassa.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalipsykologian tutkimuskohteet, tutkimusmenetelmät ja sovellukset
- sosiaalinen kognitio
- sosiaalinen vuorovaikutus: ryhmädynamiikka, ryhmien väliset suhteet, kansojen ja kulttuurien väliset suhteet
- sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuus
- psykologinen vaikuttaminen ja asennemuodostus
- yhteisöjen ongelma- ja konfliktitilanteiden sosiaalipsykologiset taustatekijät

7.2.18 Stressinhallinta (STR)

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii omakohtaisesti tunnistamaan stressin fyysisiä, biologisia, sosiaalisia ja psykologisia syitä ja ilmenemismuotoja
- omaksuu erilaisia stressinhallinnan keinoja: esimerkiksi hengityksen hallinta ja lihaksiston rentouttaminen, sosiaalinen vuorovaikutus ja psyykkinen työ
- oppii valitsemaan itselleen sopivaa musiikkia stressinhallinnan tehostamiseksi
- tutustuu vaihtoehtoihin stressinhallintakeinoihin, esimerkiksi joogahengitykseen, tiibetiläisiin menetelmiin ja taijiin.

Keskeiset sisällöt

- stressin fyysiset, biologiset, sosiaaliset ja psykologiset syyt ja ilmenemismuodot
- abiturientin stressi ja henkilökohtaiset kuormitustekijät
- stressityypit
- stressinhallinta hengityksen ja rentoutuksen avulla
- musiikki stressinhallinnassa
- vuorovaikutus- ja psyykkisen itsesäätelyn harjoitukset
- jooga, taiji ja tiibetiläiset menetelmät

Erityispiirteet

Kurssi on tarkoitettu abiturienteille. Kurssilla lähestytään stressiongelmia etupäässä käytännöllisestä ja henkilökohtaisesta näkökulmasta kuitenkin psykologiseen tietoon pohjautuen. Pääpaino on oman stressin ymmärtämisessä ja hallintakeinojen opettelussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.19 Kuvataide (KU)

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä.

Omakohmainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden tai-

teesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteet ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille.

Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset tekstit.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Opiskelussa hyödynnetään Helsingin monipuolista näyttely- ja muuta kulttuuritoimintaa.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa

tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot jakyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

Opetusmenetelmät ja työmuodot

Kuvataiteellisen oppimisen lähtökohta on opiskelijan oma taiteellinen työskentely. Opetusryhmän koko ja kurssin sisältö määrittävät erilaisten opetusmenetelmien ja työmuotojen käytön: yksilö- ja ryhmätyö, opetuskeskustelu ja luento, projektiluonteinen työskentely, itsenäinen ja vuorovaikutteinen työskentely, opiskelijoiden esitykset, näyttelykäynnit, portfolion käyttö. Opiskelijoiden töiden tuloksia esitellään teemallisten näyttelyiden ja tapahtumien avulla.

Kurssien suoritusjärjestys

KU1 suoritetaan ensin. KU2 ja syventävät kurssit voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. Kuitenkin KU8 suoritetaan ennen KU9:ää.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- harjaantuu käyttämään kuvan tekemisen välineitä ja materiaaleja
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä erilaiset taidekäsitteet
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisin keinoin, eri näkökulmista ja eri tarkastelutavoilla
- taide kulttuurin tulkkina
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila
- oman kuvallinen ilmaisun keinoja: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvallisen ilmaisun välineiden ja materiaalien ominaispiirteet

2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä kestävän kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- sisäistää ympäristön merkityksen elämän laadulle
- oppii arvostamaan Helsingin rakennusperintöä ja arvioimaan pääkaupungin asuinympäristön laatua.

Keskeiset sisällöt

- tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- arkkitehtuuri ja muotoilu kestävän kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- luonnonympäristön estetiikka ja etiikka
- ympäristötaiteen ilmiöitä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Media ja kuvien viestit (KU3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Keskeiset sisällöt

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisuus
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, tuotesuunnittelu, kuvan muokkausmenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta

4. Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja aikansa yhteiskunnallisena, historiallisena ja kulttuurisena kuvaajana
- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä kronologisesti ja teemallisesti

- oppii ymmärtämään taidetta tekijän ja katsojan näkökulmasta
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelemaan, sanalliseen itsearviointiin.

Keskeiset sisällöt

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja aikakauden kulttuurin viestinä: sommittelu, väri, valo, varjo, liike, kolmiulotteisuus ja illusorisuus sekä materiaalien käyttö eri aikoina
- kuvataiteen sisältöjen ja ilmaisutapojen yhteys omaan taiteelliseen työskentelyyn

5. Nykytaiteen työpaja (KU5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii oivaltamaan ympäristönsä visuaalisia merkityksiä ja soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja omassa kuvallisessa työskentelyssään
- harjaantuu kokeilemaan ajatteluun ja ilmaisuun
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

- mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset
- nykytaide kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- taiteiden väliset projektit
- eri taiteenlajien, kuten maalaustaiteen, kuvanveiston, taidegrafiikan ja ympäristötaiteen, materiaalien ja työtapojen kokeileva käyttö ja yhdistäminen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatiot

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Kalligrafiasta kirjataiteeseen (KU6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kalligrafian osana visuaalista kulttuuria
- perehtyy länsimaisen kirjaimiston muotohistoriaan ja kulttuurisiin yhteyksiin
- saa tuntumaa perinteiseen käsin tehtävään kirjainmuotoiluun
- saa pohjaa omaan typografiseen muotoiluun

Keskeiset sisällöt

- länsimaisen kirjaimiston muotokielen muutokset antiikista nykyaikaan
- kalligrafian välineet ja materiaalit
- työpajatyöskentelyä eri kirjaimistojen ja kirjataiteen koristeellisten elementtien parissa
- oman typografisen muotoilun harjoittamista

- tutustuminen kirjansidontaan

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä, mutta opiskelija saa halutessaan arvosanan.

7. Taidegrafiikan työpaja (KU7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee taidegrafiikan tekniikoita ja ilmaisutapoja eri aikoina
- jäsentää taidegrafiikan ominaispiirteet suhteessa kuvataiteen kenttään
- harjaantuu taidegrafiikan menetelmien käytössä
- sisäistää eri menetelmille ominaisten ilmaisukeinojen yhteyden taiteelliseen työskentelyynsä.

Keskeiset sisällöt

- syväpaino: metalligrafiikan eri tekniikat
- kohopainomenetelmät
- serigrafian keinot
- maalauksellinen grafiikka, sekatekniikat ja materiaalikokeilut
- eri tekniikoissa käytettävät materiaalit ja työskentelymenetelmät
- eri menetelmien edellyttämä muotokieli omassa taiteellisessa työskentelyssä

Arviointi

Arvioidaan numeroin asteikolla 4–10.

8. Valokuvauksen perusteet (KU8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa perustiedot valokuvauksen vaiheista
- ymmärtää valokuvalla vaikuttamisen keinoja
- hallitsee valokuvaan vaikuttavat tekijät kamerasta pimiötyöskentelyyn
- oppii havainnoimaan ympäristöä kameran kautta
- osaa käyttää valokuvaa omien visuaalisten ideoidensa ilmaisun välineenä

Keskeiset sisällöt

- valokuvauksen historian pääpiirteet
- valokuvailmaisun menetelmät: valotus, syväterävyys, rajausta, kuvakulmat
- järjestelmäkameran toimintaperiaate
- pimiötyöskentely: mustavalkofilmin ja -kuvien kehitys
- kuvakerronta, valokuvan todellisuus

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Valokuvailmaisun mahdollisuuksia (KU9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan valokuvan käyttämisessä kuvalliseen ilmaisuunsa
- osaa käyttää valokuvaa itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssään
- osaa käyttää valokuvaa eri tarkoituksiin
- oppii digitaalisen valokuvan mahdollisuuksia

Keskeiset sisällöt

- valokuvataiteen analyttistä tarkastelua
- valokuva nykyaikaisessa
- kuvan suunnittelu, kuvan ja tekstin suhde
- valosuunnittelu, studiokuvaus
- pimiötyöskentelyä: erilaisia kokeiluja, kuten solarigrafia, fotogrammi
- digitaalinen kuvaus ja kuvanmuokkaus

Arviointi

Arvioidaan numeroin asteikolla 4–10.

10. Valokuva oman ilmaisun välineenä (KU10)

Tavoitteet

Kurssilla syvennyttään valokuvailmaisun mahdollisuuksiin sekä taiteen että dokumentaation kentällä tai keskityttään vain toiseen edellisistä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla ideoidaan ja toteutetaan itsenäisesti tai pienryhmässä dokumentaatio tai taidevalokuvaprojekti, jonka esillepano, julki tuominen tai näyttelyripustus on osa kurssisuoritusta. Työskentely voi tapahtua filmikameralla tai digitaalisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan asteikolla 4-10. Kurssi on mahdollista suorittaa itsenäisesti.

11. Kuvataiteen lukiodiplomi (KU11)

Osallistuminen kuvataiteen lukiodiplomikurssille edellyttää, että kuvataiteen pakollinen kurssi KU1 ja vähintään kolme muuta vapaavalinnaista kuvataiteen kurssia on suoritettu. Kurssi on valtakunnallinen kurssi, jonka tehtävät tulevat vuosittain Opetushallituksesta. Useiden tehtävien joukosta opiskelija valitsee yhden, jonka parissa hän työskentelee koko kurssin ajan. Kuvataiteen lukiodiplomikurssiin sisältyy osana sessiportfolioon tekeminen, siitä tulee näkyä työn edistyminen ja ideoiden kehittyminen. Lukiodiplomin essee on kaikille opiskelijoille yhteinen kirjallinen tehtävä, joka kirjoitetaan kokeen omaisessa tilanteessa. Opiskelija työskentelee itsenäisesti opettajan valvonnassa koulun tiloissa.

Diplomityön arvioivat sekä ohjaava opettaja että ulkopuolinen asiantuntija. Työ arvioidaan asteikolla 1–5.

Hyväksytysti suoritetusta kurssista annetaan suoritusmerkintä.

7.2.20 Elokuva ja video (VD)

Kurssien suoritusjärjestys

VD1 suoritetaan ennen VD2- ja VD3-kursseja. Opiskelija voi valita joko VD2- tai VD3-kurssin tai molemmat.

1. Fiktiivinen elokuvakerronta (VD1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkuvan kuvan perusteita
- oppii elokuvakerronnan keinoja
- oppii hahmottamaan fiktiivisen elokuvakerronnan rakennetta
- hallitsee digitaalisen videokameran ja editoinnin perustoiminnot
- hahmottaa dramaturgian ja elokuva-analyysin perusteita.

Keskeiset sisällöt

- elokuvakerronta: vastakuvat, kuvakoot, suojaviiva, liikkeestä leikkaus
- videokameran käyttö
- digitaalisen editoinnin perusteet
- ideasta kuvakäsikirjoitukseen
- kuvausryhmän toiminta
- oman lyhyen fiktiivisen videoelokuvan toteutus ryhmässä
- elokuvan katselu ja analyysi

2. Elokuva viestii ja vaikuttaa (VD2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkuvan kuvan vaikutusmahdollisuuksia
- oppii tarkastelemaan kriittisesti medioissa näkemäänsä materiaalia
- osaa liikkuvaa kuvaa ja ääntä yhdistäen toteuttaa omia näkemyksiään
- osaa käyttää liikkuvaa kuvaa vaikuttamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- dokumenttiohjelman ja dokumenttielokuvan keinot
- eri vaikutusmedioiden analyysi: mainos, uutiset, dokumentti, fiktiivinen elokuva
- oman videoelokuvan ideointi ja toteutus ryhmässä: dokumentti, reportaasi, katsaus, mainos tai fiktiivinen dokumentti
- videokameran ja editoinnin mahdollisuuksien syventäminen

3. Video ja elokuva oman ilmaisun välineenä (VD3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa liikkuvan kuvan eri alalajeja: independent-elokuva, kokeellinen elokuva, videotaide, videoinstallaatio

- syventää taitojaan kuvakerronnassa
- oppii lisää valaisusta ja kuvien rakentamisesta
- osaa käyttää liikkuvaa kuvaa oman ideansa ilmaisun välineenä
- syventää taitojaan elokuvien kriittisessä tarkastelussa.

Keskeiset sisällöt

eri elokuvan ja videon alalajien analyyssejä

- käsikirjoitusharjoituksia
- animaatiotekniikkaan tutustuminen ja animaatioharjoituksia
- videoprojektin ideointi, käsikirjoitus ja toteutus ryhmässä tai itsenäisesti

Arviointi

Videokurssit VD1, VD2 ja VD3 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.21 Elokuvan historia (EHI)

Tavoitteet

Kurssin tavoite on, että opiskelija

- hahmottaa elokuvan historian aikakausia
- ymmärtää elokuvaa oman aikansa tulkkina
- osaa sijoittaa elokuvan yhteiskunnalliseen yhteyteen
- ymmärtää elokuvan myös ohjaajan teoksena
- hahmottaa elokuvan merkityksiä ja teemoja.

Keskeiset sisällöt

- elokuvan historia vuosikymmenittäin: alkuvaiheet, mykkä komedia, tähtikultin synty, genret, film noir
- tutustuminen elokuva-analyysin menetelmiin
- jonkin elokuvan osa-alueen, genren tai ohjaajan tuotannon laajempi tutkimus sekä esittely muulle ryhmälle
- elokuvan katselu, analyysi ja keskustelu

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.22 Musiikki (MU)

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä ja rohkaisevat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Musiikinopetuksessa on keskeistä opiskelijan oma ilmaisu, luovuus, vuorovaikutustaidot ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen, ajattelu ja kyky oman toiminnan arviointiin kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosi-

aalisia ja kommunikaatiotaitoja. Musiikin tuottaminen – laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä – ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikin tulee tukea ja luoda koulun kulttuuritoimintaa. Se on tärkeä osa koulun juhlia ja muita tapahtumia. Musiikin opiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja kykenee arvioimaan sitä sekä oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen
- kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös muusoidessaan
- syventää tietojaan musiikin eri tyyleistä, lajeista ja historiasta
- tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta ja toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- oppii ymmärtämään musiikin ja äänen merkitystä mediassa
- osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- osaa asettaa musiikin opiskelulle tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista.

Arviointi

Musiikinopetus tarjoaa samanaikaisesti useita tapoja kehittää opiskelijoiden muusikkoutta ja musiikillista osaamista. Kukin opiskelija syventää musiikillisia valmiuksiaan sekä itsenäisesti että yhdessä ryhmän kanssa. Nämä musiikinopiskelun erityispiirteet edellyttävät jatkuvaa ja monipuolista arviointia, jolla suunnataan ja tarkennetaan oppimisprosessin kulkua. Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan musiikillista edistymistä ja hänen musiikkisuhteensa syventymistä.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikin opiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa arviointia. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan asteikolla 4–10. Koulukohtaisesta syventävistä kursseista saa suoritusmerkinnän.

Musiikin lukiodiplomi

Musiikin lukiodiplomi on opiskelijan suunnittelema ja toteuttama näytetyö, jolla opiskelija voi osoittaa erityistä harrastuneisuutta ja osaamista musiikissa. Musiikin lukiodiplomi perustuu lukion musiikinopetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin sekä opiskelijan lukioaikaiseen musiikin opiskeluun.

Musiikissa erityinen harrastuneisuus ja erityisosaaminen merkitsevät yleensä sitä, että opiskelija toimii musiikin parissa myös kouluajan ulkopuolella ja hankkii ja kehittää musiikkitaitojaan ja -tietojaan myös muualla kuin koulussa. Koulun ulkopuolinen musiikin harrastustoiminta näkyy ja kuuluu siten yleensä myös lukiodiplomin näytetöissä.

Koulun ulkopuoliset musiikkisuoritukset eivät sellaisinaan kuitenkaan vielä riitä musiikin lukiodiplomisuoritukseksi. Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen.

Diplomin perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikin opiskelu. Diplomin voi suorittaa kahdella eri tavalla:

A) Näytesalkku lukioaikaisista töistä

Opiskelija suorittaa diplomin kokoamalla näytesalkun (portfolion). Näytesalkku on ensin työsalaku, johon sisällytetään kaikki lukioaikaiset työt eri vaiheineen. Musiikin lukiodiplomi on näytesalkku, johon opiskelija on valinnut näytteitä lukioaikaisista musiikkiopinnoista ja toiminnastaan. Opiskelija kokoaa näytesalkkunsaa siten, että se sisältää 3–5 työtä, jotka edustavat seuraavia alueita:

1. Esittäminen, laulaminen ja soittaminen
2. Säveltäminen, sovittaminen ja improvisointi
3. Kuuntelu, kuullun analysointi ja musiikkikritiikki
4. Kirjoitelma

B) Näytesalkku projektityöstä

Näytesalkku voi olla myös aineen taidollista ja tiedollista hallintaa osoittava projektityö, jossa kokonaisuus muodostuu edellä luetelluista neljästä alueesta tai joistakin niistä. Projektityö sisältää lopputyön ja raportin.

Näytesalkku voi sisältää esimerkiksi videoita, ääninauhoja, nuotteja tai partituureja, raportteja, esitelmää, kirjoituksia yms. Siihen voi sisältyä sekä yksilö- että ryhmätöitä, mutta itse salkku on kuitenkin aina henkilökohtainen. Musiikineri osa-alueet voivat eri opiskelijoiden töissä painottua eri tavoin. Näytesalkkuun sisältyy opiskelijan kuvaukset hänen valitsemiensa töiden/työn taustatekijöistä ja itse prosessin sekä valmiin tuotoksen tarkastelu. Opiskelija arvioi itse myös omaa edistymistään ja kehittymistään musiikissa. Näiden lisäksi opiskelija sisällyttää näytesalkkuunsa musiikillisen omaelämäkertansa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Musiikki ja minä (MU1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- löytää oman tapansa toimia musiikin alueella
- pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle
- tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä.

Keskeiset sisällöt

- äänenkäyttöä ja soittotaitoa kehittäviä harjoituksia
- syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla
- tarkkaillaan ääniympäristöä ja perehdytään kuulonhuoltoon
- tutustutaan paikalliseen musiikkitoimintaan konserttikäynneillä
- valmistetaan musiikkiesitys tai -esitelmä

2. Moniääninen Suomi (MU2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään
- tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä
- tarkastelee eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

- opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua
- musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikointivalmiuksien kehittämiseen
- eri musiikinlajit: populaari-, taide- ja perinнемusiikkia

SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Ovet auki musiikille (MU3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta
- tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista.

Keskeiset sisällöt

- tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin
- opiskelija kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan
- konserttikäynnit
- musiikillisen kokonaisuuden työstäminen

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa
- perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukko- viestimissä ja Internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen.

Keskeiset sisällöt

- sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus
- musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia
- käydään musiikkiteatteriesityksessä, elokuvissa ja äänitysstudiolla
- valmistetaan esimerkiksi äänikollaasi tai sävelletään musiikkia liikkuvaan kuvaan

5. Musiikkiprojekti (MU5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja

Keskeiset sisällöt

- valmistetaan esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Laulun ABC -kurssi (MU6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää persoonallista lauluilmaisuaan ja oppii kontrolloimaan omaa laulamistaan ryhmässä
- oppii luonnollista äänenkäyttöä
- tutustuu erilaisiin laulutyyleihin ja ohjelmistoihin.

Keskeiset sisällöt

- ääni- ja improvisaatioharjoituksia
- pop-, rock- ja jazzmusiikkia
- kansanlauluja eri musiikkikulttuureista
- konserttiohjelmiston kokoaminen
- moniäänistä lauluohjelmistoa

7. Akustisen kitaran ja kosketinsoitinten peruskurssi (MU7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii vapaasäestystaitoja kitaralla ja kosketinsoittimilla
- perehtyy säestyksessä tarvittavaan musiikin teoriaan.

Keskeiset sisällöt

- soitto-ohjelmistoa ryhmän taitotason mukaan
- perussäestystyylit kitaralla ja kosketinsoittimilla
- musiikin teoriaa
- itsenäistä työskentelyä

7.2.23 Liikunta (LI)

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnan myönteiset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista koulutyössä. Liikunnassa opiskelija ilmaisee itseään ja kokee elämyksiä. Se on toiminnallinen oppiaine, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan heidän tasapainoista kasvuaan ja kehitystään. Liikunnan avulla vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta, ohjataan vastuullisuuteen ja reilun pelin hengen ymmärtämiseen sekä hyviin tapoihin. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan.

Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle ja työkyvylle. Monipuolisella liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon vuodenajat ja paikalliset olosuhteet. Opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet otetaan huomioon valittaessa liikuntamuotoja. Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon turvallisuus, monikulttuurisen oppilasaineksen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

Opetuksen tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Arviointi

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky.

PAKOLLISET KURSSIT

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja taitoja ja tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua uusiin lajeihin. Tarvittaessa opetusta eriytetään opiskelijalähtöisesti. Kurssien suunnittelussa tulee ottaa huomioon vuodenajat niin, että pakollisten kurssien aikana pyritään harjoittamaan kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa. Opetuksessa tulee korostaa liikunnan vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelussa huomioidaan turvallisuusryhmiä muodostettaessa.

1. Taitoa ja kuntoa (LI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

Keskeiset sisällöt

- fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi
- lihashuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- uinti ja vesipelastus
- yleisurheilu
- suunnistus ja luontoliikunta

2. Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa lajitaitojaan ja -tietojaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyä sosiaalisessa kanssakäymisessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- fyysisen kunnon harjoittelu, lihashuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan

- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- kuntouinti ja vesiliikunta
- luontoliikunta
- jokin uusi liikuntalaji

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Kurssien tavoitteena on opiskelijalähtöisyyden korostuminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja koulun yhteishengen vahvistaminen. Syventävienkurssin sisältöjen tarkentaminen tapahtuu opiskelijoiden kanssa yhdessä.

3. Virkisty liikunnasta (LI3)

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Kurssi koostuu yhdestä tai useammasta liikuntamuodosta. Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijaryhmän kanssa kurssin sisällön.

4. Yhdessä liikkuen (LI4)

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssin sisältönä ovat vanhat tanssit tai jokin muu yhdessä toteutettava liikunta.

5. Kuntoliikunta (LI5)

Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnon kohottaminen ja seuraaminen sekä jatkuvan liikunnan harrastamisen merkityksen oivaltaminen. Opiskelijat laativat henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman kurssille, joka toteutetaan sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opettaja tarkentaa sisällön yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

KOULUKOHTAINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

6. Vanhat tanssit (LI6)

Kurssin tavoitteena on oppia perinteisiä vanhoja tansseja, joista muodostuu kurssin lopuksi vanhojen päivän juhlallinen esitys. Esitettävät tanssit ja niiden määrä tarkentuvat kurssin aikana. Kurssilla painotetaan yhteistoiminnallisuutta ja yhteistyön merkitystä esityksen suunnittelussa. Kurssilla korostuu vastuullisuus omasta toiminnasta ja pyrkimys hyvien tapojen omaksumiseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.24 Terveystieto (TE)

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tar-

koitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen.

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämäänsään tarvitsemiin terveystietoresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietokysymysten käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveyteen ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammatitietäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta.

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveyskulttuuriin liittyviä ilmiöitä.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia

terveysvalintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Terveiden perusteet (TE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveystietoon ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut

Keskeiset sisällöt

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Nuoret, terveys ja arkielämä (TE2)

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän tervetystottumuksien ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta. Työskentelyssä korostuvat arvo-pohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu- ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvoituksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaa ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruuan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveysliikunta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykkinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuuriin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta

3. Terveys ja tutkimus (TE3)

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin.

Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveyspalvelujen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa. Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen ja vierailukäynnit.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveys-/terveyskäyttäytymiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä

- terveystäytymisen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

3. Terveystiedon kertauskurssi (TE4)

Kurssilla kerrataan terveystiedon kurssien 1-3 asiasisältöjä, tutustutaan aikaisempiin terveystiedon ylioppilastutkintokokeisiin ja harjoitellaan vastaamista niihin. Lisäksi harjoitellaan tiedonhakua esseevastausten pohjaksi.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- omaksuu hyvän esseevastaustekniikan ja tuntee ansiokkaan vastauksen piirteitä
- harjaantuu vastaamaan yo-tehtävien erilaisiin kysymystyyppeihin ja oppii niiden vastaustekniikan piirteitä
- tulee tutuksi yo-kirjoitustilanteen käytäntöihin ja kirjoituksiin valmistautumiseen

Keskeiset sisällöt

Tunneilla käydään läpi esseevastauksen piirteitä, harjoitellaan erilaisia yo-tehtäviä ja käydään läpi oppimäärän aihepiirejä niiden avulla. Opiskelija harjoittelee sekä omien vastauksiensa että muiden vastausten arviointia sekä vastauksen suunnittelua. Tunneilla käytetään sekä yksilö- että parityöskentelyä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.2.25 Opinto-ohjaus (OP)

OPISKELIJAN OPINTOPOLKU JA OHJAUKSEN KOKONAISUUS

Ohjauksen keskeiset osa-alueet:

KASVUN JA KEHITYKSEN URAVALLINNAHOJAUS	OPISKELUN JA OPPIMISEN OHJAUS
OHJAUKSELLINEN TUKI	

	ENNEN OPINTOJEN ALKUA	1. VUOSI	2. VUOSI	3./4. VUOSI
OHJAUKSEN SISÄLTÖ JA TOTEUTTAMI NEN	Lukio- opiskelun erityispiirteistä ja lukioon hakeutumisesta tiedottaminen: Opas- ja esitetekstit www.sivut 9.luokkien op.tunnit Vanhempainillat Avoimet ovet Next Gate - messut	Lukio-opintojen suunnittelu Itsetuntemuk- sen kehittäminen, oppimaan oppimisen taidot, elämänsuun- nittelun valmiudet: Orientoivat päivät Opokurssi ja HOPS- kirjoitelma Aineenopetus Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut Ryhmänohjaus Yhteisinfot Opiskelijahuolto	Opintojen seuranta ja suunnitelmien tarkistus Itsetuntemus, oppimaan oppiminen, elämänsuunnittel u, erityisesti uranvalinta Ryhmänohjaus Aineenopetus Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut Syv. opokurssi Yhteisinfot Opiskelijahuolto	Opintojen seuranta Jatko-opintojen ja uranvalinnan suunnittelu Yo-kirjoituksiin valmistautuminen Ryhmänohjaus Aineenopetus (etenkin syventävät kurssit) Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut Abi-infot koulussa ja koulun ulkopuolella Syv.opokurssi Opiskelijahuolto

OHJAUKSEN VASTUUALUEET

Opinto- ohjaajat	Aineenopetta jat	Ryhmänohja ajat	Rehtori	Tutorit
Päävastuu koulun ohjaustoimin- nasta ja sen suunnittelusta	Kasvun ja kehityksen tukeminen Opiskelutaitojen	Lukio-opintoihin perehdyttäminen Ryhmyttä- minen	Yo-informointi Opiskelija- huolto	Lukio-opintoihin perehdyttäminen Sosiaalista- minen

Ryhmäohjauksen koordinointi	kehittäminen	Lähiohjaajana toimiminen		Ohjaus ennen opintojen alkua (avoimet ovet ym)
Opokurssit	Uravalinnan ohjauksen integroiminen opetukseen	Opintojen edistymisen seuraaminen		
Tutorkurssi		Tiedottaminen		
Elämänsuunnittelun henkilökohtainen ohjaus	Opiskelijahuolto	Ohjaus ennen opintojen alkua		
Opiskelijahuolto		Opiskelijahuolto		

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalla on riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävä jatkumo, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella jatko-opintoja ja pohtia ammatillista suuntautumista. Valinta- tai muissa ongelmatilanteissa sekä päätöksentekotaitojensa kehittämiseksi opiskelijan tulee saada henkilökohtaista tai pienryhmäohjausta. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella opintoihinsa, koulutusvalintoihinsa sekä ammatti- ja urasuunnitteluunsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus käsitellä pienryhmissä asioita, jotka ovat muiden opiskelijoiden kanssa jaettavissa olevia ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa erityistä tukea tarvitsevaa opiskelijaa myös opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Opinto-ohjauksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että opiskelija pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa, miten hän saa apua näihin ongelmiin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana.

Opiskelijaa tulee ohjata hankkimaan tietoa ja hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikan tarjoamia mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutus- ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opiskelijaa tulee ohjata ja tukea elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa.

Opiskelijan tulee saada ohjausta jatko-opintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa siten, että hänellä on tietoa opiskeluvaihtoehdoista lukion jälkeen ja että hän tuntee toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen keskeisen koulutustarjonnan. Tarkoituksena on, että opiskelijalla on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy ammatillisen suuntautumisen etsimisessä ja päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen koko ajan huomioon jatko-opintosuunnitelmansa.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on välittää tietoa työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus tutustua eri ammatteihin ja työelämään sekä opiskeluun muissa oppilaitoksissa. Opiskelijaa tulee ohjatasiten, että hän osaa etsiä tietoa muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Koulutus, työ ja tulevaisuus (OP1)

Opinto-ohjauksen pakollisen kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lukio-opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Kurssiin liittyen järjestetään tutustumista työ-elämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin.

Opinto-ohjauksen kurssilla tulee käsitellä kaikille opiskelijoille yhteisiä, lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, jatko-opintoihin, ammatti- ja urasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita.

Keskeiset sisällöt

- opintojen rakentuminen ja omien opiskelutaitojen kehittäminen
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- työelämä tietous
- ylioppilastutkinto
- ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen
- jatko-opintoihin hakeutuminen
- työelämään siirtyminen

Alppilan lukiossa opinto-ohjauksen pakollinen kurssi suoritetaan ensimmäisen opiskeluvuoden alussa. Kurssilla hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimismenetelmiä ja tuntityöskentelyn pohjalta kirjoitetaan oppimispäiväkirjaa. Tämä kirjoitelma sekä osallistuminen opetukseen ovat suoritusmerkinnän saamisen edellytyksenä.

SYVENTÄVÄ KURSSI

2. Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta (OP2)

Opinto-ohjauksen syventävän kurssin keskeisenä tavoitteena on lisätä opiskelijan opiskeluvaihtoehtoja, parantaa hänen itsetuntemustaan ja ohjata häntä perehtymään

jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin kysymyksiin, joihin muussa ohjauksessa ei ole mahdollista syventyä. Kurssin puitteissa voidaan tutustua mahdolliseen jatko-opiskelupaikkaan.

Opetussuunnitelmassa määritellään opinto-ohjauksen syventävän kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt kunkin koulun opiskelijoiden keskeisten tarpeiden pohjalta painottaen alueellisen työ- ja elinkeinoelämän kysymyksiä, itsetuntemusta ja opiskelun taitoja tai ammatti- ja urasuunnittelua tai käsitellen kaikkiaosa-alueita yhdessä.

Alppilan lukiossa OP2-kurssin tavoitteena on henkilökohtaisen jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatiminen. Opiskelija tutustuu itseään kiinnostaviin alavaihtoehtoihin hyödyntäen erilaisia tietolähteitä ja tiedonhankintatapoja. Materiaalista ja niihin liittyvistä kirjallisista pohdintoista kootaan portfolio ja lisäksi kurssin suorittaminen edellyttää henkilökohtaiseen ja/tai pienryhmäohjaukseen osallistumista. OP2-kurssin voi suorittaa toisen opiskeluvuoden keväästä alkaen ja sen voi integroida myös aineenopetukseen.

SOVELTAVAT KURSSIT

1. Lue 1 (LUE1)

Lue 1 -kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijoille, joilla on kielellisiä oppimisvaikeuksia.

Tavoitteet

Lue 1 -kurssin tavoitteena on tehostaa opiskelijan lukemisen ja kirjoittamisentaitoja, tukea opiskelijaa oman oppimistyylin löytämisessä, opiskelutaitojen parantamisessa sekä vahvistaa opiskelijan myönteistä minäkuvausta oppijana.

Kurssilla voidaan tarvittaessa arvioida opiskelijan lukivaikeutta ylioppilastutkintoa varten.

Opiskelija voi tarvittaessa saada opiskelunsa tueksi myös yksilöllistä ohjausta.

Keskeiset sisällöt

- oppimisvaikeuksien (esim. lukivaikeuden) ilmeneminen lukiolaisilla
- tutustuminen itseensä oppijana (esim. oppimistyyli)
- luetun ymmärtämisen menetelmät ja lukemiseen vaikuttavat seikat
- vieraiden kielten oppimisen tuki
- rentoutuminen oppimisen tukena

Kurssin suorittaminen edellyttää läsnäoloa, osallistumista haastatteluun ja tunti-työskentelyyn sekä tunneilla annettujen tehtävien suorittamista.

Lue 1 -kurssista saa opinto-ohjauksen soveltavan kurssin suoritusmerkinnän, joka edellyttää osallistumista haastatteluun, läsnäoloa kurssilla ja tunneilla annettujen tehtävien suorittamista. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

2. Oppimisen taitojen syventäminen (LUE2)

Tavoitteet

Lue 2 -kurssin tavoitteena on syventää niitä oppimisen taitoja, joihin opiskelija on tutustunut Lue 1 -kurssilla.

Keskeiset sisällöt

Lue 2 -kurssi on räätälöity kurssi opiskelijoille, jotka ovat jo käyneet Lue 1-kurssin. Kurssilla syvennetään Lue 1 -kurssin sisältöjä ja voidaan keskittyä tarkemmin joihinkin osa-alueisiin, kuten oman lukutekniikan ja vieraiden kielten opiskelutekniikan kehittämiseen. Kursseille otetaan maksimissaan 10 opiskelijaa, ja kurssin sisältöjä on mahdollisuus eriyttää opiskelijakohtaisesti. Kurssilla ei tehdä lukitestausta eikä kirjoiteta lukilausuntoa.

Kurssin suoritus

Lue 1 -kurssi on suoritettava ennen Lue 2 -kurssia.

Arviointi

Lue 2 -kurssista saa opinto-ohjauksen soveltavan kurssin suoritusmerkinnän, jonka edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen kurssille ja sovittujen tehtävien tekeminen.

3. Matematiikan tukikurssi (MaTu)

Matematiikan tukikurssi on suunnattu lyhyen matematiikan opiskelijoille, joilla on vaikeuksia matematiikan opiskelussa. Kurssi toteutetaan yhteistyössä lyhyen matematiikan aineenopettajan ja lukion erityisopettajan kesken. Kurssilla käydään läpi ryhmän tarpeiden mukaan matematiikan keskeisimpiä osa-alueita monipuolisesti havainnollistaen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on motivoida opiskelijaa kehittämään omaa matematiikan oppimistaan. Kurssilla opiskellaan työtapoja ja menetelmiä, joiden avulla opiskelija oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja omaa oppimistyyliään myös matematiikan opiskelussa. Tavoitteena on myös selvittää syitä matematiikan vaikeuksiin ja pyrkiä poistamaan sekä ehkäisemään niitä.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältö suunnitellaan opiskelijoiden tarpeiden ja toivomusten mukaan. MaTu-kurssilla kirjoitetaan oppimispäiväkirjaa säännöllisesti. Kurssilla opiskellaan työtapoja ja menetelmiä, joiden avulla opiskelija oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja omaa oppimistyyliään myös matematiikan opiskelussa.

Lukion erityisopettaja sekä matematiikan aineenopettaja toimivat yhdessä kurssin ohjaajina. Ulkopuolisia vierailijoita voidaan tarvittaessa pyytää oppi-tunneille.

Arviointi

MaTu-kurssista saa opinto-ohjauksen suoritusmerkinnän, joka edellyttää säännöllistä osallistumista oppitunneille, annettujen harjoitusten tekemistä sekä oppimispäiväkirjojen kirjoittamista. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

4. Rentoutumisen tuki (ReTu)

Tavoitteet

ReTu-kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, joiden opiskelua tunneilla ja kokeissa haittaa jännittäminen, pelko tai stressi ja jotka näiden syiden takia alisuoriutuvat opinnoissaan. Tavoitteena on, että opiskelija löytää itselleen sopivia rentoutumis- ja opiskelumenetelmiä, joiden avulla pystyy toimimaan tarkoituksenmukaisesti tunneilla ja

kokeissa sekä oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan.

Keskeiset sisällöt

- opiskeluun valmistautuminen
- omien voimavarojen kartoitus
- oman toiminnan seuranta ja arviointi
- rentoutumisen merkitys opiskelun tukena

Kurssi voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää yhteistyössä erityisopettajan ja koulupsykologin kanssa. Kurssille otetaan korkeintaan 12 opiskelijaa.

Arviointi

ReTu-kurssista saa opinto-ohjauksen soveltavan kurssin suoritusmerkinnän. Kurssin suorittaminen edellyttää läsnäoloa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.2.26 Tutortoiminta

SOVELTAVA KURSSI

Tutortoiminta-kurssin tavoitteena on lisätä opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä parantaa hänen esiintymisvalmiuksiaan. Opiskelija oppii kantamaan vastuuta yleisestä ilmapiiristä sekä oppilaitoksen kehittämisestä.

Keskeiset sisällöt

- oppilaitoksen tilojen ja toiminnan esittely 9. luokkalaisille
- uusien lukiolaisten perehdyttäminen koulun käytänteisiin
- tulojuhlan ym. muiden tilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen
- uusien tutoropiskelijoiden rekrytointi ja kouluttaminen

Tutortoiminta-kurssi alkaa 1. opiskeluvuoden 3. jaksossa ja päättyy 4. jaksossa seuraavana lukuvuotena. Suoritusmerkinnän saa, kun osallistuu aktiivisesti tutor-toimintaan ja siihen liittyvään koulutukseen.

7.2.27 Oppilaskuntatoiminta

Alppilan lukion oppilaskunnan hallitus pyrkii kehittämään koulun toimintaa. Sen tehtävät liittyvät koko oppilaskunnan edunvalvontaan. Oppilaskunnan hallitus

huolehtii siitä, että opiskelijoiden mielipide tulee kuuluviin opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavien päätösten tekemisessä. Lisäksi sen tehtävänä on pyrkiä parantamaan kouluympäristön viihtyvyyttä ja edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa esimerkiksi järjestämällä tapahtumia koulun yhteishengen parantamiseksi. Lukuvuoden päättyessä hallitus myöntää stipendejä opiskelijoille kouluyhteisön hyväksi tehdystä työstä.

Oppilaskunta valitsee oppilaskunnan hallituksen kevätlukukauden alussa yleiskokouksessa. Valinta suoritetaan vaalissa, johon jokainen oppilaskunnan jäsen voi asettua ehdolle. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin, taloudenhoitajan, tiedottajan, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa muita vastuuhenkilöitä. Oppilaskunnan hallitus päättää itse kokoon-

tumisaikansa.

Opettajat valitsevat keskuudestaan oppilaskunnan hallituksen ohjaavan opettajan, joka auttaa hallitusta tarvittaessa. Oppilaskuntaa säätelevät Alppilan lukion johtokunnan hyväksymät säännöt.

Kurssimerkinnän saa toimimalla aktiivisesti oppilaskunnan hallituksessa.

7.2.28 Tutkielma/Produktio

SOVELTAVA KURSSI

Opiskelija voi halutessaan suorittaa yhden lukion kursseista tekemällä laajan tutkielman tai muun sellaisen produktion, jonka vaatima työ vastaa yhden kurssin opiskelua. Työ voi liittyä yhteen tai useampaan oppiaineeseen, ja se voidaan tehdä myös ryhmätyönä.

Tuotoksen tekemisestä ja sille asetettavista vaatimuksista on sovittava niiden opettajien kanssa, joiden oppiainetta työ koskee. Työ tehdään varsinaisten oppituntien ulkopuolella, eikä sitä saa käyttää osana minkään varsinaisen kurssin suorituksessa.

Tuotos voi olla esimerkiksi

- lähdekirjallisuuteen perustuva tutkielma
- empiirinen tutkimus päätelmiseen
- taideaineisiin liittyvä produktio

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii itsenäisesti suunnittelemaan ja toteuttamaan pitkäjänteisen projektin
- oppii monipuolisia tiedonhankinnan keinoja
- saa valmiuksia jatko-opinnoissa vaadittavien opinnäytteiden tekemiseen

Arviointi

Tutkielma/produktio arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.2.29 MATKAILUOPINTOJEN KOKONAISUUS (MAKO)

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Matkailun johdantokurssi (MAKO1)

Matkailun johdantokurssi on oppiainerajat ylittävä kokonaisuus, jossa sovelletaan historian, yhteiskuntaopin, maantieteen sekä terveystiedon perustietämystä. Kurssi toteutetaan pääosin verkossa yhteisöllisesti opiskelemalla ja lähitapaamisia on kuusi.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kurssin suoritettuaan ymmärtää matkailun merkityksen elinkeinona ja työllistäjänä sekä osaa lähestyä aihetta esimerkiksi terveyden ja historian näkökulmista.

Opiskelija tutustuu matkailun eri ulottuvuuksiin hyödyntämällä verkkoa oppimis-ympäristönä. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa opiskelijat verkko-opiskeluun, jossa yhteisöllinen tiedonrakentelu ja vuorovaikutus ovat keskiössä.

Keskeiset sisällöt ja työtavat

Matkailun johdantokurssi koostuu viidestä eri osa-alueesta: matkailun historiasta, matkailusta elinkeinona, matkailumaantieteestä, matkailusta ja terveydestä sekä matkailusta ammattina.

1. Matkailun historia

Opiskelija saa käsityksen matkailun historiasta koko maailmassa. Opiskelija osaa etsiä tietoa eri aikakausilta ja pohtia ja vertailla matkailun ulottuvuuksia eri aika-kausina: vanha-aika, keski-aika, nykyaika, massamatkailun aika, tulevaisuus.

2. Matkailu elinkeinona

Opiskelija ymmärtää matkailun merkityksen kansantaloudelle eri maissa. (Mikä on matkailun työllistävä vaikutus? Mitkä ovat suosituimmat matkailukohteet? Kuinka paljon matkailussa liikkuu rahaa?)

3. Matkailumaantiede

Tarkastella matkailua maantieteen näkökulmasta eli lähtöalueista, kohdealueista ja matkailureiteistä koostuvana alueellisena vuorovaikutusjärjestelmänä. Lisäksi käsitellään kansainvälisen ja kotimaanmatkailun edellytyksiä, ilmenemismuotoja ja matkailualueita.

4. Matkailu ja terveys

Opiskelija ymmärtää matkailun terveysvaikutukset ja riskit. (Edistääkö matkailu terveyttä? Mitä on terveysmatkailu? Millaisia riskejä matkailuun liittyy?)

5. Matkailu ammattina

Opiskelija saa tietoa matkailualan opinnoista ja ammasteista.

Kurssilla tehdään kirjallisia tutkielmia, joissa yhteisöllistä tiedonrakentelua sekä vertaispalautetta hyödynnetään.

Arviointi

Kurssi arvioidaan kirjallisten töiden sekä verkkoaktiivisuuden perusteella.

Hyväksytystä kurssista saa suoritusmerkinnän.

2. Matkailun historia (MAKO2)

Kurssi tarkastelee niitä syitä ja prosesseja, jotka ovat saaneet ihmisen liikkumaan historian eri aikakausina. Kurssin sisältö on oppiainerajat ylittävä ja historiallisen perspektiivin lisäksi kurssilla tutustutaan matkailuun taloudellisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä analysoidaan matkailun vaikutuksia globaalisti ja paikallisesti. Kurssilla harjoitellaan myös tilastomateriaalin ja historiallisten dokumenttien analysointia. Kurssi arvioidaan numeroin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu matkailuun eri aikakausina
- ymmärtää matkailun ja ihmisen liikkumisen taustalla vaikuttavia syitä
- tutustuu matkailuun elinkeinona ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ymmärtää matkailun vaikutuksia globalisaatiolle
- ymmärtää matkailun vaikutuksia kestäväälle kehitykselle

Keskeiset sisällöt

Matkailun perintö vanhalta ajalta uuden ajan alkuun

- vanhan ajan matkailu
- keskiajan ja renessanssin kulkijat
- löytöretket

Romantiikan ajasta teollistuvaan yhteiskuntaan

- Grand tour, valitus ja kosketus Euroopan ulkopuolelle
- vapaa-aika, vaurastuminen ja teknologia

Moderni matkailu

- matkailusta elinkeino: Thomas Cook ja matkatoimistot
- matkailu osaksi valtiontaloutta
- matkailumainonta: maailma muuttuu kuviksi
- massaturismi: matkailusta elämäntapa

Liikkuminen pakon sanelemana

- kansainvaellukset
- pakolaisuus
- siirtolaisuus

Turismi ja yhteiskunta

- kansantalous: yrittäjäys ja työllisyys
- ympäristön muutos: globalisaatio ja ympäristötuhot
- matkailun sosiaalinen ulottuvuus: miksi massaturisti on haukkumasana?

Matkailu ja tulevaisuus

- kasvun rajat: energia
- uudet matkailumuodot: ekomatkailusta avaruusmatkailuun

3. Helsinki – historian ja kulttuurin kaupunki (MAKO3)

Kurssi toteutetaan yhteistyönä historian ja kuvataiteen kanssa. Kurssi koostuu tun-
tityöskentelystä, tutustumiskäynneistä ja materiaalin tuottamisesta. Kurssi on yksi
matkailukokonaisuuden kursseista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on perehtyä Helsingin historian tärkeimpiin vaiheisiin, pystyä
esittelemään pääkaupunkia tarpeen tullen sekä tuottaa esittelykelpoista Helsinki-
materiaalia.

Keskeiset sisällöt

1. Helsingin perustaminen ja sijainti Vantaanjoen suulla.

2. Ruotsin vallan ajan Helsinki.
3. Tutustuminen johonkin kaupungin museoista ja arkistointiin kaupungin-arkistossa.
4. Helsingin nousu pääkaupungiksi ja venäläisyys Helsingissä.
5. Keskustan empire-korttelit.
6. Työväen Helsinki Pitkäsillan pohjoispuolella, Työväen asuntomuseo. Helsingin laajeneminen.
7. Helsingin jugend-arkkitehtuuri.
8. Suomenlinna, Unescon maailmanperintökohde.
9. Helsinki sodissa, Väestönsuojelumuseo.
10. Design-Helsinki.

Tutustumiskäynneille lähdetään iltapäivätunneilla ja yhteen kierrokseen varataan aikaa kohteesta riippuen 1-2 oppituntia. Opiskelija työskentelee kaupunkitutkimusportfoliota rakentaen ja tallentamalla digitaalisesti kuvamateriaalia, jonka työstää esittelykelpoiseen muotoon.

Arviointi

Helsingin historian kurssista saa suoritusmerkinnän. Kurssin voi suorittaa myös itsenäisesti, jolloin materiaalin tuottamisen osuus on keskeinen ja osa siitä voi olla kirjallista

Kurssi koostuu tuntityöskentelystä, tutustumiskäynneistä ja materiaalin tuottamisesta.

4. Luontomatkailun kurssi (MAKO4)

Luontomatkailu on matkailua, jossa kohteen luonto ja sen tarjoamat luontoelämykset toimivat kohteen valinnalle. Näin määriteltynä esim. Lapissa ja muilla vastaavilla alueilla suuri osa matkailusta on luontomatkailua.

Luontomatkailun merkitys on viime vuosikymmeninä korostunut entisestään, matkailun volyymit ovat kasvaneet ja toimintamuodot monipuolistuneet. Samalla luontomatkailu tarjoaa hyviä toimeentulomahdollisuuksia työttömyyden ja muuttotappioiden koettelemille maaseutualueille Suomessa.

Luontomatkailu on riippuvaista luonnosta ja sen vetovoimaisuudesta. Ympäristön muutokset voivat heikentää luonnon matkailullista vetovoimaisuutta ja ympäristönäkökohtien huomioiminen ja ympäristön suojelun tärkeys korostuu luontomatkai-

lusta puhuttaessa.

Tavoitteet

Opiskelija oppii ymmärtämään luontomatkailun merkityksen varsinkin paikallisena palveluelinkeinona ja työllistäjänä Suomessa ja maailmassa. Opiskelija ymmärtää luonnonvarojen hoidon ja käytön luontomatkailun kannalta ja oppii kestäväen luontomatkailun mallin Suomessa ja muualla maailmassa. Opiskelija tutustuu kansallispuistojen matkailutarjontaan Suomessa ja muualla. Tutustutaan esimerkkien avulla luonnon merkitykseen matkailun vetovoimatekijänä, luontokokemuksiin ja -elämyksiin,

luonnon matkailukäyttöön liittyviin ristiriitoihin, luonnon kulutuskestävyyteen ja matkailun ympäristövaikutuksiin.

Keskeiset sisällöt

- luonto matkailukokemuksena
- kestävän matkailun periaate
- luonnon havainnointi ja luonnossa liikkuminen luontoa kunnioittaen
- jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet Suomessa
- suunnistaminen kartan ja kompassin avulla
- viikonloppuretken suunnittelu (rinkan pakkaamisesta alkaen aina iltanuotio-ohjelmaan)
- mahdollinen viikonloppuretken toteuttaminen esim. lähiseudun kansallispuistoon

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5. Matkailu ja yrittäjyys (MAKO5)

Kurssi toteuttaa osaltaan lukion opetussuunnitelman aihekokonaisuuden aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys sekä kulttuurien tuntemus –osiota. Matkailu on maailman suurimpia teollisuuden aloja ja tarjoaa töitä miljoonille työntekijöille ja yrittäjille maailmanlaajuisesti. Yrittäjyys on yksi yhteiskunnan talouden peruspilareista. Elämässä tarvitaan yrittäjämäistä asennetta: oma-aloitteisuutta, luovuutta, epävarmuuden sietokykyä ja sosiaalisen toiminnan ja vuorovaikutuksen perustaitoja. Opiskelija tutustuu matkailuun elinkeinona ja yrittäjyyteen sekä asenteena että toimintana. Kurssi järjestetään yhteistyössä helsinkiläisten matkailualan yrittäjien kanssa. Kurssin aikana vieraillaan yhteistyöyrityksissä ja tutustutaan työelämään.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on perehtyä matkailuun elinkeinona ja yrittäjyyden näkökulmasta sekä tutustua yrittäjämaiseen asenteeseen.

Keskeiset sisällöt

- matkailu kansantaloudessa: Suomessa ja globaalisti (työllisyys, eri toimialat)
- matkailualan yritykset (konseptit, kohderyhmät)
- yrittäjyys toimijan näkökulmasta (sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys)
- yrittäjyys toimintana (yritysmuodot, liiketoiminta, markkinointi, lainsäädäntö)
- liiketoimintakulttuuri (vuorovaikutustaidot, työkulttuurit, yhteiskuntavastuu)
- työelämään tutustuminen

Arviointi

Läsnäolo ja osallistumien oppitunneilla käytäviin keskusteluihin sekä annettujen itsenäisten harjoitusten ja ryhmätyöharjoitusten suorittaminen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.